

БАЙМАҒАМБЕТОВ ЕРЛАН РУСЛАНҰЛЫ

**«Қазақстан тарихы» пәнінен
6 сынып оқушыларына арналған
Тест жинағы**

Атырау қ., 2021 ж.

Түрік қағанаты
1 нұсқа

1. Ерте орта ғасырларда ірге тіккен алғашқы феодалдық мемлекеттердің бірі:

- A. Түрік қағанаты.
- B. Түркеш қағанаты.
- C. Қарахан мемлекеті.
- D. Қарлұқ қағанаты.
- E. Шығыс Түрік қағанаты.

2. «Түрік» этнонимі қай деректерде алғаш рет кездеседі:

- A. Қытай.
- B. Парсы.
- C. Араб.
- D. Грек.
- E. Үнді.

3. «Түрік» этнонимі бірінші рет қытай деректерде қашан кездесті:

- A. 542
- B. 545
- C. 440
- D. 452
- E. 330.

4. Түрік қағанаты қашан құрылды:

- A. 552
- B. 535
- C. 603
- D. 656
- E. 751

5. Түрік қағанатының тарихи мерзімі:

- A. 552 – 603
- B. 535 – 581
- C. 603 – 704
- D. 656 – 711
- E. 751 – 840

6. «Теле» сөзінің мағынасы:

- A. Түркі
- B. Қыпшақ
- C. Татар
- D. Тат.
- E. Тархан.

7. Түрік қағанатының негізін қалаған қаған:

- A. Бумын.
- B. Елтеріс.
- C. Күлтегін.
- D. Тоныкөк.
- E. Иштеми.

8. Бумын кімдерді жеңген соң Түрік қағанатының билеушісі болды:

А. Жужандарды.

В. Ұйғырларды

С. Басмырларды

Д. Қырғыздарды

Е. Тоғыз тайпасы.

9.Түрік қағанатының басым бөлігін құрағандар:

А. Теле (тирек) тайпалары.

В. Гуз – угор тайпалары.

С. Хионит (ақ ғұн) тайпалары.

Д. Тоғыз оғыз тайпалары.

Е. Моңғол тайпалары.

10. Телелердің құрамына кіретін негізгі тайпалар:

А. Дулу, нушеби

В. Қытай, қырғыз.

С. Қырғыз, оғыз, ұйғыр, дулу, үйсін.

Д. Татар, моңғол.

Е. Қимақ, қыпшақ.

11. Түрік қағанатының құрамына теленің неге тайпасы енді?

А. 10

В. 30.

С. 40

Д. 20

Е. 6

12.Шығыс Еуропадан Солтүстік Монғолияға дейінгі жазық белдеуді мекендеген, ең үлкен түркі тілдес тайпа:

А. Теле.

В. Түргеш.

С. Басмыл

Д. Ұйғыр.

Е. Дулу.

13. Бумын елді қай кезеңде басқарды:

А. Түрік.

В. Түргеш.

С. Дулу.

Д. Нушеби

Е. Қырғыз.

14. Бумын қаған Қытаймен саяси байланысты нығайта түсу үшін не істеді?

А. Қытайға қоныс аударды.

В. Қытай әмірінің қызына үйленді.

С. Елші жіберді.

Д. Көмек берді.

Е. Келісімге келді.

15. Жужан қағаны Анағұйды жеңген соң Бумын иеленген атақ:

А. Гурхан.

В. Бек

С. Жабғу.

Д. Елхан.

Е. Патша.

16. 552 – 554 жылдары қара – ескенің інісі мұқан кезінде жужандар.

- A. Елшілер жіберді.
- B. Жеңді.
- C. Бас көтерілместей жеңілді.
- D. Соғыспады.
- E. Араласпады.

17. 10 түмен қол бастаған Бумын қағанның інісі:

- A. Күлтегін.
- B. Иштеми.
- C. Білге
- D. Тонкөк.
- E. Сұлу.

18. Ерте түрік феодалдық мемлекетінің бөлінуі:

- A. Ұлысқа
- B. Қағандыққа
- C. Хандыққа
- D. Патшалыққа
- E. Сұлтандыққа

19. ҮІғ. 70 – жылдары Түрік қағанаты қай жерге дейін үстемдік етті:

- A. Балтық жағалауына дейін.
- B. Солтүстік теңізге дейін.
- C. Рейнге дейін.
- D. Сенаға дейін.
- E. Солтүстік Кавказ бен Қара теңіздің солтүстігіне дейін жетті:

20. 555 жылы түріктердің жеткен жері:

- A. Азов теңізіне дейін.
- B. Дунайға дейін.
- C. Арал теңізіне дейін.
- D. Каспийге дейін.
- E. Еділге дейін.

21. 568 жылы Түрік қағанатының Константинопольге барған елшілігін басқарған елші:

- A. Земарх
- B. Маниах
- C. Менандр
- D. Иштеми
- E. Сұлу.

22. Қағанаттың өз ішінде соғыстар қай жылы басталды:

- A. 551 жылы.
- B. 603 жылы.
- C. 581 жылы
- D. 548 жылы
- E. 568 жылы.

23. Түрік қағанаты мен Византия арасында келісім жасалған жыл:

- A. 568 жыл.
- B. 950 жыл
- C. 704 жыл
- D. 756 жыл
- E. 804 жыл.

24. 501 – 505 жылдары түріктер эфталиттерге қарсы одақ құрған ел.

- A. Қытаймен.
- B. Иранмен.
- C. Оғыз хазар қағанатымен.
- D. Араб халифатымен.
- E. Батыс елдерімен.

25. Түрік қағанаты Орталық Азияда саяси үстемдікке қай қағанның кезінде ие болды:

- A. Бумын
- B. Мұқан қаған
- C. Елтеріс
- D. Білге
- E. Құтылық.

Түрік қағанаты 2нұсқа

1.Эфталиттердің негізгі күштерін түріктер Бұхар түбінде жеңген жыл:

- A. 209 жылы
- B. 551 жылы
- C. 603 жылы
- D. 587 жылы
- E. 887 жылы

2. VI – X ғасырларда Қазақстанда болған мемлекеттер сипаты жағынан қандай болды?

- A. Капиталистік
- B. Алғашқы қауымдық
- C. Ерте феодалдық
- D. Империалистік
- E. Социалистік

3. Түріктердің билеушісінің титулы:

- A. Жабғу.
- B. Қаған.
- C. Қаған.
- D. Би
- E. Бек.

4. Түрік қағандығы ыдырағаннан кейін құрылған мемлекеттер:

- A. Селжұқ, Қарлұқ
- B. Қимақ, Қыпшақ
- C. Батыс және Шығыс түрік қағанаты.
- D. Керей, Найман ұлыстары.
- E. Бұлғұр, Түргеш ұлыстары.

5. 603 жылы түріктерде болған елеулі оқиға:

- A. Батыс және шығыс қағанат болып екіге бөлінді.
- B. Империя құрды
- C. Эфталиттерді жеңді.
- D. Жоғары даму сатысына көтерілді.
- E. Бір орталыққа бірікті.

6. Түріктерде табынған әулие әйел ана:

- A. Ұмай.

В. Домалақ ана

С. Барыс

Д. Бопай

Е. Мария.

7.Түріктердің негізгі шаруашылығы:

А. Көшпелі және жартылай көшпелі мал шаруашылығы

В. Отырықшы

С. Омарташылық

Д. Балық шаруашылығы

Е. Болған емес.

8. Түріктердің ерте кезеңінде мәйітті отқа өртеу рәсімі неге табынушылықтан шыққан:

А. Тазалыққа

В. Отқа

С. Ағашқа

Д. Аруаққа

Е. Ауаға.

9. Түріктердің басты көлігі:

А. Жылқы

В. Түйе

С. Бұқа

Д. Құлан

Е. Есек.

10.Түрік қағанаты ыдыраған жыл:

А. 552 жылы

В. 545 жылы

С. 563 жылы

Д. 581 жылы

Е. 603 жылы

11. Түріктердің қытаулары орналасқан ірі өзендер:

А. Темза, Обь, Ұзын Қарғалы.

В. Рейн, Сена, Аргунь

С. Ефраб, Янцзы, Қалғұты

Д. Іле, Шу, Талас, Ертіс, Сырдария

Е. Ніл, Тигр, Лена, Әмудария.

12. Түріктердің қалалық өмірмен таныс болғанын көрсететін жазба ескерткіші:

А. Орыс жылнамаларында

В. Шыңғыснама

С. Таңбалы тас

Д. Авеста

Е. Күлтегін.

13. Түріктердің баспанасы:

А. Шатыр

В. Кірпіш үй

С. Киіз үй, жеркепе, тас, ағаш, қамыс тұрақ жайлар

Д. Жертөле

Е. Болмаған.

14. Түріктерде мәйітпен бірге қолданған заттарды көму нені білдірген:

А. Заттармен көмбестен.

В. Табынуды

С. Ештеңені

Д. О дүниеге сенуді

Е. Заттардың құдіретіне сенуді.

15. Түріктер Византия елшісі Земархты ненің ортасынан өткізіп аластаған?

А. Тастың

В. Ағаштың

С. Мұздың

Д. Оттың

Е. Судың

16. Түріктердің келген қонаққа тартуы:

А. Ешкі сүті.

В. Аттың жалын

С. Түйе өркешін.

Д. Қойдың басын

Е. Ештеңе

17. Түрік қағанатында болған Византиялық елші:

А. Го Ги

В. Сюань Цзянь

С. Земарх

Д. Маниах

Е. Цянь

18. Түрік қағанатында кімнің билігі мұрагерлік жолмен берілді:

А. Қаған

В. Бек

С. Тархан

Д. Шад

Е. Ябғу.

19. YI – IX ғғ. Қалалардың құрылыс жүйесі неше бөліктен жасалған:

А. 1

В. 2

С. 3

Д. 4

Е. 5

20. Түріктерде қаланың орталық бөлігінде тұрғандар:

А. Абыздар.

В. Егіншілер

С. Бай – шонжарлар

Д. Кедейлер.

Е. Саудагерлер.

21. Қыстақ – кентте тұратын түріктер немен айналысты:

А. Саудамен

В. Несие берумен

С. Балық аулаумен

Д. Омарта шаруашылығымен

Е. Егін шаруашылығымен, қосымша мал өсірумен және қолөнермен.

22. Беделді ер адам қандай белдік таққан?

А. Өзі жасаған

В. Кісе

С. Былғары.

Д. Шетелдік

Е. Ешқандай

23. Авар қағаны кімге «Сен менің есігімде темірші едің» деген?

А. Ғұн билеушісіне

В. Хазар қағанына

С. Бұлғар ханына

Д. Түрік қағанына

Е. Ешкімге

24. Түріктердің түсті металдарды өндірген жері:

А. Жезқазғанда

В. Балқаш бойында

С. Кавказда

Д. Шу, Іле бойы мен Қаратауда

Е. Қырымда.

25. Түріктердің төл жазуы:

А. Соғды жазуы.

В. Ұйғыр жазуы.

С. Көне руникалық жазу

Д. Шунер жазуы.

Е. Шағатай жазуы.

Түрік қағанаты

3 нұсқа

1. Төмендегі қағандардың қайсысы түрік қағанаты кезінде өмір сүрді:

А. Тардуш

В. Тон

С. Қапаған

Д. Бумын

Е. Сұлу.

2. Бумын қаған қытай елімен саяси байланысты нығайту үшін жасаған әрекеті:

А. Соғыс ашты

В. Салық төлеп тұрды

С. Мал беріп тұрды

Д. Саяси байланыс болған емес

Е. Қытай әмірінің қызына үйленді.

3. Түрік қағанатының Қытай, Иран, Византия сияқты мемлекеттермен терезесі тең түскен кезең:

А. VI ғасырдың 70 жылдары.

В. VI ғасырдың 90 жылдары.

С. VI ғасырдың 80 жылдары.

Д. VI ғасырдың 50 жылдары

Е. VI ғасырдың 30 жылдары.

4. «Менің есігімде темір балқытушы болып жүрген құлдың қызымды сұрауға қалайша дәті барды» деп Бумын қағанды кемсіткен қаған:

- A. Қараеске
- B. Тон
- C. Мұқан
- D. Сұлу
- E. Анағұй.

5. Жужан қағандығы тас-талқаны шығып жеңіліске ұшырады:

- A. 552 жыл
- B. 704 жыл
- C. 602 жыл
- D. 541 жыл
- E. 805 жыл

6. Масқара жеңіліске ұшырап өзін – өзі өлтірген қаған:

- A. Бумын
- B. Анағұй
- C. Тно
- D. Мұқан
- E. Үшлік.

7. Жужан қағандығы 552 – 554 жылдары қай қағанның кезінде мүлде бас көтерместей жеңілді:

- A. Анағұй
- B. Тон
- C. Үшлік
- D. Мұқан.
- E. Бумын.

8. Түріктер 555 жылы қай теңізге дейін жетті?

- A. Каспий
- B. Жерорта
- C. Балқаш
- D. Байкал
- E. Арал.

9. Түріктердің Жетісу және Орта Азия жерлеріндегі қалалық өмірімен танысып, кейбір бөліктерінің отырықшылыққа көше бастағанын көрсеткен жазба ескерткіш:

- A. Күлтегін.
- B. Тоныкөк
- C. Талас
- D. Руна
- E. Дұрыс жауап жоқ.

10. Жужандарды толықтай бағындырған қаған:

- A. Бумын.
- B. Тон
- C. Сұлу.
- D. Мұқан.
- E. Анағұй.

11. Иран, Византиямен сауда қатынасын дамытуға ұмтылған түрік қағаны:

А. Иштеми

В. Сұлу.

С. Тон

Д. Анағұй

Е. Бумын

12. Түрік қағанатында Мұқан қағаннан кейін билікке келген билеуші:

А. Бумын

В. Табо

С. Сұлу

Д. Анағұй

Е. Дұрыс жауап жоқ.

13. Сасанилерге (орта Азиядағы тайпа) қарсы күресті жүргізген Білге Күл Қадыр ханның ұлдары:

А. Арслан мен Оғұлшақ

В. Анағұй

С. Тон

Д. Бумын

Е. Сұлу.

14. VI ғ. ортасында Түрік қағанаты жаулап алған эфталиттердің (ауған тайпасы) мекендеген жері:

А. Солтүстік Үндістан мен Шығыс Түркістан.

В. Оңтүстік Үндістан

С. Кавказ

Д. Сырдария бойы.

Е. Алтай таулары.

15. Қытай билеушілері Түрік қағанатына жібек матаны салық ретінде төлеп отырды:

А. Мұқан қаған кезінде

В. Анағұй қаған кезінде

С. Бумын қаған кезінде

Д. Үшлік қаған кезінде

Е. Тон қаған кезінде

16. VI ғ. II жартысында сауда жасауға байланысты дипломатиялық келісім жасаған елдер:

А. Түрік қағанаты мен Византия

В. Қытай мен Византия

С. Жапония мен Қытай

Д. Грекия мен Византия

Е. Рим мен Грекия

17. 552 – 554 жылдары билік құрған Түрік қағаны:

А. Мұқан.

В. Тон

С. Анағұй

Д. Сұлу

Е. Үшлік

18. Түрік қағаны күшейе бастаған уақыты:

А. Византияны талқандағаннан соң

В. Соғдыларды басып алғаннан соң

С. Жібек мата шығара бастағаннан соң

Д. Аварларды талқандаған соң

Е. Бумын қаған қайтыс болғаннан соң

19. Түрік қағанаты оңтүстік батысында шектескен ел:

А. Жужандар

В. Қытай

С. Парсы елі

Д. Славян халықтары

Е. Византия.

20. Түрік қағанаты оңтүстік шығысында шектескен ел:

А. Славян халықтары

В. Қытай

С. Парсы елі

Д. Жужандар

Е. Византия.

21. Түрік қағанатында 581 жылы болған оқиға:

А. Билік үшін талас

В. Басты оқиға болған жоқ

С. Жужандармен соғыс

Д. Византиямен сауда байланысы дамыды

Е. Қытаймен соғыс

22. Түрік қағанатында «қанмен өтейтін» салықтың түрін өтеу жолы:

А. Мың бас түйемен

В. Әскери міндетті атқарушы майданның алғы шебіндегілер.

С. Ондай салық болмады.

Д. Өлім жазасына кесілді.

Е. Өмір бойы әскери қызметте болды.

23. Түрік қағанатының ордасында болған Византия елшісі:

А. Земарх

В. Марко Поло

С. П. Карпини

Д. Петахья

Е. Прийск

24. Түрік қағанатының шығыстағы саяси ықпалы күшейген кезең:

А. 542 – 603

В. 603 – 704

С. 704 – 942

Д. 555 – 558

Е. 570 – 580

25. Түрік қолбасшысы Қытай елшісі келген мерзім:

А. 542ж

В. 603ж

С. 704ж

Д. 956ж

Е. 545ж.

Батыс Түрік қағанаты
4 нұсқа

1. Батыс Түрік қағанаты өмір сүрген уақыт:

- A. 605 – 704ж
- B. 704 – 756ж
- C. 756 – 940ж
- D. 940 – 1212
- E. 1212 – 1219

2. Батыс түрік қағанатының астанасы:

- A. Суяб
- B. Жаңакент
- C. Имақия
- D. Балықты
- E. Баласағұн

3. Батыс түрік қағанатының жазғы ордасы:

- A. Ойжайлау.
- B. Мыңбұлақ
- C. Мәтібұлақ
- D. Машат
- E. Ақбұлақ

4. «Он – оқ бұдун» деп аталатын мемлекет:

- A. Батыс түрік қағанаты
- B. Жалайыр ұлысы
- C. Найман ұлысы
- D. Түргеш қағанаты
- E. Керей ұлысы

5. Он тайпадан тұрған одақтың құрамына енген тайпалар:

- A. 5 қара түргеш, 5 сары түргеш
- B. 5 нушеби мен 5 дулу
- C. 5 қарлұқ, 5 басмыл
- D. 5 албан, 5 суан.
- E. 5 уақ, 5 бұлақ.

6. «Он – оқ бұдун» тайпалары мекендеген жер:

- A. Еділден Жайыққа дейінгі
- B. Алатаудан Ұлытауға дейінгі
- C. Қаратаудан Жоңғарияға дейінгі
- D. Тарбағатайдан Оралға дейін.
- E. Тараздан Меркіге дейін.

7. «Бұдун» сөзі нені білдіреді?

- A. Би, төре.
- B. Бек, көсем
- C. Әскербасы, қолбасшы
- D. Ел, халық
- E. Бала – шаға.

8. Ешбар Елтеріс қағанның енгізген жүйесі:

- A. Төрт ұлыстық жүйе
- B. Үш қанат: батыс, шығыс, орта
- C. «Он тайпа» - «он – оқ бұдун»
- D. Мұрагерлік жүйе.
- E. Үш жүз : кіші, орта, ұлы.

9. Шу өзенінің шығысында орналасқан 5 тайпа:

- A. Дулу.

В. Нушеби

С. Теле

Д. Ұйғыр

Е. Басмыл

10. Шу өзенінің батысында мекендеген 5 тайпа:

А. Қоңырат

В. Нушеби

С. Түргеш

Д. Дулу

Е. Арғын.

11. Қытай деректеріндегі дулулардың аталуы:

А. Дунху.

В. Дайлар

С. Дулаттар

Д. Динлин

Е. Дахтар

12. «Он – оқ бұдун» дегеніміз кімдер?

А. Оң қол әскері.

В. Қазақ халқының құрамына енген негізгі тайпалар

С. Теле тайпаларына кірген әскери жасақтар

Д. Он түмен

Е. Он би

13. Дулулар мен нушебилер арасында болған соғыс жылдары:

А. 640 – 657жж.

В. 681 – 704жж.

С. 751 – 756жж.

Д. 804 – 824жж.

Е. 731 – 748жж.

14. Батыс түрік қағанатының алғашқы кездегі қағаны:

А. Бумын

В. Тон

С. Шегу

Д. Тардуш (Дато)

Е. Білге

15. Өзін Шығыс Түрік қағанатының да қағаны деп жарияланған қаған:

А. Шегу қаған

В. Тардуш (Дато) қаған.

С. Тон қаған

Д. Ешбар Елтеріс қаған.

Е. Үшлік қаған.

16. Батыс Түріктердің саяси күшеюі:

А. Білге қағанның тұсы.

В. Мұқан қағанның кезінде

С. Сұлу қағанның бүлігіне сәйкес келеді.

Д. Шегу (610 – 618жж.) мен Тон (618 – 630жж) кезінде

Е. Сақал қаған тұсында

17. Батыстағы елдерді жаулап алуды ойлаған Батыс Түрік қағаны:

А. Иштеми

В. Тон қағаны

С. Білге

Д. Дато

Е. Ешбар Елтеріс.

18. Батыс Түрік қағанатының билеушісі Тон қаған:

А. Әскерді таратты

В. Орта Азиядағы басқару жүйесін қайта құрды

А. Көрші елдерге байкот жариялады.

Д. Орта Азияға жорықты тоқтатты

Е. Еуропаға жол ашты.

19. Шегу қаған Батыс түрік қағанатының шекарасы шығыста қай жерге дейін кеңейтті?

А. Еуропаға дейін

В. Ұлытауға дейін.

С. Қаратауға дейін.

Д. Алтайға дейін.

Е. Карпатқа дейін.

20. Тон қаған Византияға көмекке қалың қолын аттандырған жыл:

А. 603 жылы

В. 600 жылы

С. 627 жылы

Д. 656 жылы

Е. 672 жылы

21. Жергілікті адамдарды салық жинауға бекітіп, «Селиф» атағын берген қаған:

А. Шегу

В. Елтеріс.

С. Білге

Д. Тон

Е. Бумын

22. Селифтер есеп беріп отырған адам:

А. Бекен

В. Жасауылдарға

С. Тарханға

Д. Шадқа

Е. Татқа

23. Батыс Түрік қағанатында ябғу, шад, елтебер атағы берілген адамдар:

А. Хатундарға

В. Қара халыққа

С. Ер жүрек адамдарға

Д. Көпшілікке

Е. Қаған руынан шыққандарға

24. Батыс Түрік қағанатында сот істерін атқарушылар:

А. Бектер

В. Таттар

С. Шад – түтіктер

Д. Бұйрықтар мен тархандар

Е. Жабғулар.

25. «Тат» сөзінің мағынасы:

А. Би

- В. Күл
- С. Малшы
- Д. Екінші
- Е. Салық төлеуші.

Батыс Түрік қағанаты.5 нұсқа

1.Батыс Түрік қағанатының жергілікті жерлердегі негізгі тірегі:

- А. Билер
- В. Бектер
- С. Әскерлер
- Д. Хандар
- Е. Жасауылдар.

2. «Бек ұлдарың күл болды, пәк қыздарың күн болды» деген сөздер қай ескерткіште айтылады?

- А. Бехистун жазуында
- В. Ксеркс жазуында
- С. Бұғыт жазуында
- Д. Еш жерде айтылмайды
- Е. «Күлтегін» жазуында

3. Батыс түрік қағанаты Орта және кіші Азияда қарым – қатынас жасаған елдер:

- А. Мамлук пен Батыс Рим империясы
- В. Киев Русі мен Парфия
- С. Венеция мен Бактрия
- Д. Греция мен Эфталит
- Е. Иран мен Византия

4. «Күлтегін – лабан, «Инал – тігін», «Яланшах» терминдерінің мағынасы:

- А. Қала тұрғынын
- В. Дала билеушісін
- С. Малшыларды
- Д. Ортағасырлық қалалар билеушілерінің титулы
- Е. Екіншілерді.

5. 634 жылы нушеби тайпасының қолдауымен кім қаған болды?

- А. Бумын
- В. Білге
- С. Ешбар Елтеріс
- Д. Иштеми
- Е. Сақал

6. Шығыс түрік қағанаты өмір сүрген уақыты:

- А. 682 – 744жж.
- В. 551 – 603жж
- С. 603 – 704жж
- Д. 704 – 756жж
- Е. 756 – 940жж.

7.Шығыс түрік қағанатының территориясының аумағы:

- А. Шығыс Моңғолия, Оңтүстік Корея және Солтүстік Қытайға дейін.
- В. Күңгей және Теріскей Алтайға дейін.
- С. Орал тауы, Алатау мен Қаратауға дейін.

Д. мавераннахр, Орта Азия, Каспий мен Үндістанға дейін.

Е. Қазақстан, Орталық Азия, Шығыс Түркістан, Оңтүстік Сібірге дейін.

8. Шығыс Түрік қағанатының білге қағанынан кейін әлсіреп, ыдырай бастаған жыл:

- А. 741 жылы
- В. 551 жылы
- С. 552 жылы
- Д. 751 жылы
- Е. 791 жылы

9. Батыс түрік қағанатының негізгі шаруашылық түрі:

- А. Балық шаруашылығы
- В. Жартылай мал шаруашылығы
- С. Омарташылық
- Д. Егіншілік
- Е. Отырықшылық

10. Қағанат жерінде жібек саудасы туралы жазған монах:

- А. Сыма Цянь
- В. Бан Гу
- С. Цянь
- Д. Сюань Цзянь
- Е. Го- Ги.

11. Батыс Түрік қағанатының тұрғындары туралы: «Қаған жасыл жібектен желбегей шапан киген, оның жанында жүрген нөкерлерді де қамқадан желбегей шапандар жамылған, қандай тамаша көрініс» деп жазған Қытай саяхатшысы монах:

- А. Го – Гиэв.
- В. Янь Синь
- С. Сыма Цянь
- Д. Сюань Цзянь
- Е. Чжан цянь

12. Батыс Түрік қағанатындағы сауданың түрі:

- А. Айырбас
- В. Болмаған
- С. Ақша – тауар
- Д. Несие
- Е. Натуралды.

13. Түрік зираттарынан археологиялық зерттеулер кезінде табылған бұйымдар:

- А. жібек киімдер.
- В. Ыдыстар
- С. Ештеңе
- Д. Терілердің
- Е. Музыка аспаптар.

14. Түрік қала жұрты зираттарынан табылған заттар:

- А. Қытай, Византия елдерінің көзелері.
- В. Француз әтірлері құтысы
- С. Неміс әйнектері.
- Д. Қырғыз теңгелері.

Е. Ештеңе.

15. Түріктердің қалаларының дамуында әсер еткендер:

- А. Қытайлықтар
- В. Үнділер
- С. Соғдылықтар
- Д. Римдіктер
- Е. Бұхаралықтар

16. Түріктер қай ғасырдың басында отырықшылана бастады:

- А. Үғ.
- В. ҮІ ғ.
- С. ҮІІғ.
- Д. ҮІІІғ.
- Е. Х ғ.

17. Жетісу аймағында екі халық араласып, бір тілде сөйлей бастағандар:

- А. Қытайлар мен қаңлылар
- В. Соғдылар мен үнділер
- С. Түріктер мен соғдылар
- Д. Дунхулар мен ұйғырлар
- Е. Түркештер мен арабтар.

18. Археологиялық зерттеулер кезінде қалалардағы екі халыққа тән материалдық қалдықтар бір мәдени қабаттан табылды. Олардың бірі түріктер, ал екіншісі:

- А. Парсылар.
- В. Арабтар
- С. Соғдылықтар
- Д. Византиялықтар
- Е. Қытайлықтар.

19. Батыс Түрік қағанатында жер өңдеу кәсібімен айналысқан топтар:

- А. Байыған шаруалар.
- В. Шетелдік шаруалар
- С. Жалдамалы шаруалар
- Д. Малы жоқ немесе малы аз кедей шаруалар
- Е. Несие алған шаруалар.

20. Қағанның билігі қалай берілді:

- А. Мұрагерлік жолмен
- В. Бұйрық арқылы
- С. Сайлау арқылы
- Д. Шетелдіктер ықпалымен
- Е. Сатып алу жолымен

21. Батыс Түрік қағанатындағы жоғары билеушісі және әскербасы:

- А. Хан
- В. Жабғу
- С. Қаған
- Д. Патша
- Е. Би

22. Батыс Түрік қағанатында қаған өзінен кейінгі билікті кімге берді:

- А. Бектерге
- В. Ябғуға.

- С. Тарханға
- Д. Шадтарға
- Е. Өзі сайлаған ұлықтарға.

23.Түрік қағанатында салықтың «қанмен өтейтін» түрі қалай атқарылды?

- А. Болған жоқ
- В. Біреуді өлтірумен
- С. Ақша төлеу жолымен
- Д. Қан беру арқылы
- Е. Майданның алғы шебінде жүру арқылы.

24. Тәуелді тайпа адамдары көбіне атқарған салықтың түрі:

- А. Ақша төлеу
- В. Несие төлеу
- С. Азық – түлік беру
- Д. Аң терісін беру
- Е. «Қанмен өтейтін».

25.Даңқты қолбасшы Тонкөк қай халықтың жауынгерлік даңқын асқақтатты:

- А. Қарлұқ
- В. Ұйғыр.
- С. Түркі
- Д. Басмыл
- Е. Соғды.

Батыс Түрік қағанаты.6 нұсқа

1.Батыс түрік қағанатының орталығы Суяб қаласы қай өзеннің бойында?

- А. Талас
- В. Сырдария
- С. Шу
- Д. Әмудария
- Е. Есіл.

2. Батыс Түрік қағанатының жазғы ордасы Мыңбұлақ қазіргі қай облыс аумағында орналасқан:

- А. Оңтүстік Қазақстан
- В. Алматы.
- С. Шығыс Қазақстан
- Д. Жамбыл облысы.
- Е. Батыс Қазақстан.

3. Батыс Түрік қағанатының саяси билігінің күшейген кезі қай қағандар тұсында болды?

- A. Тардуш және Мұқан
- B. Тардуш және Шегу.
- C. Сұлу және Шегу
- D. Шегу және Тон
- E. Қара – Еске мен Иштеми.

4. «Селиф» атағы кімдерге берілді?

- A. Әскерлерге
- B. Абыздарға
- C. Қарапайым халыққа
- D. Әйелдерге
- E. Салық жинаушыларға

5. Батыстағы ықпалды нығайтуды және одан айырылып қалуды ешқашан есінен шығармаған қаған:

- A. Шегу.
- B. Тон
- C. Бумын
- D. Тардуш
- E. Анағұй.

6. 634 жылы нушеби тайпасының қолдауымен билікті өз қолына алған қаған:

- A. Ешбар, Елтеріс.
- B. Үшлік, Күлтегін.
- C. Тоныкөк
- D. Тон.
- E. Шегу.

7. «Он тайпа» - «Он оқ будун» жүйесін енгізген қаған:

- A. Үшлік, Күлтегін.
- B. Тоныкөк
- C. Ешбар Елтеріс.
- D. Шегу
- E. Тон.

8. «Қаған жасыл жібектен желбегей шапан киген, оның жанында жүрген нөкерлері де қамқадан желбегей шапандар жамылған, қандай тамаша көрініс», деп танданған кім:

- A. Қытай монахы Сюань Цзянь
- B. Земарх
- C. Марко Поло
- D. Иран елшілері.
- E. Парсы елшілері.

9. Қағанаттың әлеуметтік құрылымындағы ең жоғарғы сатыдағылар:

- A. Ябғу, шад, елтебер.
- B. Бұйрық, тархан
- C. Бектер
- D. Қаған.
- E. Қара будындар.

10. Білге қағаннан кейін шығыс Түрік қағандығының әлсіреі бастаған уақыты:

- A. 603 жылы
- B. 741 жылы
- C. 583 жылы
- D. 605 жылы
- E. 704 жылы.

11. Батыс Түрік қағанатының сол қанатына енген саны жағынан ең көп тайпа:

- A. Түргеш.
- B. Қарлұқ
- C. Қимақ
- D. Оғыз
- E. Дұрыс жауабы жоқ.

12. Батыс Түрік қағанатында жасауылдарға (салт – дәстүрді, тәртіпті қадағалаушы) есеп беріп отырған адамдар:

- A. Селифтер.
- B. Тархандар.
- C. Бектер.
- D. Қарапайым халық
- E. Бұдындар.

13. III ғ. басында Батыс Түрік қағанатымен одақтас болған ел:

- A. Қытай.
- B. Парсы
- C. Иран.
- D. Византия.
- E. Араб.

14. Батыс Түрік қағанатында қалалардың дамуына басты рөл атқарғандар:

- A. Соғдылықтар.
- B. Ирандықтар
- C. Арабтар
- D. Қытайлар.
- E. Дұрыс жауабы жоқ.

15. Батыс Түрік қағанатында іс- қағаз құжаттарында рөлі басым болғандар:

- A. Ирандықтар
- B. Арабтар
- C. Соғдылықтардың
- D. Қытайлар
- E. Дұрыс жауабы жоқ,

16. Батыс Түрік қағанатының солтүстік – батыс шекарасы:

- A. Еділ мен Кубань өзенінің аралығын алып жатыр.
- B. Қытаймен
- C. Парсымен
- D. Алтаймен кубань өзенінің арасы.
- E. Дұрыс жауабы жоқ.

17. Батыс Түрік қағанатының солтүстік шекарасы:

- A. Парсымен

В. Қытаймен

С. Дұрыс жауабы жоқ

Д. Тарым, Әмудария өзендеріне дейінгі аймақты алып жатыр.

Е. Алтаймен кубань өзенінің арасы.

18. Батыс Түрік қағанатының солтүстік – шығыс шекарасы жеткен жер:

А. Есіл, Ертіс өзенінің аралығын алып жатыр.

В. Қытаймен.

С. Парсымен

Д. Тарым, Әмудария өзендеріне дейінгі аймақты алып жатыр.

Е. Алтаймен кубань өзенінің арасы.

19. Батыс Түрік қағанатында билік үшін талас басталған жыл:

А. 585 жылы

В. 603 жылы

С. 582 жылы

Д. 704 жылы

Е. 630 жылы

20. Шығыс Түрік қағанатының алғашқы қағаны:

А. Бумын

В. Тон

С. Елтеріс Құтлық

Д. Тоныкөк

Е. Анағұй.

21. Шығыс Түрік қағанатының Елтеріс қағаннан кейін басқарған билеуші:

А. Қапаған.

В. Тоныкөк

С. Сұлу.

Д. Тон

Е. Шегу.

22. Шығыс түріктер Моңғолияда өз мемлекетін қалпына келтірген жыл:

А. 682 жылы

В. 505 жылы

С. 553 жылы

Д. 603 жылы

Е. 705 жылы.

23. «Бек ұлдарын құл болды, Пәк қыздарын күң болды» деген сөздерді қай жазудан байқаймыз:

А. Күлтегін.

В. Талас

С. Орхон.

Д. Парсы

Е. Араб

24. Түрік қоғамында «тат» деп кімді айтқан?

А. Жоғарғы билеушіні.

В. Ақсүйектерді

С. Қалың бұқараны

Д. Құлдарды

Е. Әскерлерді.

25. Шығыс түрік қағандығының өмір сүрген жылдары:

- A. 682 – 942
- B. 682 – 1004
- C. 682 – 744
- D. 744 – 902
- E. 562 – 704.

Түргеш қағанаты.7 нұсқа

1.Түргеш қағанатының өмір сүрген мерзімі:

- A. 551- 590жж.
- B. 603 – 704жж.
- C. 704 – 756жж.
- D. 555- 600жж.
- E. 704 – 940жж.

2.Түргеш қағанаты бөлінген әкімшілік аймақ саны:

- A. 15
- B. 6
- C.10
- D. 20
- E. 40.

3.Түргеш қағанатының негізгі жер аумағы:

- A. Сарыарқа
- B. Жетісу.
- C. Маңғыстау
- D. Алтай өңірі.
- E. Арал маңы.

4.Түргештердің үлкен ордасы (орталығы):

- A. Суяб
- B. Балықты
- C. Қойлық
- D. Талғар.
- E. Меркі.

5.Түргештердің Іле бойындағы кіші ордасы:

- A. Күнгіт
- B. Ақтау.
- C. Қаратау
- D. Ұлытау
- E. Алатау

6. Күнгіт қаласынла кімдер мекендеген?

- A. Теле

- Б. Қимақ
- С. Күнгіт тайпасы.
- Д. Дах.
- Е. Қырғыз.

7.Түргештердің Күнгіт қаласы орналасқан өзен бойы:

- А. Шу
- В. Жем
- С. Іле
- Д. Есім
- Е. Шолақ Қарғалы.

8. Түргеш мемлекетінің негізін қалаған қаған:

- А. Үшлік.
- В. Сақал
- С. Сұлу
- Д. Иштеми
- Е. Білге

9. Үшлік қаған 20 әкімшілік аймақтың әрқайсысында ұстаған әскер саны:

- А. 1 мың
- В. 7 мың
- С. 100
- Д. 500
- Е. 600.

10. Түргештер туралы алғашқы деректер қайда кездеседі?

- А. Бұғыт жазбасында
- В. Кодекс Куманикуста
- С. Құтты білікте
- Д. Еш жерде
- Е. «Күлтегін» ескерткішінде және Қытай жазба деректерінде

11. Түргештердің күшейген кезі қай қаған кезінде болды?

- А. Сұлу
- В. Тон
- С. Шегу
- Д. Сақал
- Е. Дато

12. Арабтар «сүзеген» деп атаған қаған:

- А. Білге
- В. Бумын
- С. Тон
- Д. Сұлу «715 – 738ж.ж.)
- Е. Үшлік.

13. Сұлу қағанның қай әскербасшысы арабтарды 720 – 721 жылдары Соғдылардың жерінен қуып шықты:

- А. Күлтегін.
- В. Тонкөк
- С. Сүбедей
- Д. Жебе
- Е. Құли Шор

14.Арабтар Орта Азияға шабуыл жасай бастаған уақыты:

А. 551ж

В. ҮІҒ. ІІ жартысында

С. ХҒ.

Д. 960ж

Е. 704ж

15. ҮІІ ғ. ортасында Түргештердің астанасын кім талқандады?

А. Парсылар

В. Эфталиттер

С. Арабтар

Д. Қытай

Е. Византиялықтар

16. Түргештер қалай бөлінді?

А. Дулу, нушеби

В. Сары және қара түркештер

С. Ақ ғұндар, қара ғұндар

Д. Жергілікті, шетелдіктер

Е. Бөлінген жоқ.

17. Сұлу қағанының кезінде қағанаттың ордасы көшірілген қала:

А. Алмалыға

В. Таласқа (Тараз)

С. Талхизге

Д. Құланға

Е. Екі өгізге.

18. 751 жылы қытайлар мен арабтар арасында шайқас өткен жер:

А. Атлах

В. Ақтау.

С. Қаратау.

Д. Қатудан даласы.

Е. Ақырақай.

19. Атлах шайқасынан кейін қытайлар қай жерден біржола кетті?

А. Атыраудан

В. Қаратаудан

С. Алтайдан

Д. Аспарадан

Е. Жетісудан

20. Атлах шайқасында қарлұқтар Қытайға қарсы кімдерді жақтады?

А. Византиялықтарды

В. Ирандықтарды

С. Арабтарды

Д. Соғдыларды

Е. Ешкімді

21. Қай араб қолбасшысы 709 жылы – Бұхараны және 714 жылы – Шашта жаулап алды?

А. Насыр ибн Сеяр

В. Хорезмшах

С. Сонжар сұлтан

Д. Сүбедей

Е. Кутейба инб Муслим

22. «дін үшін соғыс» ұранымен араб қолбасшысы пашыр ион Сеияр Қазақстанның Оңтүстігін басып алған жыл:

- A. 704 – 756жж.
- B. 700 – 705жж.
- C. 940 – 942жж
- D. 737 – 748жж.
- D. 960 – 970жж.

23. «Түргеш қағанының теңгесі немесе Түріктің көк ханының теңгесі» деген соғды жазуымен жазылған теңгелер табылған қала:

- A. Шаштан
- B. Шымкенттен
- C. Оралдан
- D. Тараз қаласынан
- E. Самарқаннан

24. Түргеш қағанатының орнына келген мемлекет:

- A. Қаңлы
- B. Қарлұқ
- C. Қыпшақ
- D. Ұйғыр
- E. Кимек.

Түргеш қағанаты.8 нұсқа

1.Түргеш қағанаты ыдыраған уақыт:

- A. IX ғасырда
- B. VIII ғ. ортасында
- C. VII ғасыр аяғы.
- D. X ғасыр басы
- E. XI ғасырда

2. 756 жылы Түргеш қағандығын құлатып, билікті өз қолына алған тайпа:

- A. Қарахан
- B. Қарлұқ
- C. Басмыл
- D. Ұйғыр
- E. Қырғыз

3. Түргеш қағандығының ыдырау себебі:

- A. Үлеске талас
- B. Құлдар көтерілісі
- C. Шетелдіктердің сатып кетуі
- D. Арабтар мен қытай арасындағы шабуылы
- E. Билеуші топтың мемлекетті тастап кетуі.

4. Соғдылардың Түркістан мен Жетісуға көңіл аударуы саудаға байланысты екенін айтқан ғалым:

- A. В.В.Григорьев.
- B. Ә.Х.Марғұлан
- C. Б.В. Бартольд
- D. К.Ақышев.
- E. М.Қадырбаев.

5. Соғдылар деп аталған тайпалар:

- A. Моңғол тілдес халық
- B. Қытай тайпасы.
- C. Орта Азияда өмір сүрген иран тілдес халық
- D. Қытайланған түркілер.
- E. Түркіленген парсылар.

6. VI – VIII ғасырларда соғдыларды жаулап алған ел:

- A. Кушан патшалығы.
- B. Қытайлар.
- C. Селжұқтар
- D. Түрік қағандығы
- E. Моңғолдар.

7. Соғдылықтар саудамен де егіншілікпен де айналысқаны туралы айтқан қытай саяхатшысы:

- A. Чжан Цянь
- B. Го Ги
- C. Лю Бань
- D. Янь Синь
- E. Сюань Цзянь

8. «Соғдылықтардың «ш»нде түрәкше сөйлемейтіндері жоқ» деп жазған ғұлама ғалым:

- A. Әл – Идриси
- B. Әл – Имақия
- C. Баласағұн
- D. Әл – Бируни
- E. Махмуд Қашқари

9. Түргеш қағаны Сұлу 717 жылы қай елге сәтті сапар жасап қайтты:

- A. Иранға
- B. Хорезмге
- C. Тан империясына
- D. Византияға
- E. Ауғанстанға

10. Сұлу қаған Орта Азия халықтарымен кімдерге қарсы күш біріктірді?

- A. Иранға
- B. Византияға
- C. Қытайға
- D. Арабтарға
- E. Ұйғырларға

11. Сұлу қаған 737 жылы кімдермен бірлесе отырып, арабтарға ойсырата соққы берді?

- A. Кимектермен
- B. Ғұндармен
- C. Қарлұқтармен
- D. Соғдылармен
- E. Қырғыздармен

12. Арабтар түргештің қай қағанымен ашық майданда соғысудан сескенген?

- A. Датодан

- В. Сұлудан
- С. Үшліктен
- Д. Сақалдан
- Е. Шегуден

13. Сұлудың орнына билікке келген қаған:

- А. Тұқарсан Құтшар
- В. Тон
- С. Шегу
- Д. Иштеми
- Е. Үшлік

14. Сары және қара түргештердің екі арадағы күресі неше жылға созылды?

- А. 10
- В. 15
- С. 20
- Д. 25
- Е. 30

15. Қытай империясы қай қаладағы әскерлерін Жетісуға аттандырып, 748 жылы Суябты жаулап алды:

- А. Чаньян
- В. Бейжін
- С. Чэнду
- Д. Куш
- Е. Леоян

16. 749 – 753 жылы Түргеш қағанатындағы билікті өз қолына алған тархан:

- А. Сұлу
- В. Иштеми
- С. Күлтегін
- Д. Жыпыр
- Е. Құтштар.

17. Жыпырдың тұсында Түргеш қағанатында орнаған жағдай:

- А. Тыныштық орнады
- В. Тұрт байыды
- С. Жағдай жақсара қоймады
- Д. Сары және қара түргештер өзара татуласты
- Е. Өзара келісім орнады.

18. Шонжарлардың аң аулаумен айналысуының себебі:

- А. Сауық құру үшін.
- В. Күн көру үшін
- С. Баю үшін
- Д. Аң терісін сату үшін
- Е. Мақтану үшін.

19. Түргеш қағанатында шұрайлы жер кімнің меншігінде болды?

- А. Шадтың
- В. Таттың
- С. Бұйрықтың
- Д. Қағанның
- Е. Халықтың

20. Тараздан табылған теңгелерде қандай жазу бар?

- A. «Қаған»
- B. «Бек»
- C. «Хан»
- D. «Менің ақшам»
- E. Түргеш қағанының теңгесі»

21. Түргеш жерлеріндегі сөздер қандай жазумен жазылған?

- A. Ұйғыр
- B. Руна
- C. Соғды
- D. Араб
- E. Қытай.

22.Ғалымдар соғдылардың Жетісуға келуінің неше себебін білдіреді:

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D.5
- E. 10

23. Соғдылардың ежелден қоныстанған өзендері:

- A. Әмудария мен сыр
- B. Ніл мен Ефраб
- C. Шу мен Іле
- D. Еділ мен Жайық
- E. Зеравшан мен Куандария

24.Сюань Цзяньнің көрсетуінше, соғдылар немен айналысқан:

- A. Кесте тігумен.
- B. Үй соғумен
- C. Қора салумен
- D. Алым – салық жинаумен
- E. Бір бөлігі егіншілікпен, бір бөлігі саудамен.

25. Жетісуға келген соғдылар кімдердің тілін, әдет – ғұрпын, мәдениетін қабылдай бастады?

- A. Ұйғырлардың
- B. Қырғыздардың
- C. Қаңлылардың
- D. Түріктердің
- E. Қытайлардың

Түргеш қағанаты9 нұсқа

1.715 – 738 жылдары қай қаған билікке келгеннен кейін түргештер қайта күшейді:

- A. Сұлу қаған.
- B. Құли шор қаған
- C. Тұқарсан Құтшар қаған
- D. Жыпыр қаған.
- E. Дұрыс жауабы жоқ.

2. Түргеш қағанатының орталығын Тараз қаласына көшірген қаған:

А. Құли шор қаған.

В. Сұлу қаған.

С. Жыпыр қаған

Д. Тұқарсан Құтшар қаған

Е. Дұрыс жауабы жоқ.

3. Сұлу қағанның қайтыс болуынан кейін, түркештерге билікке келген қаған:

А. Жыпыр қаған.

В. Құли шор қаған.

С. Тоныкөк қаған.

Д. Тұқарсан Құтшар қаған

Е. Дұрыс жауабы жоқ.

4. Жыпыр қаған билік құрған жылдар:

А. 749 – 753

В. 705 – 745

С. 603 – 695

Д. 755- 765

Е. 709- 714

5. «Соғдылардың Түркістан мен Жетісуға қоныс аударуы саудаға байланысты» екендігін айтқан ғалым:

А. Ш.Уалиханов.

В. Кляшторный

С. В.В.Бартольд

В. Ә.Марғұлан

Е. С.Жолдасбаев.

6. Соғдылар Жетісуға қай ғасырларда қоныс аударған?

А. II – IV ғасырларда

В. VI – VIII ғасырларда

С. XIX – XII ғасырларда

Д. XI – XII ғасырларда

Е. V – XII ғасырларда

7. XI ғасырда өмір сүрген қай ғұлама « Соғдылықтардың ішінде түрікше сөйлемейтіндері жоқ» деп жазды?

А. Махмуд Қашқари

В. Әл – Фараби

С. Ибн – Сина.

Д. М.дулати

Е. Әл -Бируни

8. Түргеш қағанатында 749 – 753 жылдары билікті қолына алған тархан:

А. Жыпыр

В. Тон

С. Бумын

Д. Мұқан

Е. Тоныкөк

9. Сұлу қағанға Шығыстағы саяси жағдайын түбегейлі жақсартуға мүмкіндік берген жағдай:

А. Қытаймен құдаласуы.

В. Жібек матаны Шығысқа сатуы.

С. Сібір тайпаларымен әскери одақ құру арқылы

Д. Шығыс Түрік қағанымен, Тибет патшасымен құдаласуы.

Е. Арабтардың билігін мойындау.

10. Арабтар мен Түргештер қытайлықтарды Жетісудан біржола қуған кезең:

А. ҮІІ ғ. соңы

В. ҮІІ ғ.

С. Ү ғ.

Д. Ү ғ. аяғы

Е. ҮІІІ ғ. басы.

11. Түркеш қағанатының ордасы болған қалалар:

А. Күнгіт және суяб

В. Түркістан

С. Сығанақ

Д. Суяб

Е. Тараз

12. Түркеш қағанатының құрылған уақыты:

А. 603 жылы

В. 903 жылы

С. 704 жылы

Д. 552 жылы

Е. 542 жылы

13. 704 жылы Үшлік жеңген ел:

А. Қытайларды

В. Парсыларды

С. Арабтарды

Д. Ирандықтарды

Е. Дұрыс жауап жоқ.

14. 704 – 766 жылдары түркеш теңгелері соғылған қала:

А. Тараз

В. Испиджаб

С. Түркістан

Д. Сығанақ

Е. Алмалы.

15. 737 жылы Тоқарстандағы арабтарды талқандау үшін түркештермен біріккен тайпа:

А. Қимақтар

В. Қарақытайлар

С. Парсылар

Д. Арабтар

Е. Қарлұқтар

16. 748 жылы Түргеш қағанатының астанасы Суябты жаулап алған ел:

А. Қытай империясы

В. Византия

С. Арабтар

Д. Парсы

Е. Шығыстүрік қағанаты.

17. Түргеш қағанаты әлсіреген кездегі билік тұрған қаған:

А. Жыпыр қағанның кезінде

В. Тон қаған кезінде

С. Мұқан қаған кезінде

Д. Шегу қаған кезінде

Е. Сұлу қаған кезінде

18. Сұлу қаған 717 жылы сәтті сапар жасаған ел:

А. Тан империясына

В. Византия еліне

С. Араб еліне

Д. Иран еліне

Е. Дұрыс жауабы жоқ

19. Сұлу қағанмен бірге арабтарға қарсы күрескендер:

А. Қытай

В. Шығыстүрік қағанаты

С. Византиялықтар

Д. Орта Азиядағы халықтары

Е. Ирандықтар

20. Сұлу қаған шығыстағы саяси жағдайын жақсартуға мүмкіндік берген жағдай:

А. Шығыс Түрік қағаны және Тибет патшасымен құда болу арқылы.

В. Қытаймен құда болу арқылы

С. Арабтарға бағыну арқылы

Д. Шығыстағы көршілерін бір – біріне айдап салу арқылы.

Е. Кией Русімен әскери одақ құру арқылы.

21. Сұлу қағанды Навакет қаласында өлтірген қолбасшы:

А. Баға тархан

В. Жыпыр тархан

С. Тұқарсан Құтшар

Д. Тоныкөк

Е. Білге

22. Сұлудың орнына Түргеш қағаны болған билеуші:

А. Жыпыр

В. Тоныкөк

С. Бумын

Д. Тұқарсан Құтшар

Е. Күлтегін.

23. Түркеш қағанаты әлсіреген кезде билік құрған билеуші:

А. Жыпыр

В. Бумын

С. Тоныкөк

Д. Тұқарсан Құтшар

Е. Білге

24. Түргеш қағанатының әлсіреу себебі:

А. Шығыстүрік қағанатымен жүргізген соғыс

В. Соғдылардың бас көтреуі

С. Арабтар мен қытайлықтардың бірігіп, түргештерді Атлах бойында талқандауы.

Д. 20 жылға созылған сары және қара түркештердің арасындағы талас-тартыс.

Е. Шығыстан көшпелі тайпалардың көшіп келуі.

25. Түргеш қағаны Сұлу брданы көшірген қаласы:

- A. Тараз
- B. Түркістан
- C. Испиджаб
- D. Сығанақ
- E. Баласағұн.

Қарлұқ қағанаты.10 нұсқа

1.Қарлұқ қағанатының кезеңі:

- A. 603 – 704 жылдар
- B. 756 – 940 жылдар
- C. 704 – 756 жылдар
- D. 940 – 1212 жылдар
- E. 551 – 603 жылдар.

2. Қарлұқ қағанатының орталығы:

- A. Суяб
- B. Талғар
- C. Екі өгіз
- D. Жент
- E. Шымкент.

3. Деректерде б.з. V ғасырында тирек тайпаларының құрамында кездесетін тайпа:

- A. Қытайлар
- B. Арабтар
- C. Қарлұқтар
- D. Парсылар
- E. Ирандар.

4. Қарлұқтардың Шығыс Түрік қағанатының құрамында да болғандығын білдіретін жазу:

- A. «Таньшу»
- B. «Авеста»
- C. «Бұғыт»
- D. «Бехистун»
- E. Күлтегін»

5. Қарлұқ елінің негізгі топтасқан жері:

- A. Іледен шуға дейін
- B. Алтай тауынан Балқаш көліне дейін
- C. Аралдан Қара теңізге дейін
- D. Тобылан Обьқа дейін
- E. Амудария – сырдария арасы.

6. Араб - парсы деректерінде қарлұқтарды кімдер деп жазады?

- A. Ежелгі түріктер
- B. Ғұндар
- C. Төлелер
- D. Дайлар
- E. Дахтар

7. VII ғасырда қытайдан «Таншу» хроникасында қарлұқ құрамында көрсетілген тайпалар:

А. Дулу, нушеби

В. Сары түргеш, Қара түргеш

С. Басмыл, ұйғыр, қарлұқ

Д. Теле, қырғыз, бұзық

Е. Бұлақ, жікіл, ташлық.

8. Әл – Марвизи айтуы бойынша қарлұқ құрамына кірген тайпалар:

А. 5 дулу, 5 нушеби

В. 1 сары, 1 қара түргеш.

С. Ірі 24 тайпа.

Д. 2 ұшық, 2 бұзық.

Е. 9 тайпа- үш жікіл, үш бескіл, көкеркін, тухси.

9. Қарлұқ феодалдары Жетісуда билік еткен уақыты:

А. 100 жылдай

В. 5 жыл

С. 12 жыл

Д. 200 жылдай

Е. 6 жылдай.

10. Араб географы Ибн Хаукаль (X ғасыр) деректерінде берілген мәлімет:

А. «Қарлұқ одағы 9 тайпадан тұрады»

В. «Қарлұқ одағы 3 тайпадан құралған»

С. «Қарлұқтарда 25 –ке тарта қала қонысы болған»

Д. «Қарлұқтар соғысқан кезде қару – жарағы мықты»

Е. «Қарлұқ жерінің батысынан шығысына дейін жету үшін 30 күн жүру керек».

11. IX ғасырдың басында қарлұқтар қай қағанаттан жеңілді?

А. Қырғыз

В. Шығыс Түрік

С. Ұйғыр.

Д. Хазар

Е. Авар.

12. Қарлұқтардың ұйғырларға қарсы күресі неше жылға созылған:

А. 10

В. 20

С. 40

Д. 50

Е. 60.

13. Испиджаб билеушісі Білге – Күл Қадырхан өзін қаған деп қай жылы жариялады:

А. 840 жылы

В. 940 жылы

С. 1040 жылы

Д. 756 жылы

Е. 1212 жылы.

14. Саманилерге қарсы күресті жүргізген Білге Күл қадырханның екі баласы:

А. Білге мен Күлтегін

В. Аспарух пен Ботпай

С. Базар Арслан мен Оғұлшақ

Д. Арыстан мен Хасан.

Е. Шағатай мен Түгедси.

15. Қарлұқтардың арабтарға қарсы күресі неше ғасырға созылды:

- A. 2
- B. 10
- C. 4
- D. 8
- E. 9.

16. Қашғардың түрік билеушілері 940 жылы Баласағұнды басып алып қай қағанатты талқандады?

- A. Түргеш
- B. Қарлұқ
- C. Қимақ
- D. Авар
- E. Хазар.

17. 940 жылы Қарлұқ қағанатының орнына келген мемлекет:

- A. Қарахандар
- B. Оғыз
- C. Қыпшақ
- D. Қимақ
- E. Ұйғыр.

18. «Худуд әл – алам» бойынша қарлұқтарда қала қоныстары:

- A. Суяб, Тараз, Янгикент, Имақия, Карантия, Қашғар.
- B. Бозоқ, Сарайшық, Сығанақ, Жент, Ашнас.
- C. Шаш, Шымкент, Отырар, Түркістан, Баласағұн.
- D. Жент, Құмкент, Ақбешім, Құлжа, Шауғар, Тарбанд.
- E. Құллан, Мирки, Атлах, Балық, Барысхан, Талғар.

19. «Қаған қаласының халқы көп, әскері, қару жарағы мықты» деп қарлұқтар туралы жазған тарихшы:

- A. Марвази
- B. Ибн Хаукаль
- C. М.Х. Дулати
- D. М. Қашқари
- E. Әл – Идриси.

20. Әл – Марвизи еңбегінде қарлұқтар туралы қандай мәлемт берілген?

- A. « 30 күндік жер»
- B. 9 тайпалы ел»
- C. Қарлы тауы бар»
- D. «Халқы көп»
- E. Қарлұқтар бұрын Тулис тауында тұрды және тоғыз оғыздарға құл болды».

21. Қимақ пен қарлұқтарда басым болған ғимарат түрі:

- A. Сардоба
- B. Мешіт
- C. Дың
- D. Медресе
- E. Күмбез.

22. Қарлұқ Қағанатының әлсіреуінің себептері:

- A. Сауда дағдарысы.
- B. Ішкі тартыстар, жайылым жер үшін күрес.
- C. Жібектің өтпеуі

Д. Сыртқы күштерге сену.
Е. Экономикалық дағдарыс.

23. Қарлұқ қағанатының көпшілік ақсүйек – шонжарлары тұрған екінші астанасы:

- А. Баласағұн
- В. Тараз
- С. Түркістан
- Д. Алмалы
- Е. Талғар.

24. Қарлұқтар Қашқарияны жаулап алып, шығыстағы шекарасын кеңейткен уақыты:

- А. 766 – 775
- В. 756 – 896
- С. 555 – 756
- Д. 569 – 693
- Е. 756 – 769.

ОҒЫЗ мемлекеті 11 нұсқа

1. ОҒЫЗ мемлекетінің кезеңі:

- А. ІХ ғ. Соңы – ХІ ғ. басы.
- В. YI ғ. аяғы – YII ғ. Ортасы.
- С. YII ортасы – YIII ғ. соңы.
- Д. YI – XII ғғ.
- Е. XII ғ. соңы - XY ғ. басы.

2. ОҒЫЗ сөзінің мағынасы:

- А. Құс
- В. Он қыз
- С. Он ғұн.
- Д. 1). «Уыз», 2). «Садақтың оғы», 3). «Өгіз».
- Е. Он оқ,

3. Махмуд Қашқари дерегіндегі оғыздардағы тайпалар саны:

- А. 14
- В. 24
- С. 100
- Д. 44
- Е. 150.

4. Әл – Марвази дерегіндегі оғыздар тайпасының саны:

- А. 5
- В. 12
- С. 55
- Д. 15.
- Е. 22

5. Оғыздардың мекен еткен жері:

- A. Талас бойы
- B. Әмудария саласы
- C. Шу бойы
- D. Сырдарияның орта және төменгі ағысында
- E. Арал маңы

6. Оғыздардың астанасы:

- A. Янгикент (Жаңа Гузия).
- C. Баршыкент
- B. Шымкент
- D. Кентау.
- E. Қаратау.

7. VIII ғасырда Батыс Жетісуды мекендеген оғыз тайпалары қай қағанаттың құрамында болды?

- A. Түргеш
- B. Хазар
- C. Түрік.
- D. Авар
- E. Қимақ

8. Қытай деректері оғыздардың құрамына кімдер кіргендігін дәлелдейді:

- A. Ұшықтар мен бұзықтар.
- B. Ғұн, үйсін.
- C. Уақ, сақ.
- D. Байандұр, имур, қайлар
- E. Қимақ, қыпшақ.

9. Оғыздарда жоғарғы билік иесі:

- A. Жабғу.
- B. Бек.
- C. Би
- D. Күнби
- E. Шад.

10. Оғыз жабғуларының мұрагерлері қандай титулға ие болды?

- A. Инал
- B. Шад
- C. Тат
- D. Би
- E. Датқа

11. Оғыз иналдарының арнайы тәрбиешілері қалай аталады?

- A. Атабектер
- B. Бек
- C. Тәлімгер
- D. Мұғалім
- E. Ұстаз.

12. Оғыздарда шонжарлар кеңесі:

- A. Кеңес
- B. Қаңғыш
- C. Жиын
- D. Талқы
- E. Мәшраб.

13. Жабғудың кеңесшілерін қалай деп атаған?

- A. Уәзір
- B. Селифтер
- C. Күл – еркіндер
- D. Тархан
- E. Шад.

14. Оғыздарда жабғу әйеліне қандай атақ берілген?

- A. «Ханша»
- B. «Хатун»
- C. «Бегім»
- D. «Ару»
- E. «Сұлтан».

15. Оғыз әскербасының лауазымы:

- A. Батыр
- B. Сюзбашы
- C. Ер.
- D. Уәзір.
- E. Әскербасы.

16. Оғыздарда тайпалық олақтар ел деп аталған, ол қандай ұғымды білдіреді?

- A. Ұлыс
- B. Жұрт
- C. Халық мемлекет
- D. Үй
- E. Отбасы.

17. Оғыздарда халық жиналысы жиынына неше рет шақырылады?

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4
- E. 5.

18. Оғыздарда ел басқарудың ең жоғарғы орны:

- A. Кеңес
- B. Орда
- C. Ханорда
- D. Ұлы және кіші құрылтай жиналысы.
- E. Қанқаш.

19. Ұлы құрылтайда қаған ұлдарын қалай отырғызды?

- A. Қатарлап.
- B. Дөңгелете.
- C. Өзін айналдыра.
- D. «Боз оқ деп оң жағына, «үш лқ» деп сол жағына.
- E. 4 қанатқа бөліп.

20. Оғыздарда тайпалық және рулық бөлімшелер атауы:

- A. Қанат.
- B. Бөлік.
- C. «Бой», «оба», «көк».
- D. Қол
- E. Барұнғар.

21. Оғыздар аумағы неге бөлінген?

- A. Түтінге
- B. Ұрықтар мен аймақтарға
- C. Сартраптарға
- D. Дизпаттарға
- E. Ұлыстарға.

22. «Оғызнама» дерегінде жабғу өз жерін неше аймаққа бөлген?

- A. 12
- B. 4
- C. 5
- D. 6
- E. 7.

23. Жабғу сайлауында кімдердің артықшылығы болды?

- A. Үш оқтың
- B. Бес оқтың
- C. Боз оқтардың
- D. Боз оқ пен үш оқтың құқы бірдей болды.
- E. Ешкімнің.

24. 965 жылы оғыздар хазарларға қарсы әскери одақ құрды:

- A. Еділ Бұлгариясымен
- B. Иранмен
- C. Киев Русімен
- D. Қытаймен
- E. Франк мемлекетімен.

25. Оғыз мемлекетінің күшеюіне үлес қосқан жабғу:

- A. Шахмәлік.
- B. Әли
- C. Ұрысбек оғлы
- D. Йоллығ тегін.
- E. Ер Тоңға.

Оғыз мемлекеті 12 нұсқа

1. Оғыздардың күзде Ұлытау баурайында көшіп жүргенін айтқан ғұлама:

- A. Әл – Фараби
- B. Әл – Марвази
- C. Әл – Идриси
- D. Әл – Бируни.
- E. Фирдоуси

2. Түркістан аймағында оғыздардың елтірі қойларды өсіретінін жазған:

- A. Ибн Хардарбек
- B. Инб Фадлан
- C. Әл – Фараби
- D. Ибн Хаукал
- E. Әл – Идриси.

3. Әл – Идриси « ондағы шеберлер темірден әдемі бұйымдар жасайды», деп кімдер туралы жазған?

- A. Сақ, ғұн.

В. Гисин, қаңлы

С. Оғыздар мен қимақтар

Д. Қырғыз, қыпшақ

Е. ұйғыр, басмыл.

4. «Оғызнаманы» ХҮІІ ғасырда толық жазып қалдырған ғұлама:

А. М.Х.Дуллати

В. Әділғазы Хан

С. Қ.Жалайыри

Д. М.Қашқари

Е. Ф.Рузбихан.

5. X ғасырдың аяғы XI ғасырдың басында оғыз мемлекетінің жағдайы кімнің кезінде нашарлады?

А. Әли Ханның

В. Оғұлшақтың

С. Еділдің

Д. Шахмәліктің

Е. Ұрысбектің.

6.Оғыздардың көпшілігі қыпшақтардың қысымынан қайда көшіп кетті?

А. Иранға

В. Қытайға

С. Римге.

Д. Германияға

Е. Шығыс Европа мен кіші Азияға.

7.Оғыз мемлекетінің әлсіреу себептері:

А. Экономикалық дағдарыстар.

В. Селжұқтармен ұзаққа созылған соғыстар, ішкі тартыстар, қыпшақ тайпаларының шабуылдары.

С. Ақша тапшылығы

Д. Азық – түліктің жетіспеуі.

Е. Халық санының азаюы.

8. Оғыздарда басты шаруашылық:

А. Мал шаруашылығы.

В. Кен өндіру.

С. Омарта шаруашылығы

Д. Балық шаруашылығы

Е. жібек өндіру.

9. Оғыздарда кәсіпшілік пен қолөнердің басты, дамыған түрі:

А. Ыдыс жасау.

В. Киім тігу.

С. Жібек өсіру.

Д. Малдан алынған өнімді өңдеу.

Е. Бал арасын өсіру.

10. М.Қашқари «Нағыз жатақтар» деп қай қаланың тұрғындарын атаған:

А. Меркі, Аспара.

В. Тараз, Суяб

С. Шаш, Хорезм

Д. Қарнақ, Сүткент, Фараб, Сығанақ,Сауран.

Е. Балықты, Қарақорым.

11. Түркістан аймағында оғыздардың қандай қойлары көп өсірілген:

- A. Етті.
- B. Сүті мол
- C. Мүйізді
- D. Елтірі беретін.
- E. Ақ жүнді.

12. Оғыздар арбаға не жеккен?

- A. Қос ат
- B. Ат
- C. Өгіз не түйе.
- D. Сиыр
- E. Есек.

13. «Оғызнамада» Киев князі Святослав қалай атанады?

- A. Ер тоңға
- B. Алып тұлға.
- C. Мөде
- D. Ұрысбек оғлы Сақлап.
- E. Әли

14. Маңызды сауда жолдары үшін қай мемлекеттің талқандалуына оғыздар да, ежелгі орыс мемлекеті де мүдделі болды:

- A. Авар
- B. Хазар
- C. Франк.
- D. Хорезм
- E. Хиуа.

15. Оғыздарға тиесілі қаланың бірі:

- A. Ақтау.
- B. Жаңакент
- C. Қарақорым
- D. Балықты
- E. Шиелі.

16. «Қойлары құйрықты келеді» деп араб авторлары кімдер туралы айтқан:

- A. Ғұн
- B. Сақ.
- C. Оғыз
- D. Түргеш
- E. Теле.

17. Отырықшы оғыздар тұратын қалалардың бірі:

- A. Арал
- B. Екіөгіз
- C. Жуара
- D. Алмалы.
- E. Қазан.

18. Сырдарияның орта ағысындағы оғыз қалаларының бірі:

- A. Суяб
- B. Чигучен
- C. Битянь
- D. Қарнақ

Е. Бұхара.

19. Оғыздар өсірген түйенің түрі:

- А. Қара өркештісін
- В. Қалмақ нарын
- С. Айыр өркешті ірі түйе тұқымын
- Д. Түрікмен түйесін
- Е. Қазақтың қос өркешті түйесін.

20. Арал өңіріндегі оғыздар екіге бөлінуі:

- А. Сары және қара
- В. Биік және аласа
- С. Ірі және майда
- Д. Көшпелі және отырықшы
- Е. Саудагер және малшы.

21. Оғыздарда ұрықтар деп кімдер аталған?

- А. Билер.
- В. Бектер
- С. Әскерлер
- Д. Атақты тұқымдар, әулеттер
- Е. Балалар.

22. Оғыздардың кімдерге қарсы соғысы туралы «Оғызнамада» жойқын соғыс болды. «Итиль өзенінің суы қып – қызыл болды» делінеді:

- А. Түргештермен
- В. Хазарлармен
- С. Бұлғарлармен
- Д. Орыстармен
- Е. Печенегтермен

23. Оғыздар печенегтерді қай өзеннің бойында жойқын соғысты:

- А. Шу
- В. Іле
- С. Еділ
- Д. Сыр
- Е. Әму.

24. Оғыздар печенегтерді кімдермен одақтаса отырып жеңді?

- А. Орыс, хара.
- В. Бұлғар, хазар
- С. Қарлұқ пен қимақ.
- Д. Түргеш, араб.
- Е. Қытай, араб.

25. Орыс жылнамаларында айтылатын торктер деген кімдер:

- А. Түріктер
- В. Хазарлар
- С. Аварлар
- Д. Оғыздар
- Е. Телелер.

Қимақ қағанаты.13 нұсқа

1.Қимақ қағанаты өмір сүрген уақыт:

- А. ІХғ. Соңы – ХІғ. Басы.

В. I – X ғғ.

С. YІғ. ортасы – XII ғ. соңы.

Д. IX – XXғғ.

Е. XYғ.басы - XYI ғ. соңы.

2. YII ғ. басында Қимақтар мекендеген аймақ:

А. Қаратау маңы.

В. Жетісу.

С. Моңғолияның солтүстік батысы.

Д. Атырау.

Е. Арал бойы.

3. Қимақ қағанатының аумағы:

А. Оңтүстік Қазақстан

В. Мауреннахр

С. Тұран ойпаты.

Д. Қазақстанның солтүстік шығысы мен орталығы

Е. Ферғана.

4. Қимақ құрамына енген тайпалар:

А. 10 тайпа, 5 дулу, 5 нушеби

В. 9 тайпа – 3 жікіл, 6 басмыл.

С. 6 тайпа – 3 қарлұқ, 3 ұйғыр.

Д. 2 тайпа, қара және сары түргеш.

Е. 7 тайпа – әймур, байандур, татар, ланиказ, ажарлар, имек, қыпшақ.

5. Орта ғасырдағы парсы тарихшысы Гардизи Қимақ елінің құрамында жеті тайпа болғандығын жазған. Олардың ішінде ең атақтылары:

А. Оғыздар мен ғұндар.

В. Аварлар мен хазарлар.

С. Қимақтар мен қыпшақтар

Д. Үйсіндер мен қаңлылар.

Е. Қарлұқтар мен бұлғарлар.

6. Қимақ қағанатының астанасы:

А. Имақия (Ертіс бойында) және екінші астанасы – Карантия(Алакөл маңында).

В. Суяб (Шу бойында) және екінші астанасы – Мыңбұлақ (Жамбыл обл.)

С. Тараз (Талас бойында) және екінші астанасы – Күнгіт (Іле бойында).

Д. Орал

Е. Мерв.

7. Қағанатты билеуші адам:

А. Қаған.

В. Тархан

С. Шад

Д. Жабғу.

Е. Хан.

8. Қимақтарда жеке тайпа көсемдерін қалай деп атаған?

А. Шад – түтік.

В. Жабғу.

С. Бек.

Д. Би.

Е. Күнби.

9. Қимақтарда қағанның жанында қашан іс басқарушы болған?

А. 5

- В. 11
- С. 15
- Д. 20
- Е. 40.

10. Қимақтарда тайпа көсемдерін білдіретін атаулар:

- А. Бұрық, тархан.
- В. «Имек байғу», «қимақ ябғу».
- С. Тәңірқұт, құт
- Д. Үлкен хандар, кіші хандар.
- Е. Төре, сұлтан.

11. Махмуд Қашқаридың жазуында, малы аз, көшіп қонуға мүмкіндіктері жоқтар бір орында отырған, оларды қалай деп атаған?

- А. Құл
- В. Қала халық.
- С. Ел
- Д. «Жатақтар»
- Е. Күлеркіндер.

12. X ғасырда Қимақтарда тараған дін:

- А. Буддизм.
- В. Ислам
- С. Манихейлік.
- Д. Христиандық.
- Е. Зороастризм.

13. X ғасырдың 2 – ші жартысында қимақтардың жеріне шабуыл жасаған мемлекет:

- А. Қыпшақ
- В. Қарахан.
- С. Түргеш
- Д. Қарақытай.
- Е. Араб.

14. Гардизи қимақтар туралы не дейді?

- А. Өнерлі
- В. Күйші.
- С. Заңды біледі.
- Д. Тәртіпті сүйеді.
- Е. Олар қасқа етті сүрлеп алғанын айтады.

15. Қимақтарда жазу құралы:

- А. Мыс қалам.
- В. Қола қалам
- С. Қамыс қалам
- Д. Ағаш.
- Е. Қанат.

16. Қимақтар негізінен өсірген дәнді - дақылдар:

- А. Күріш, жүгері.
- В. Тары, арпа, бидай.
- С. Бұршақ, сұлы.
- Д. Ақ және қара бұрыш.
- Е. Ақ және қызыл күріш.

17. Қимақ қағанатының құлау себептері:

- A. Экономикалық дағдарыстар.
- B. Ішкі билік үшін талас, көрші мемлекеттер шабуылы.
- C. Ақша және сот реформаларының сәтсіздігі.
- D. Шетелдіктердің қағанат ісіне араласуы және ел басқаруы.
- E. Су және отын тапшылығы.

18. Қимақтардың Қазақстан жеріне қоныстана бастауы:

- A. YI – XIIғғ.
- B. Y – YIIғғ.
- C. YIII – XIIғғ.
- D. YIII ғ. екінші жартысынан IX ғ. басына дейін.
- E. XII – XIIIғғ.

19. Қимақтар қай жылдары Батыс Алтай, Тарбағатай мен Алакөл ойпаты аймағына қоныстанды:

- A. 551 – 603жж.
- B. 603 – 740жж.
- C. 704 – 880жж.
- D. 766 – 840жж.
- E. 940 – 960жж.

20. Моңғолияның солтүстігінде қимақтармен көрші тұрған түркі тілдес тайпа (YIIIғ. Басында):

- A. Соғды
- B. Парсы.
- C. Қыпшақ.
- D. Қарақытай
- E. Моңғол.

21. Ұйғыр қағанаты ыдырағаннан кейін оның құрамындағы біраз тайпалар Қимақ бірлестігіне енеді. Осы ұйғыр қағанаты қай жылы ыдырады?

- A. 740 жылы.
- B. 704 жылы
- C. 940 жылы.
- D. 840 жылы
- E. 1001 жылы.

22. Қимақ бірлестігіне кірген жеті тайпаның бірі:

- A. Бұлғар.
- B. Оғыз
- C. Ғұз.
- D. Эймур.
- E. Дах.

23. X ғасырда Қимақтар тоғыз – ғұздардың шекаралық қай қаласын басып алды:

- А. Хотан
- В. Жаркент
- С. Сарқант
- Д. Балықты
- Е. Шығыс Түркістандағы Жамкелес.

24. Қимақтар қағанаты қалай басқарылды:

- А. Бір орталықтан
- В. 2 қанатқа бөліп.
- С. Үлестік – тайпалық жүйемен.
- Д. 4 ұлысқа бөлініп.
- Е. кіші хандар арқылы.

25. Қимақ қағанатының саяси өмірінде кімдердің беделі күшті болды:

- А. Билердің
- В. Бектердің
- С. Кіші хандардың
- Д. Әскери қызметкерлердің
- Е. Ешкімнің.

ҮІ – ІХ ғасырлардағы мәдениет14 нұсқа

1. Қолға мал үйрету қай кезден басталды?

- А. Қола дәуірінен.
- В. Тас ғасырының орта кезінен.
- С. Темір дәуірінен.
- Д. Өсімдік әлемі пайда болғаннан бері.
- Е. Орта ғасырлардан

2. Мал шаруашылығының дамуы:

- А. Тас
- В. Қола дәуірі.
- С. Темір.
- Д. Энеолит
- Е. Орта ғасырлар.

3. Көшпелі және жартылай көшпелі мал шаруашылығының өріс алуы:

- А. Кола дәуірі.
- В. Темір дәуірі.
- С. Тас дәуірі.
- Д. Энеолит кезеңі.
- Е. Орта ғасырлар.

4. ҮІ – ІХ ғасырларда қалалық мәдениет қай өңірде дамыған:

- А. Оңтүстік Қазақстанда
- В. Солтүстік Қазақстанда.
- С. Батыс Қазақстанда
- Д. Орталық Қазақстанда

5.Қытай жылнамаларында Испиджаб қаласының аты кезігеді, бұл қала Махмуд Қашқаридің жазуында қалай аталады?

- А. Жент
- В. Шымкент
- С. Сайрам
- Д. Сарқант
- Е. Жаркент

6. Оңтүстік Қазақстанда отырықшылық мәдениет орталықтары:

- А. Маңғыстау, Ақтау.
- В. Шаш, Самарқан, Манкент
- С. Кентау, Қаратау, Бозоқ, Қашғар, Алтышар.
- Д. Сарай Берке, Сарайшық.
- Е. Отырар, Йасы, Сауран, Сығанақ, Құлан.

7.Жетісу аумағында отырықшылық мәдениет орталықтары:

- А. Алматы, Қаскелең.
- В. Ұзынағаш, Бұлақты.
- С. Қордай. Отар, Екіөгіз, Сығанақ, Отырар, Сайрам.
- Д. Тараз, Талхир, Алмалық, Қойлық.
- Е. Кеген, Талдықорған, Мерке.

8. Ерте орта ғасыр кезеңіндегі (ҮІ – ҮІІғ.) Сырдарияның атауы:

- А. Яксарт
- В. Окс
- С. Сарысу.
- Д. Гиркани.
- Е. Аргунь.

9. Түріктер түсінігінде қағандар кімнің әмірімен билік құрды?

- А. Көк тәңірі.
- В. Ұмай ана
- С. Су тәңірі.
- Д. Жер тәңірі.
- Е. Тау тәңірі.

10.Ежелгі түрік әліпбиіндегі әріп саны:

- А. 20
- В. 15
- С. 35
- Д.50
- Е. 100.

11.Түрік сына жазуының көне ескерткіштері:

- А. «Шумер», «Бехистун».
- В. «Ксеркс», «Нахширустем».
- С. «Талас», «Енисей», «Шумер».
- Д. «Күлтегін», «Тоныкөк».

Е. «Бұғын», «Ылғис», «Ксеркс».

12. Қазақ жеріндегі бейнелеу өнерінің бір көрінісі, ертедегі түріктердің жартастарға салған суреттері:

- А. Құстар
- В. Киттер.
- С. Салт аттылар, аңдар
- Д. Балықтар.
- Е. Өсімдіктер.

13. Ғылыми зерттеуге қарағанда ертедегі діни наным дәстүрлері кең тараған аймақ:

- А. Жетісу.
- В. Сарыарқа.
- С. Бетпақдала.
- Д. Қызылқұм.
- Е. Қарақұм.

14. Саз сылақтың қалың қабатын көркемдеп оймыштау ненің ең жақсы сақталған түрі:

- А. Оюдың.
- В. Әктеудің.
- С. Бояудың.
- Д. Қалаудың.
- Е. Сәндеудің.

15. Орхон жаузында «балбық» деп жазған, соңғы кезде «кемпіртас», «тас келіншектер» аталып жүр негізінен бұл тастарды қалай атаған дұрыс?

- А. Балбал.
- В. Бітік тас
- С. Биік тас
- Д. Мүсінтас.
- Е. Қой тас.

16. VIII – IX ғасырларда Исламның таралуына байланысты араб жазуы түрік билеушілері арасында тез қабылданды нәтижесінде түрік жазуының ұшыраған жағдайы:

- А. Мазмұны байыды.
- В. Әріп саны өсті.
- С. Басқа жерге тарады.
- Д. Қолданыс аясының тарылуы.
- Е. Шетелдіктерге аян болды.

17. Көне түрік жазуының қалыптасқан уақыты:

- А. Б.з.б. V ғ.
- В. Б.з.б. VIII ғ.
- С. Б.з.б. I мың жылдығы.
- Д. XVI ғ.
- Е. XII ғ.

18. Көне түрік тілінде жазылған жәдігерлер саны:

- A. 10 – ға жуық.
- B. 1000 – ға жуық.
- C. 500 – ден астам.
- D. 200 – ден астам.
- E. Белгісіз.

19. Түріктер отбасына шапағатын тигізеді деп табылған:

- A. Ұмай анаға.
- B. Абызға.
- C. Шаманға
- D. Көкбөріге.
- E. Айша бибіге.

20. Қамыс қаламмен және IX – X ғғ. Ежелгі түрік жазуымен жазған:

- A. Оғыздар.
- B. Қимақтар.
- C. Түргештер.
- D. Сақтар
- E. Парсылар.

21. Жетісу қазақтарының да Ұмай анаға табынатынын жазған ғалым:

- A. М. Герасимов.
- B. А. Хасанов.
- C. А. Қадырбаев.
- D. Шоқан Уалиханов.
- E. В. Зайберт.

22. «Күлтегін» жазуының авторы:

- A. Күлтегіннің өзі.
- B. Тоныкөк
- C. Йолығ – тегін.
- D. Шидеми қаған.
- E. Білге қаған.

23. б.з. II ғасырында туған шығарма:

- A. Тоныкөк
- B. Білге қаған.
- C. Күлтегін.
- D. «Оғызнама»
- E. Бабырнама.

24. «Руна» сөзі қандай ұғымды білдіреді?

- A. Ескі, көне.
- B. Жаңа.
- C. Нағыз.
- D. Мықты.
- E. Ештеңені.

25. ҮІІ – ҮІІІғ. құрылысы басталып, бітпей қалған ғимарат.

- A. Дың
- B. Ақыртас.
- C. Борана
- D. Бәбіш – Ата мешіті.
- E. Сәт болыстың мешіті.

ҮІ – ІХ ғасырлардағы мәдениет.15 нұсқа

1. Мұсылман діні кең түрде етек жая бастады:

- A. X ғасырдан
- B. VI ғасырдан
- C. IX ғасырдан
- D. VIII ғасырдан бастап.
- E. XII ғасырдан.

2. Тәңірге жалбарынудың белгісі:

- A. Мұртты оба салу.
- B. Тасқа жазу.
- C. Аспанға сиыну.
- D. Су шашу.
- E. Қабір үстіне қойтастар орнатқан.

3. Киіз үйге ұқсас құрылыс жүйесі:

- A. Мешіттер.
- B. Медреселер
- C. Обалар
- D. Дың ескерткіштері.
- E. Шатырлар.

4. Ислам дініне дейін сәулет ескерткіштерінің бір түрі:

- A. Яссауи кесенесі.
- B. Алматы мешіті.
- C. Дың ескерткіштері.
- D. Айша бибі мазары.
- E. Қарахан ескерткіші.

5. Құдық үстіне салынған күмбезді құрылыс:

- A. Дың.
- B. Сардоба.
- C. Балбал
- D. Тасмүсін.
- E. Үшқұдық.

6. VI – IX ғасырларда салынған Мырзарабат пен Якқа бұлар:

- A. Дың
- B. Мешіт.
- C. Екі сардоба.
- D. Керуен сарай.
- E. Медресе.

7. «Итиль өзені ... Қаратау маңындағы ұрыс туралы» жазылған дерек:

- A. Бабырнама.
- B. Шыңғыснама
- C. Оғызнама

- Д. Шахнама
- Е. Кабуснама.

8. VIII – IX ғасырларда Қазақстанның қай бөлігінде күміс заттарды шығару өндірістің негізгі түріне айналды:

- А. Жетісу.
- В. Сарыарқа
- С. Алтайда
- Д. Орал бойында
- Е. Маңғыстауда.

9. Кангу - Тарбан бірлестігінің теңгелері табылды:

- А. Әмудария бойынан
- В. Арал түбінен
- С. Сырдария бойы қалаларынан
- Д. Каспий жағасынан
- Е. Ертіс сағасынан.

10. Қаған сарайында кең түрде қолданылған жазу:

- А. Ұйғыр.
- В. Қытай.
- С. Парсы
- Д. Соғды.
- Е. Үнді

11. Түріктердің жазба әдебиеті пайда болған ғасыр:

- А. VIII ғ.
- В. IX ғ.
- С. X ғ.
- Д. XII ғ.
- Е. XV ғ.

12. VIII ғ. мұсылман діні (ислам) таралған өңір:

- А. Ақтауға.
- В. Ұлытауға
- С. Алтайға және Оңтүстік сібірге
- Д. Тұран ойпатына және Қашғарға.
- Е. Сайран, Тараз, Йасы, Отырар аймақтарына.

13. Архитектураның құрылыс жобасы жағынан Ақыртастан кішілеу сәулет өнері туындыларын бірі, ол Қарақалпақстан шекарасында орналасқан:

- А. Якка
- В. Мырзарабат
- С. Шірік – Рабат
- Д. Білеулі ғимараты
- Е. Дың.

14. Ақбешім ғибадатханасының қабырғалары сурет өрнектермен әшекейленген, ал оның көлемі:

- А. 10 x 10 м.
- В. 5 x 5 м.
- С. 40 x 40 м
- Д. 76 x 22 м
- Е. 15 x 15 м.

15. Будда ғибадатханаларының орындары табылған қалалар:

А. Жент, Кентау.

В. Баба Ата, Қошқарата

С. Фараб, Қостөбе

Д. Ақбешім, Суяб,

Е. Қособа, Бабамолда.

16. Аңыз бойынша Ақыртас ғимараттарының салынуы қай жігіттің есімімен байланыстырылады?

А. Колаксай.

В. Тарғытай.

С. Афрасиаб

Д. Алан – Хазар

Е. Ер Тоңға.

17. Қарлұқтар кезеңінен қалған, жеріміздегі сәулет өнерінің тамаша туындысы:

А. Есік қоғаны.

В. Тасрабат сарайы,

С. Бурана мұнарасы

Д. Ақыртас ғимараты.

Е. Калян мұнарасы.

18. Ақыртасты зерттеген қазақ археологы:

А. К.Ақышев.

В. М.Қадырбаев.

С. К.М.Байпақов.

Д. Х. Алпысбаев.

Е. У.Шәлекенов.

19. Баба Ата мешіті неше күмбезден тұрады?

А. 2

В. 3

С. 4

Д. 5

Е. 10.

20. Қазақстан жерінен әр түрлі діни нанымдағы сәулет құрылыс жүйелерінің кездесуі немен байланысты?

А. Әр түрлі өнердің таралуымен

В. Халық таңдауына

С. Құрылысшыларға.

Д. Ештеңеге

Е. Ұлы Жібек жолымен.

21. Петроглифтердегі салт атты жауынгерлер нені білдіреді?

А. Ат бейнесін

В. Аттың сипатын

С. Соғысты

Д. Жылқының көптігін.

Е. Түрік қағанаттарының әскери - саяси сипатын.

22. XIII ғасырда «Оғызнаманың» ескі нұсқасын бірінші жазып қалдырған тарихшы:

А. Герадот

В. М.Дулати

С. Сыма Цянь

Д. Әбілғазы.

Е. Рашид – ад – Дин.

23. «Оғызнама» ҮІ ғасырда қай тілге аударылған?

А. Грек.

В. Үнді

С. Парсы.

Д. Араб

Е. Француз.

24. «Қорқыт күмбезі» ескерткіші тұрған жер:

А. Таразда

В. Аралда

С. Қармақшыда

Д. Сарқанта

Е. Кербұлақта.

Қарахан мемлекеті.16 нұсқа

1.Қарахан мемлекетінің өмір сүрген уақыты:

А. 942 – 1212 жылдар

В. 704 – 756 жылдар

С. 756 – 940 жылдар

Д. 942 – 1210 жылдар

Е. 1228 – 1328 жылдар

2.Қарахан мемлекетінің негізін салушы:

А. Мұса.

В. Сатұқ Боғра.

С. Хасан.

Д. Сүлеймен.

Е. Ибраһим.

3. Қарахан мемлекетінің астанасы:

А. Баласағұн

В. Шаш

С. Сауран

Д. Суяб

Е. Қарақорым.

4. X ғасырдың орта кезінде Қарахан мемлекеті қай жерде құрылды:

А. Сарыарқада

В. Қызылқұмда

С. Мауреннахрда

Д. Орхон мен Селенга бойында

Е. Жетісу аймағы мен Шығыс Түркістанның бір бөлігінде.

5.Қарахан мемлекетінің этникалық құрамы:

А. Дулат, үйсін, сары үйсін.

В. Қоңырат, яғма, оғыз.

С. Жікіл, яғма, қарлұқ, оғыз, қаңлы, үйсін.

Д. Яғма, жікіл, жалайыр.

Е. Жікіл, яғма, найман.

6. Қарахан мемлекетінің құрылуында басты рөл атқарған тайпа:

А. Дулу, нушеби

В. Қарлұқ

С. Суан.

Д. Жаныс

Е. Жетіру.

7. Қарахандарда жікіл тайпасының тотемі:

А. Аққу

В. Қой

С. Ат

Д. Арыстан

Е. Аю

8. Қарахандарда яғма тайпасының тотемі:

А. Барыс

В. Бөрі

С. Аю

Д. Бура

Е. айдахар

9. Қарахандар әулеті қай тайпа өкілдерінен болды?

А. Қарлұқ

В. Яғма

С. Жікіл

Д. Оғыз

Е. Ғұн

10. Қарахандарда билік иесі:

А. Қаған (хан)

В. Бек

С. Би

Д. Жабғу

Е. Патша

11. Қарахандарда билік иесі қатарына хан ұрпақтары кірді. Олар:

А. Шад түріктер, таттар.

В. Түмен, ноян, хан

С. Шерби, бек, ілек

Д. Тегіндер, ілік хандар, бектер, нөкерлер.

Е. Сүбашы, жабғу.

12. Қарахандарда хан кеңесшісі:

А. Уәзір.

В. Би

- С. Шах
- Д. Тархан
- Е. Бұрық.

13. Ханның саяси - әкімшілік іс жүргізетін орны:

- А. Көкшатыр.
- В. Боз үй
- С. Орда
- Д. Диуан
- Е. Ақ Сарай.

14. Хғ. Ортасында Қарахан мемлекеті құрылған жер:

- А. Тұран ойпаты.
- В. Алтай, Тарбағатай
- С. Жетісу мен Шығыс Түркістан.
- Д. Мауараннахр.
- Е. Сарыарқа.

15. Қарахандықтарда батыс иелік аймағы:

- А. Сарыарқа
- В. Алтай өңірі
- С. Мауараннахр
- Д. Ертіс бойы.
- Е. Маңғыстау.

16. Қарахандықтарда батыс иелік астанасы:

- А. Самарқанд
- В. Ташкент
- С. Жизақ
- Д. Жетісай.
- Е. Шардара.

17. Қарахандықтарда Орда деп аталынған шығыс иеліктің астанасы:

- А. Баласағұн
- В. Турфан.
- С. Тараз
- Д. Қарғалы.
- Е. Шаш.

18. 1141 жылы Қатуан даласында қарақытайлар кімдерді жеңді:

- А. Қимақ, қыпшақты.
- В. Печенегтер мен половшыларды
- С. Найман, керейіттерді.
- Д. Қарахан мен салжұқтарды
- Е. Моңғол, татарларды.

Қарахан мемлекеті.17 нұсқа

1.Шығыс Қарахан елін қай жылы найман ханы Күшлік басып алды:

- А. 940 жылы

В. 1212 жылы

С. 1004 жылы

Д. 751 жылы

Е. 1360 жылы

2. Батыс Қарахан мемлекетін Хорезм шахы Мұхамед құлатқан жыл:

А. 1250 жыл

В. 1280 жыл

С. 1212 жыл

Д. 1350 жыл.

Е. 1240 жыл.

3. Қарахандарды 1089 жылы басып алды:

А. Оғыздар.

В. Қидандар

С. Селжұқтар

Д. Моңғолдар.

Е. Наймандар.

4. Қарахан мемлекеті өмір сүрді:

А. 40 жыл.

В. 270 жыл

С. 150 жыл.

Д. 200 жыл.

Е. 340 жыл.

5. Қарахандардың жылқы малына ерекше көңіл бөлетінін айтқан:

А. М.Қашқари

В. Қ.Жалайыри.

С. М.Дулати

Д. Ж.Баласағұн.

Е. Ә.Бируни.

6. Ислам дінінің дамуына байланысты салынған қарахан дәуірінің күмбезді ғимараттарына қайсылары жатады:

А. Ақкесене, Көккесене.

В. Баба Ата, Әмір Темір кесенесі.

С. Алаша хан, Рабиға сұлтан.

д. Диқанбай, Атантай кесенелері.

Е. Айша бибі, Бабаджа – қатын, Қарахан кесенелері.

7. Қарахан мемлекеті Қазақстан жеріндегі қоғамдық құрылыс жағынан қандай мемлекет:

А. Монархиялық

В. Құл иеленушілік.

С. Капиталистік

Д. Феодалдық патриархалдық

Е. Әскери демократиялық.

8. Дәстүр бойынша Қарахан мемлекетінің негізгі бөлімі:

А. Батыс хандығы.

В. Шығыс хандығы

С. Шетелдік бөлігі

Д. Орталық бөлігі.

Е. Болмаған.

9. Батыс және Шығыс Қарахан хандығы арасында не сақталмады:

- А. Елшілік дәстүр
- В. Мұрагерлік тәртіп
- С. Бірлік
- Д. Несие қайтару тәртібі
- Е. Құпиялылық.

10. 1040 жылы Бурахан атағын қабылдаған:

- А. Әли
- В. Хасан
- С. Ибраһим ибн Насыр
- Д. Кули Шор
- Е. Оғұлшақ.

11. Селжұқтар өзінің тәуелділігін мойындаған билеуші:

- А. Хасан.
- В. Сатұқ
- С. Жүсіп.
- Д. Бурахан
- Е. Насыр.

12. 992 жылы Хотанды басып алған:

- А. Әли
- В. Хасан.
- С. Жүсіп.
- Д. Мұса.
- Е. Сүлеймен.

13. X ғасырдың екінші ширегінде саманилерден Испиджабты ешбір қарсылықсыз алған кім:

- А. Жүсіп.
- В. Насыр
- С. Әли
- Д. Хасан Боғра – хан.
- Е. Мұса.

14. Қарахан мемлекеті қандай екі иеліктен тұрды:

- А. Оң және сол қанат
- В. Ақ және Көк Орда
- С. Батыс және Шығыс хандық
- Д. Солтүстік және оңтүстік ел.
- Е. Оң оқ және сол оқ.

15. Қарахандықтардың бүкіл Сырдария бойына билігін мойындағандар:

- А. Наймандар
- В. Қаңлылар
- С. Жалайырлар
- Д. Газнеуилер.
- Е. Керейіттер.

16. 999 жылы Бұхараны басып алды:

- А. Әли
- В. Хасан
- С. Насыр ибн Әли
- Д. Жүсіп.
- Е. Мұса.

17. Саяси билікті алма кезек алып отырған Сатұқ Боғра ханның екі баласы:

- A. Әли және Мұса.
- B. Насыр және Жүсіп.
- C. Мұса және Жүсіп.
- D. Хасан Боғра – хан және Әли Арслан.
- E. Ибраһим және Сүлеймен – ілек.

18. 1141 жылғы шайқас өткен жер – Катуан даласы қай қалаға жақын жатты?

- A. Шаш
- B. Хорезм
- C. Самарқан
- D. Кабул
- E. Үргеніш.

19. Қарақытайларға соққы берген Хорезм мемлекетінің билеушісі:

- A. Мұхаммед
- B. Текеш
- C. Санжар
- D. Елхан.
- E. Бурахан.

20. Талас бойында қарақытайларды талқандаған Хорезм шахы:

- A. Текеш
- B. Мұхаммед
- C. Санжар
- D. Кули Шор
- E. Мәлік шах.

21. Қарахан мемлекетінде қай хандықтың ханы «Ұлы хан» деп есептелінеді?

- A. Батыс
- B. Солтүстік
- C. ШЫҒЫС
- D. Оңтүстік
- E. Орталық

22. Шығыс Қарахан хандығын басып алған найман ханы:

- A. Наркеш Дайын
- B. Күшілік
- C. Маркус
- D. Ван хан
- E. Білге хан.

23. Қарахан мемлекеті неше ғасырға жуық өмір сүрді:

- A. 1
- B. 3
- C. 2
- D. 4
- E. 6

24. 1212 жылы өмір сүруін тоқтатқан мемлекет:

- A. Түргеш
- B. Қаңлы
- C. Қарахан.

- Д. ОҒЫЗ
- Е. Қарлұқ.

Наймандар, керейлер, жалайырлар.18 нұсқа

1. Найман, керей, жалайыр тайпалары Қазақстан өңіріне қоныстана бастады:

- А. X ғасырдан бастап
- В. VI ғасырдан бастап
- С. II ғасырдан бастап
- Д. IV ғасырдан бастап
- Е. XII ғасырдан бастап.

2. Найман, керейлер, жалайырлардың негізгі мекендеген жерлері:

- А. Оңтүстік Қазақстан
- В. Солтүстік Үндістан
- С. Орта және Батыс Моңғолия
- Д. Оңтүстік қытай.
- Е. Батыс Сібір

3. VIII ғасырда Орхон өзені мен Алтай тауының аралығында өмір сүрген:

- А. Найман
- В. Қарақытай.
- С. Қидан
- Д. Газнауилер
- Е. ОҒЫЗ.

4. Моңғолша «найман» сөзінің мағынасы:

- А. Он оқ (10 тайпа).
- В. 5 қанат
- С. Сегіз (8тайпа)
- Д. 4 тайпа
- Е. 7 ру.

5. Найман конфедерациясына қанша тайпа кірді:

- А. 8
- В. 10
- С. 5
- Д. 4
- Е. 9

6. Найман мемлекетінің астанасы Балықты қай өзен бойында?

- А. Орхон
- В. Селенга
- С. Хуанхэ
- Д. Тарым
- Е. Лена.

7. Найман мен керейлердің мемлекеттік билік жүйелерінде жақсы дамыды:

- A. Сот жүйесі
- B. Сайлау жүйесі
- C. Іс қағаздарын жүргізу
- D. Аударма іс
- E. Бақылау жүргізу.

8. Найман мемлекетінің аты шыға бастаған кезі:

- A. X ғасырда
- B. XII ғасырдың екінші жартысы.
- C. Y ғасырда
- D. XIII ғасырды
- E. YIII ғасырда

9. Найман мемлекеті дами бастады (1160 – 1203жж):

- A. Күшілік тұсында
- B. Даян кезінде
- C. Бұйрық кезінде
- D. Наркеш Даян кезінде
- E. Маркус тұсында

10. 1204 жылы моңғол ханы жеңді:

- A. Бұйрықты
- B. Даян ханды
- C. Білге ханды
- D. Уан ханды
- E. Наркеш Дайынды

11. Найман, меркіт, қырғыздардың Шыңғыс хан мен Ван ханның жасақтарына қарсы шайқасы қай жерде болды?

- A. Соғак маңында
- B. Яссы жанында
- C. Шаш түбінде
- D. Қатуан қаласында
- E. Атлах маңында

12. Керейлер жазба деректерде қай өңірлерде тұрған:

- A. Жетісу мен Оңтүстік қазақстан
- B. Сарыарқа, Алтай, Тарбағатай, Қара Ертіс маңы.
- C. Шығыс Түркістан, Қашғар мен Ақсу.
- D. Маңғыстау
- E. Орхон, Керулен, Селенгі, Аргун өзендерінің бойы.

13. Тайпаның аты Керлин (Керулен) өзенінің бойында қоныстанғандығына байланысты қалай аталған?

- A. Егіншілер
- B. Балықшылар

- С. Көктеніздер
- Д. Керілер (керілендіктер)
- Е. Өзен бойын мекендегендер.

14. Керей хандығы моңғол тайпаларының арасындағы қарым – қатынас туралы айтылған дерек:

- А. «Тарихи - Рашиди»
- В. «Кабуснама»
- С. «Бабырнама»
- Д. «Моңғолдың құпия шежіресі»
- Е. «Шахнама».

15. Керейіт мемлекетінің орталығы:

- А. Балықты
- В. Шаш
- С. Битөбе
- Д. Қарақорым
- Е. Турфан

16. XI ғасырдың II жартысында керейіт хандығына кірген сегіз аймақ:

- А. 4 керей, 4 сақай.
- В. 1 қыркун, 7 албат
- С. 3 найман, 5 жалайыр.
- Д. Шігіл, басмыл және т.б.
- Е. Керей, жиркиы қоңқай, сақай, тутау, албат, тунхай, қыркун.

17. «Моңғол жеріндегі IX – XIII ғасырларда өмір сүрген керейлер күшті дамыған ел» деп жазған:

- А. Сыма Цянь
- В. Өтеміс қажы
- С. Ф.Рузбихан.
- Д. Рашид – ад – Дин
- Е. М.Дулати

18. Керей тайпалары пайдаланған жазу:

- А. Соғды
- В. Көне түрік жазуы
- С. Ұйғыр
- Д. Шумер.
- Е. Араб.

19. Керей мемлекетінің шарықтау шегі қай хандардың тұсы:

- А. Хан Иван
- В. Даян хан
- С. Маркус пен оның баласы Құршақұз хандар
- Д. Наркеш Дайын хан
- Е. Жамұқа гурхан.

20. Керейлердің батыс жағындағы көршісі:

- А. Таимандар
- В. Татарлар
- С. Меткіттер
- Д. Буряттар
- Е. Қытайлар.

21. Керейлерде малдың бас түрі:

- А. Жылқы мен қой
- В. Түйе
- С. Ешкі
- Д. Сиыр
- Е. Шошқа

22. Жалайырлар қай жерде өмір сүрген:

- А. Маңғыстауда
- В. Қытайда
- С. Балқаш бойында
- Д. Еділ, Жайық, Жем бойында
- Е. Селенгі, Хилок өзендерінің бойында және Орхон өзенінің жоғарғы ағысы Қарақорым таулы қыраттары.

23. Шыңғысханның жалайыр тайпасының ішіндегі ең жақын адамы:

- А. Мұқылай
- В. Маркус
- С. Күшілік
- Д. Жүсіп
- Е. Даян

24. Шыңғысхан Мұқылайға қандай атақ берді:

- А. Гурхан
- В. Шерби
- С. Күй үн чінсан тэйжі
- Д. Қаған
- Е. Сардар.

25. Шыңғысханның жалайырдан шыққан ең жақын досы, бірде ең қас жауы болды:

- А. Айтөле бек
- В. Мұқылай
- С. Жамұқа
- Д. Сартақ
- Е. Тебре бек.

**Наймандар, керейлер, жалайырлар
19 нұсқа**

1.Тарихшы Әбілғазы «Түрік шежіресінде» жалайырларды кім есебінде көрсетеді?

- A. Құл
- B. Тұтқын
- C. Саудагер
- D. Емші
- E. Балықшы.

2.Деректерге қарағанда Жамұқа өзін «гурхан» жариялаған жыл:

- A. 1206 жыл
- B. 1300 жыл
- C. 1201 жыл
- D. 1555 жыл
- E. 1465 жыл

3.Қазақ халқының құрамына кірген жалайырлар орналасқан жер:

- A. Сарыарқа
- B. Жетісу
- C. Маңғыстау
- D. Мырзашөл
- E. Үстірт

4. Ұлыстың ішкі істерін жүргізгендер лауазымы:

- A. Шерби
- B. Хан
- C. Тархан
- D. Бек
- E. Би.

5. Шербилерді кім тағайындап отырған:

- A. Хан
- B. Бек
- C. Би
- D. Түменбасы

Е. Қаған

6. Ұлыстық жүйе қандай басқару жүйесіне жақын болған:

- А. Рулық
- В. Тайпалық
- С. Монархиялық
- Д. Елдік, халықтық
- Е. Ешқандай.

7. Деректерге қарағанда, жалайыр тайпасы неше бөліктен тұрған:

- А. 5
- В. 8
- С. 10
- Д. 15
- Е. 20

8. Жалайырларда хан билігінің ең басты басқару орталығы:

- А. Кеңес
- В. Орда
- С. Көксарай
- Д. Мәжіліс
- Е. Хан – төбе

9. Керейіт, Жалайыр, Наймандарда көшіп қонудың неше түрі байқалады:

- А. 2
- В. 4
- С. 6
- Д. 8
- Е. 3

10. Жалайыр, найман, керейлерде өсірген малдың басты түрі:

- А. Түйе
- В. Жылқы мен қой
- С. Сиыр
- Д. Ешкі
- Е. Қабан.

11. «Моңғолдың құпия шежіресі» бойынша керейіт, жалайыр, найман тайпаларының көршілері:

- А. Қытай, Қарақытай.
- В. Қимақ, Қидан
- С. Бурят, Қырғыз
- Д. Селжұқ, Қыпшақ.
- Е. Меркіт, таңғұт, моңғол.

12. Керейіттер тайпасының аты қай өзеннің атымен байланысты:

- А. Кенгерес.
- В. Ганг
- С. Селенга
- Д. Керулен
- Е. Инд

13. Шыңғыс хан жалайыр Мұқылайға қай қанатының түменін басқартты:

- А. Оң
- В. Бірінші

С. Екінші

Д. Сол

Е. Орта

14. Жалайыр руынан шыққан орта ғасырлық тарихшы:

А. Рашид – ад – Дин

В. Ф.Рузбихан

С. Әбілғазы

Д. Өтеміс қажы

Е. Қадырғали Жалайыри

15. Жалайырлардың таңбасы:

А. Дөңгелек.

В. Найза

С. Ай

Д. Тарақ.

Е. Күн

16. Қ.Жалайыридің көрсетуінше, Алаш мыңының үлкені:

А. Үйсін

В. Алшын

С. Арғын

Д. Найман

Е. Тарақ таңбалы Жалайыр

17. «Алтын шежіре» дерегі бойынша, Мұқылай қандай дәрежеге дейін көтерілген:

А. Түмен басы

В. Гурхан

С. Көшбасшы

Д. Қолбасшылыққа

Е. Қағандық

18. Жалайыр Жамұқа Аргун өзені бойында құрылтайды қай жылы шақырды:

А. 1500ж

В. 1300ж.

С. 1201ж

Д. 1405ж.

Е. 1250ж

19.Жалайырлар туралы деректер беретін тарихшы Әбілғазы еңбегінің аты:

А. «Тарих» («Хроника»).

В. «Шыңғыснама»

С. «Кабуснама»

Д. «Шежірелер жинағы»

Е. «Түрік шежіресі».

20. Жамұқа бастаған жалайырларды жеңуде Шыңғысхан одақтасқан хан:

А. Даян

В. Бұйрық

С. Торы

Д. Мұқылай

Е. Наркеш Дайын.

21. Керей ханы Құршақұздың шешесі:

А. Бөрте

В. Бопай

С. Домалақ ана

Д. Илма ханым

Е. Зарипа.

22. Татар тайпаларын жеңген Құршақұз ханның күйеу баласы:

А. Торы

В. Мұқылай

С. Жамұқа

Д. Сарық хан

Е. Уақ хан.

23. Керейіт ханы Құршақұз және баласы Торы және шешесі Илма ханым кімдердің тұтқынына түседі:

А. Меркіттердің

В. Наймандардың

С. Татарлардың

Д. Қырғыздардың

Е. Жалайырлардың

24. Керейіттер батыс жақта отырған наймандармен көршілес қай тайпамен тығыз қарым – қатынас жасады:

А. Қимақтармен

В. Ұйғырлармен

С. Қыпшақтармен

Д. Хорезмдіктердің

Е. Қырғыздармен.

Қарақытайлар

20 нұсқа

1. Қарақытайлар мемлекетінің өмір сүрген мерзімі:

А. 870 – 950 жылдар

В. 1125 – 1212 жылдар

С. 1021 – 1075 жылдар

Д. 942 – 1210 жылдар

Е. 756 – 940 жылдар

2. Қарақытайлар мемлекетін құрған орталық – азиялық тайпа:

А. Қидандар

В. Соғдылар

С. Қытайлар

Д. Моңғолдар

Е. Жоңғарлар.

3. Жетісуға қарақытайлардың қоныс аударуының себебі:

А. Саудаға байланысты

В. Ақша тапшылығы

С. Себепсіз

Д. Жайылым ауыстыру

Е. Түрік тілдес тайпалардың қарақытайлар жерін жаулап алуы, Жетісу жерінің қожасы қарахандардың әлсіреуі.

4. Қидандардың Ляо мемлекеті өмір сүрген жылдар:

А. 924 – 1125жж.

В. 704 – 840жж.

С. 840 – 1212жж.

Д. 1100 – 1150жж.

Е. 940 – 1200жж.

5. 1125 жылы Ляо империясы құлағаннан кейін, 40 мың қиданды Жетісуға бастап келген кім?

А. Табуян

В. Иле

С. Елюй Дашы

Д. Маодунь

Е. Ляодунь

6. Елюй Дашы 1143 жылы қаза болған соң билікті қолына алған:

А. Бұсұған.

В. Иле

С. Маркус

Д. Әйелі Табуян

Е. Торы.

7. Қарақытай мемлекетінде жоғарғы билеушінің атауы:

А. Гурхан

В. Хан

С. Қаған

Д. Патша

Е. Жабғу.

8. Қарақытай мемлекетінде билікке келегн әйел адамға қойылатын талап:

А. Шет тілін білу

В. Атқа мінуі

С. Хан тұқымы болу

Д. Бай болуы

Е. Семсерлер білуі.

9. Қарақытайлар астанасы Баласағұнға жақын жердегі:

- А. Мерке.
- В. Ғұз – Орда
- С. Тараз
- Д. Құлан
- Е. Үзкент

10. 1155 жылы Иле горхан қаза болған соң қарақытайларда билік берілді:

- А. Бөртеге
- В. Бопайға
- С. Томириске
- Д. Елюй Дашының қызы Бұсұғұнға
- Е. Заринаға

11. Қарақытайларда Иле горхан кезінде не болды?

- А. Ақша реформасы
- В. Сот реформасы
- С. Халық санағы
- Д. Хан кеңесі
- Е. Жұт

12. Елюй Дашы бір әскери басшының қол астына қаншадан жауынгер жасақтаған:

- А. 100- ден
- В. 500 – ден
- С. 600 – ден
- Д. 700 – ден
- Е. 1000 –нан.

13. Деректерде Қарақытайлар жаулап алған елдерде әр үйден қанша динардан ақшалай салық жинаған:

- А. 5
- В. 10
- С. 1
- Д. 100
- Е. 1000.

14. Қарақытайлар Түркістан мен Мауараннахр еліне билік жүргізгендігі қай деректерде көрсетіледі?

- А. Үнді деректерінде
- В. Авестада
- С. Нахширустем жазуында
- Д. Құтты білікте
- Е. Араб тарихшыларының жазуында

15. Қарақытай мемлекетінде ірі қалалар әкімі грханға жыл сайын не төлеген?

- А. Әскер салығын
- В. Су салығын

С. Жер салығы харадж

Д. Жылу салығын

Е. Түтін салығын.

16. Қарақытайларға Хорезмшах жылына қанша алтын динар төлеп тұрған?

А. 1000

В. 3000

С. 5000

Д. 100

Е. 50.

17. 1208 жылы Қарақытайларды шығыста жеңген:

А. Жалайырлар

В. Керейіттер

С. Наймандар

Д. Дүңгендер

Е. Қытайлар.

18. Мұсылман деректерінде қидандардың батысқа қарай жылжыған бір бөлігін қалай деп атаған?

А. Табғаштар

В. Буряттар

С. Тывалар

Д. Қарақытайлар

Е. Қырғыздар

19. 1137 жылы Ходжент жанында Қарахан жерлеріне ойсырата соққы берген мемлекет:

А. Найман

В. Жалайыр

С. Қарақытай

Д. Керейіт

Е. Меркіт.

20. 1141ж. Қарахандықтардың селжұқтармен бірлесе отырып қарақытайға қарсы шабуылы болған жер:

А. Куликово даласы.

В. Аңырақай даласы.

С. Туран ойпаты

Д. Катуан даласы

Е. Атлах даласы.

21. Қарақытайлар Хорезм шахымен бірлесіп, Ауғанстан жеріндегі гурид тайпаларымен ұрыс болған жылдар:

А. 870 – 950 жылдар

В. 1240 – 1245 жылдар

С. 1198 – 1204 жылдар

Д. 1350 – 1360 жылдар

Е. 1360 – 1370 жылдар.

22. Қарақытай мемлекетінің жерлері кімдердің иелігіне кетті?

- А. Наймандар
- В. Керейіт
- С. Жалайыр
- Д. Меркіт
- Е. Қоңырат

23. 1210 жылы Қарақытайларға қарсы шықты:

- А. Ауған шахы
- В. Найман ханы
- С. Меркіт ханы
- Д. Хорезм шахы
- Е. Жалайыр гурханы

24. Тақ үшін күресте Хорземнің қай билеушісі қарақытайлар көмегіне сүйеніп, ел билігін қолына алды:

- А. Әл – Арслан
- В. Текеш
- С. Табуян
- Д. Хасан
- Е. Ибраһим.

25. Қарақытайлар өздері басып алған Қарахан мемлекетінің ел басқару жүйесін неге сол қалпында қалдырды:

- А. Үнемі соғысқан жағдайында болуы
- В. Халық көтеріліс жасайда деп қорықты
- С. Кейінге қалдырды
- Д. Екі елдің де жүйелері ұқсас болды
- Е. Қарақытайларда мемлекетті басқару жүйесі жетілмеген еді.

1. Қыпшақ хандығының өмір сүрген уақыт:

- A. X ғ. соңы – XII ғ. басы.
- B. XII ғ. ортасы – XV ғ. басы.
- C. XI ғ. басы – XIII ғ. аяғы.
- D. XV ғ.
- E. XIII ғ. басы – XV ғ. соңы.

2. «Қыпшақтар даласы» атанған аймақ:

- A. Еділ – Жайық арасы.
- B. Шу – Іле
- C. Сырдария – Әмудария
- D. Алтайдан Еділге
- E. Алтай – Тарбағатай арасы.

3. Дешті Қыпшақ қай тарихи географиялық территорияны қамтиды:

- A. Іледен Шуға дейін
- B. Енисейден Обьқа дейін.
- C. Ертіс – Енисей арасы.
- D. Сырдария мен Әмудария арасы.
- E. Ертіс өзенінен Еділ өзеніне дейін.

4. Қыпшақтардың этникалық құрамы қалыптаса бастаған ғасырлар:

- A. V – VI
- B. VII – VIII
- C. VIII – X
- D. X – XII
- E. XII – XIV

5. Қыпшақтардың этникалық құрамы неше бөліктен тұрған:

- A. 2
- B. 4
- C. 6
- D. 8
- E. 10

6. Батыс қыпшақтарға елбөрілі, тоқсоба, йетіоба, дурут, т.б. тайпа секілді неше тайпа кірген?

- A. 15 тайпа
- B. 30 тайпа
- C. 11 тайпа
- D. 40 тайпа
- E. 50 тайпа.

7. Шығыс қыпшақ бірлестігіне қанша тайпа кірген?

- А. 5 тайпа
- В. 15 тайпа,
- С. 16 тайпа, 8 негізгі, 8 ұсақ тайпа
- Д. 45 тайпа
- Е. 10 тайпа

8. Қыпшақ тайпасының ең беделдісі:

- А. ОҒЫЗ
- В. Башқұрт
- С. Жікіл
- Д. Елбөрілі
- Е. Дурут

9. Қыпшақтардың көші қонысы:

- А. Іле, Шу
- В. Жетісу
- С. Ферғана
- Д. Әмі, сыр
- Е. Есіл мен Тобыл, Нұра, Елек пен Сарысу.

10. Маңғыстау мен Үстүртте қыстап, жазда Жем, Сағыз, Ойыл, Қобда, Жайықты жайлаған тайпалары:

- А. Тоғыз – оғыз
- В. Найман
- С. Керей
- Д. Қыпшақ
- Е. Жалайыр

11. Қыпшақтарда тоқсоба қандай ұғымды білдірген:

- А. Он тайпаны
- В. Тоғыз тайпалы
- С. 5 руды
- Д. 6 Алашты
- Е. 7 руды.

12. «Дурут» - төрт тайпа, ал «йетіоба» нені бірдірген?

- А. Жеті одақты
- В. Жеті руды
- С. Жеті тайпаны
- Д. Жеті обаны
- Е. Жеті қорғанды.

13. «Қаңлылар қыпшаққа сөйлейді» екен – дегенді айтқан саяхатшы:

- А. Чжан Цянь
- В. Го Ги
- С. Фазаллах Рузбихан
- Д. Земарх
- Е. Плано Карпини

14. Қыпшақ хандығының қоғамдық құрылысы, Қимақ қағанатының қоғамдық құрылысының жалғасы болды, олардағы биліктің әкеден балаға берілу жолы:

- A. Бұйрықпен
- B. Сайлау арқылы
- C. Заң бойынша
- D. Мұрагерлікпен
- E. Ереже бойынша.

15. Қыпшақтарда хандыққа сайлана алған тайпа өкілдері:

- A. Бурут
- B. Токсоба
- C. Елбөрілі
- D. Құлған
- E. Жікіл

16. Қыпшақтарда хандық биліктің орталығы:

- A. «Орда»
- B. Көк сарай
- C. Күлтөбе
- D. Аққала
- E. Хансарай

17. Әскери басқару жүйелігі қалай болып екіге бөлінді:

- A. Он оқ, сол оқ
- B. Ақ орда, көк орда
- C. Кіші және үлкен
- D. Оң және сол қанат
- E. Күнгеі және Теріскей жұрт

18. Оң қанат Қыпшақ ордасы:

- A. Сарайшық
- B. Сығанақ
- C. Сауран
- D. Самарқан
- E. Султания

19. Сол қанат Қыпшақ ордасы:

- A. Сығанақ
- B. Сарайшық
- C. Үргеніш
- D. Сүткент
- E. Үрімші

20. МұҚашқари дерегінде қыпшақтардағы құл атауы:

- A. Тат
- B. Ялангут
- C. Күң

- Д. Жагак
- Е. Кедей

21. Орыстар қыпшақтарды – «половшылар», ал венгрлер қалай деп атаған?

- А. Кай
- В. Кет
- С. Кейс
- Д. «Коман – кун»
- Е. Кушан.

22. XIIIғ. Қыпшақтарда арба үстіне тігілген үйлерін 10 немесе 22 өгіз тартатындығын көргендігін жазғандар:

- А. Әбілғазы мен М.Дулати
- В. Қ.Жалайыри мен Ф.Рузбихан.
- С. Әл Бируни мен Әл – Фараби
- Д. Карпини мен Рубрук
- Е. менандр мен Симакатта

23. XIIғ. Қыпшақтардың тары мен күрішті көп өсіретіндігін жазған:

- А. Рашид – ад – Дин
- В. Әбілғазы
- С. Рубрук
- Д. Еврей Петахья
- Е. Марко Поло

24. Шөлдеп келе жатқанда қыпшақтар сиыр сүтінен жасаған қышқыл сусын бергенін оны айран деп атайтындарын жазған:

- А. Марко Поло
- В. Земарх
- С. Менандр
- Д. В.Рубрук.
- Е. Геродот

25.Сырдың орта бойындағы оғыздар мен қыпшақтар арасындағы байланыс басталған ғасыр:

- А. X ғасыр
- В. XII ғасыр
- С. XIY ғасыр
- Д. XY ғасыр
- Е. XYII ғасыр.

**Қыпшақ хандығы.
(XI – XIII ғасырлар басы)
22 нұсқа.**

1. Хорезм шахы Мұхаммед пен Қыпшақ хандарының арасында шайқастар жиі болып отырды:

- A. Барымтаға байланысты
- B. Шекараға байланысты
- C. Арал теңізін бөле алмады
- D. Сыр бойының қалалары үшін
- E. Ханымдар үшін.

2. Қыпшақ жылқылары Ауған, Иран, Египет, Үнді жерлерінде – 100 динардар, қанша динарға дейін сатылған:

- A. 20
- B. 500
- C. 1000
- D. 5000
- E. 7000

3. Қыпшақтар қай жерде қыстап шыққан:

- A. Маңғыстау мен Үстіртте
- B. Жетісуда
- C. Гоби шөлінде
- D. Қаракұмда
- E. Қызылқұмда

4. Деректер бойынша, қыпшақтардың атамекені:

- A. Түркістан
- B. Мауараннахр
- C. Алтай
- D. Дешті Қыпшақ
- E. Тәңіртау.

5. Бөрілі немесе елбөрілі қай тайпаға кіреді?

- A. Қыпшақ
- B. Ғұн
- C. Түрік
- D. Сақ
- E. Үйсін.

6. Қыпшақ тайпасының бірі бөрілі аталуы неге табынуды көрсетеді:

- A. Қасқырға
- B. Итке
- C. Аюға
- D. Күшікке

Е. Тәңірге

7. Қыпшақтар Арал маңына билік жүргізген кезед олардың құрамында болған тайпалар:

- А. Массagetтер
- В. Қаңлы, қарлұқ, жікілдер
- С. Сарматтар
- Д. Дахилер
- Е. Найман, керейіттер.

8. Қай тарихшы ел бөрілерді хандар әулетінің тайпасы деп атаған:

- А. М.Қашқари
- В. М. Дулати
- С. Әбілғазы
- Д. Жүзжани
- Е. Өтеміс қажы.

9.Қыпшақ ордасында тұрғандар:

- А. Бектер
- В. Әйелдер
- С. Ақсақалдар
- Д. Хандық өкіметті билеушілер.
- Е. Саяхатшылар.

10. Орыс деректерінде қыпшақтар қалай аталды?

- А. Кумандар
- В. Кундар
- С. Половшылар
- Д. Казактар
- Е. Басурмандар.

11.Оғыздарды жеңген қыпшақтар қай өзенге дейінгі жерлерді иеленді?

- А. Рейнге
- В. Эльбаға
- С. Еділге
- Д. Днепрге
- Е. Дунайға.

12. қыпшақтардың арасына ислам дінін таратумен айналысқандар:

- А. Арабтар
- В. Хорезмдіктер
- С. Түрік – селжұқтар
- Д. Газнеуилер
- Е. Қарахандар.

13.Отырардың билеушісін Алып – Деректің әскерін өз жағына шығарып, қаланы жаулап алушы:

- А. Қайырхан
- В. Текеш
- С. Атсыз
- Д. II Мұхаммед
- Е. Қадыр – Буке

14. Қыпшақ хандығы мен Хорезм мемлекеті арасындағы саяси бәсеке біржола тоқтады:

- А. XV ғ.
- В. XVII ғ.

С. 1405 Ғ.

Д. 1480Ғ.

Е. Моңғолдар екі елді де жаулап алғаннан кейін.

15. Ибн Баттута қыпшақтардың малға арпа сияқты жем бермеуін немен байланыстырады:

А. Таза ауамен

В. Мол сумен

С. Нулы орманмен

Д. Шөптің құнарлылығымен

Е. Малшы есебімен.

16. Қыпшақтар көп өсірген дәнді дақыл түрі:

А. Тары

В. Арпа

С. Бидай

Д. Сұлы

Е. Құмық

17. Қыпшақтардың негізгі тағам түрі:

А. Күріш

В. Жүгері

С. Картоп

Д. Тары

Е. Бидай

18. Қыпшақтардың арба үстіндегі үйлерін неше өгіз тартқан?

А. 15 немесе 30

В. 16

С. 10 немесе 22

Д. 8

Е. 9.

19. Қыпшақтарда байлық немен өлшенген?

А. Қой терісінің көптігімен

В. Жылқы санымен

С. Ақша мөлшерімен

Д. Үй санымен

Е. Жер көлемімен

20. Халықаралық саудада қыпшақтардың жоғары бағаланған түлігі:

А. Жылқы

В. Түйе

С. Сиыр

Д. Қой

Е. Ешкі.

21. Қыпшақтардың аң аулаған қаруы:

А. Мылтықпен

В. Садақпен

С. Бумерангпен

Д. Тормен

Е. Ауламаған.

22. Қыпшақтар аңды не үшін аулаған?

А. Саятшылық

В. Азайту үшін

- С. Қорғану үшін
- Д. Еті мен терісі үшін
- Е. Қолға үйрету үшін.

23. Қыпшақтардағы қосымша шаруашылық түрі:

- А. Омарта шаруашылығы
- В. Балық аулау
- С. Аң аулау
- Д. Жібек өсіру
- Е. Тоқымашылық.

24. Қыпшақ халқының қалыптасуына үлкен нұқсан келтірген жағдай:

- А. Араб жаулаушылығы
- В. Қарақытай шабуылы
- С. Моңғол шапқыншылығы
- Д. Жоңғар жаулаушылығы
- Е. Газнеуилер шабуылы.

II тарау. Ұлы Жібек жолы

**Ұлы Жібек жолының қалыптасуы және тарихи маңызы
23 нұсқа**

1. Жібек жолына «Ұлы» сөзінің қосылуы:

- А. Кең болуынан
- В. Жолдың құрылысының мықты болуынан
- С. Шығыс пен Батыс байланыстыруы.
- Д. Ұзындығына байланысты
- Е. Себебі белгісіз

2. Қытайдан алғаш жібек артқан керуендер Батысқа қарай жолға шықты:

- А. Б.з.б III ғ.
- В. Б.з.б I ғ. ортасы.
- С. Б.з.б V ғ.
- Д. Б.з.б. IV ғ.
- Е. Б.з.б VI ғ.

3. Жібектің бүкіл Еуразияға әйгілі болған кезеңі:

- А. I ғасыр
- В. II ғасыр
- В. VI ғасыр
- Д. V ғасыр
- Е. X ғасыр.

4. Жібек жолының басы басталатын аймақ:

- А. Тарим өзені атырабындағы
- В. Лепсі өзені аңғарындағы
- С. Ыстықкөл маңындағы
- Д. Қытай жеріндегі Хуанхэ өзені аңғарындағы

Е. Липцы өзені атырабындағы.

5. Жібек өндіруді дамытып, Қытаймен бәсекеге түскен ел:

- A. Византия
- B. Соғды
- C. Дели сұлтандығы
- D. Селжұқ сұлтандығы
- E. Газнеуилер елі.

6. Жібек сауда жолы арқылы ерте кездегі елге көп тараған қазірде саудадағы көкөніс түрі:

- A. Қауын
- B. Зәйтүн
- C. Сарымсақ
- D. Қытай немесе болгар бұрышы
- E. Қарбыз.

7. Византия шеберлері жасаған күміс құмыралар табылған қала:

- A. Тараз
- B. Құлан
- C. Мерке
- D. Алматы
- E. Қаскелең

8. Жібек жолының халықаралық қарым- қатынас жағынан дами бастаған кезеңі:

- A. Б.з.б Үғ.
- B. Б.з.б ІІғ. Ортасы
- C. Шғ.
- D. ІҮ ғ.
- E. V ғ.

9. Алғашқы кезде сауда жолында елшіліктер арасында ақша, құнды сыйлық орнына жүрген аса бағалы тауар:

- A. Жібек
- B. Бұрыш
- C. Алма
- D. Айна
- E. Қалам.

10. Қазақстанның Оңтүстік Шығысындағы Шығысқа шығатын керуен жолының қақпасы:

- A. Сыр өңірі.
- B. Шу өңірі.

- С. Сарыарқа
- Д. Жетісу.
- Е. Балқаш жағалауы.

11. Қытай императоры У-Ди – дің б.з.д. 138 жылы жібек жолы арқылы Батыс елдеріне жіберген елшілігі қанша жылдан кейін қайтып оралды?

- А. 5
- В. 13
- С. 2
- Д. 40
- Е. 10

12. Соғды тіліндегі қолжазба Жібек жолы арқылы жеткізіліп, осы кезге дейін сақталып тұрған ел:

- А. Қазақстан
- В. Жапония
- С. Оңтүстік Корея
- Д. Үндістан
- Е. Пәкістан.

13. Қытай императоры, жібектен жасалған әшекейлі киімдерді сыйлыққа жіберді:

- А. Киев князіне
- В. Бұлғар ханына
- С. Иран шахына
- Д. Араб халифіне
- Е. Селжұқ сұлтанына.

14. Жібек жолы арқылы Моңғол хандығына барып қайтқан елші:

- А. Земарх
- В. Рубрук
- С. Сыма Цянь
- Д. Чжан Цянь
- Е. Карло Маурие

15. Соғдылардың Түркістан мен Жетісуға қоныс аударуы саудаға байланысты деп айтқан зерттеуші:

- А. Бартольд
- В. Герасимов
- С. Ақышев
- Д. Панкратова
- Е. Вяткин

16. Жібек жолында валюта ретінде жүрді:

- A. Жібек
- B. Рубль
- C. Теңге
- D. Динар
- E. Дирхем.

17. Қытайдың фарфор ыдыстары табылған қалалар:

- A. Өзкент, Талғар
- B. Испиджаб, Отырар
- C. Қаскелең, Алмалық
- D. Қойлық, Созақ
- E. Жент, Сүткент.

18. Христиан, мұсылман, будизм діни наным – сенімде жерлеген адамдардың мүрдeleri көптеп табылған қала:

- A. Тараз
- B. Алматы
- C. Орал
- D. Қостанай
- E. Түркістан.

19. Жібек жолындағы сауданың бәсеңдеп, қалалардың әлсіреп, экономикалық жағынан күйреуіне алып келген оқиға:

- A. Жоңғар шапқыншылығы
- B. Араб жаулауы
- C. Жібек тапшылығы
- D. Моңғол шапқыншылығы.
- E. Саудагерлердің азайып кетуі.

20. Ұлы Жібек жолы қатынасының әлсірей бастауына әсер еткен басты оқиға:

- A. Өзен жолдарының жолға қойылуы.
- B. Кеме жасау
- C. Қайық жасау
- D. Балық шаруашылығының дамып кетуі.
- E. ХҮІІ ғасырдан бастап теңіз жолдарының ашылуы.

21. Ұлы Жібек жолының Батысқа шығатын басты қақпаларының бірі:

- A. Атырау
- B. Маңғыстау
- C. Сарыарқа
- D. Оңтүстік Қазақстан
- E. Бетпақдала.

22. Сығанақ қаласынан Орталық Қазақстанға қарай бір тармақ шыққан қала:

- A. Шаш
- B. Құлан
- C. Талғар
- D. Ақсүмбе

Е. Сарқан.

23. Одан шыққан бір жол Шауғарға, екіншісі сырдария арқылы өтіп, Васидж қаласына барған қала:

- А. Тараз
- В. Жент
- С. Шаш
- Д. Сарқан
- Е. Отырар

24. Ұлы Жібек жолы бойындағы Шаш қаласының қазіргі атауы:

- А. Шымкент
- В. Тараз
- С. Орал
- Д. Алматы
- Е. Ташкент

25. Саяхатшы Рубрук Ұлы Жібек жолы арқылы барып, жолығып қайтқан хан:

- А. ШЫҢҒЫС
- В. Жошы
- С. Мөңке
- Д. Шағатай
- Е. Төле.

**Ұлы Жібек жолының қалыптасуы және тарихи маңызы
24 нұсқа**

1. Ұлы Жібек жолының әсерімен өркендей түскен қалалар:

- А. Тараз, сайрам, Отырар, Иасы, Талғар.
- В. Сайрам, Алмалы
- С. Талғар, Көкшетау, Атырау
- Д. Испиджаб, Тараз, Көкшетау.
- С. Есік, Алмалы, Көкшетау.

2. Ұлы Жібек жолының бағыттары үнемі өзгеріске ұшырап отыруы:

- А. Саудаға байланысты
- В. Жібек матаның құнына байланысты
- С. Ешқашан өзгерген емес
- Д. Халықаралық жағдайға байланысты.

Е. Дұрыс жауабы жоқ.

3. Ұлы Жібек жолының бойындағы сауданың басты орталықтары:

- А. Тараз, Испиджаб
- В. Сайрам, Алматы
- С. Алмалы, Сығанақ
- Д. Түркістан, Алматы
- Е. Көкшетау, Есік.

4. Ұлы Жібек жолының Жетісу арқылы шығысқа шығатын жолдың үшінші бағыты:

- А. Алматы, Көкшетау.
- В. Құлан, Хантау, Балатопар, Айнабұлақ
- С. Есік, Алматы
- Д. Тараз, Сығанақ
- Е. Испиджаб, Алматы.

5. Ұлы Жібек жолының оңтүстік – батыс Жетісу жерінен шығысқа бет алатын бағыты:

- А. Тараз, Алмалы, Жаркент
- В. Құлан, Түркістан
- С. Жаркент, Сығанақ, Ақсүмбе
- Д. Есік, Испиджаб, Қашғар.
- Е. Дұрыс жауабы жоқ.

6. Ұлы Жібек жолының Орталық Қазақстанға баратын бағыты:

- А. Сығанақ, Ақсүмбе
- В. Испиджаб, Тараз.
- С. Түймекент, Мойынқұм.
- Д. Оққұм, шақан.
- Е. Есік, Тараз.

7. Отырардан шыққан Ұлы Жібек жолдардың бір тармағы баратын қала:

- А. Шауғар
- В. Түркістан
- С. Тараз
- Д. Шымкент
- Е. Талғар.

8. Ұлы Жібек жолының Сауран қаласынан шығып Орталық Қазақстанға баратын бағыты:

- А. Сырдария арқылы
- В. Арал арқылы

- С. Шу арқылы
- Д. Сарыарқа арқылы
- Е. Қарақұрым арқылы

9. Жібек жолының Ұлы қытай қорғанының батыс шетінен өтіп, алғаш жеткен жері:

- А. Іле өзені мен Ыстықкөл
- В. Тараз арқылы
- С. Шу өзені арқылы
- Д. Сырдария өзені арқылы
- Е. Дұрыс жауабы жоқ.

10. Ұлы Жібек жолының Хорезм мен Үргенішті, Еділ бойы мен Кавказды байланыстырған тармағы негізгі сауда жолдарының біріне айналды:

- А. Алтын Орда кезінде
- В. Ақ орда кезінде
- С. Қарахан кезінде
- Д. Батыс түрік қағанаты кезінде
- Е. Тас ғасыры кезінде.

11. Іле мен Ыстық көлге жеткен Ұлы Жібек жолының Оңтүстік бағытындағы тармағы:

- А. Араб елдеріне жеткен
- В. Славян халықтарына жеткен
- С. Ферғана, Иран, Ирак, Сирия елдерінен Жерорта теңізіне жеткен
- Д. Қытайға жеткен
- Е. Византияға жеткен.

12. Отырардан шыққан керуендердің Сырдария арқылы жеткен Ұлы Жібек жолының торабында орналасқан қала:

- А. Васидж
- В. Тараз
- С. Сығанақ
- Д. Түркістан
- Е. Мәскеу.

13. Ұлы Жібек жолының шығысқа шығатын басты қақпасы, оңтүстік батыс Жетісудан өтетін бағыты:

- А. Тараз, Жаркент, Алматы.
- В. Алмалы, Есік
- С. Көкшетау, Семей
- Д. Жаркент, Түркістан
- Е. Отырар, Құйрықтөбе.

14. Жібек жолының солтүстік бағыты 2 тармаққа бөлінді:

- A. Испиджаб арқылы
- B. Шу өзені арқылы
- C. Сырдария өзені арқылы
- D. Талғар арқылы
- E. Тараз арқылы.

15. Ұлы Жібек жолының солтүстік – шығыс Қазақстанға бағытталатын бөлігі қай бағытты басып өтеді:

- A. Түркістан бағытын басып өтеді.
- B. Сырдария арқылы өтеді
- C. Арал теңізі арқылы өтеді.
- D. Шу өзені арқылы өтеді
- E. Құлан, Хантау, Балатопар, айнабұлақ арқылы өтеді.

16. Ұлы Жібек жолы арқылы сатылған асыл тұқымды жылқылар әкелінді:

- A. Орта Азиядан
- B. Кавказдан
- C. Қытайдан
- D. Византиядан
- E. Дұрыс жауабы жоқ.

**IX – XIII ғасырлардағы мәдениет.
(қалалық мәдениет, қолөнер, сауда, сәулет өнері)
25 нұсқа.**

1. Бұрын Оңтүстікте 50 қала белгілі болса, кейінгі зерттеу бойынша қала саны:

- A. 15
- B. 10
- C. 37
- D. 40
- E. 50

2. Жетісудың оңтүстік батысында табылған қала жұртының саны:

- A. 10
- B. 15
- C. 36
- D. 40
- E. 50

3. Солтүстік шығыс Жетісудан ашылған қала жұртының саны:

- A. 15
- B. 70
- C. 40
- D. 80
- E. 90

4. X – XII ғғ. Қала дамуының тағы бір ерекшелігі:

- A. Шағын қалалар көбейді
- B. Көлемі шағын қалалар азайды
- C. Оңтүстіктегі қалалар дамыды
- D. Солтүстікте қалалар дамыды
- E. Қалалық мәдениет Қазақстанның орталық және шығыс аймақтарында дамыды.

5. Шығыстың экономикалық мәдени байланысының дамуымен қала маңында жартылай көшпелі мал өсірушілердің отырықшылана бастауы:

- A. Ауылдарды көбейтті.
- B. Жұмыс тапшылығына соқтырды
- C. Азық – түліктің азаюына әкелді
- D. Қалалар санының өсуіне әкелді
- E. Әлеуметтік жағдайды шиеленістірді

6. Көлемі 30 гектардын асатын қала жұрттары:

- A. Мерке, Құлан
- B. Талхинз, Сарқан
- C. Испиджаб, Отырар, Сауран
- D. Дүңгене, Қойлық
- E. Ашнас, Жент

7. Көлемі 10 гектардан 30 гектарға дейінгі қалалар:

- A. Тараз, Алмалы, Йасы.
- B. Түркістан, Отырар
- C. Бурух, Хурлуг.
- D. Отырар, Сығанақ.
- E. Алмалы.

8. Көлемі 10 гектарға жетпейтін қалалар:

- A. Жаркент, Сүткент, Сайрам, Йасы, Янгикент
- B. Манкент, Кентау.
- C. Алмалық, Лабар, Қапал, Ақтам, Арасан

- Д. Отырар, Жаркент
- Е. Шымкент, Түркістан.

9. Дамыған орта ғасырлық қалалар:

- А. Тараз, Көкшетау.
- В. Талдықорған, Есік.
- С. Ақтөбе, Манкент
- Д. Ақсу, Манкент
- Е. Отырар, Тараз, Талғар, Баба-ата, Құйрықтөбе.

10. Орта ғасырдағы көпестер қаласы:

- А. Отырар
- В. Тараз
- С. Алмалы
- Д. Талдықорған
- Е. Есік.

11. Ақ матамен сауда жасайтын орындары болған қалалар:

- А. Испиджаб, Ферғана
- В. Алмалы, Тараз
- С. Манкент, Шымкент
- Д. Құйрықтөбе, Түркістан
- Е. Тараз, Түркістан.

12. Тараз қаласынан 18 шақырымдай жерде орналасқан кесенелер:

- А. Бәбіш Молда, Ысықата.
- В. Қошқарата, Көккесене
- С. Йассауи, Арыстанды
- Д. Айша – бибі, Бабаджа - қатын
- Е. Алаша хан, Тектұрмас.

13. Қазір мұражайға айналдырған шығыс моншасы:

- А. Түркістанда
- В. Таразда
- С. Шымкентте
- Д. Сарқантта
- Е. Сүткентте

14. X- XI ғасырларда әйнек жасау кәсібі дамыған қала:

- А. Алмалық, Құлан
- В. Талғар, Мерке
- С. Отырар, тараз
- Д. Жент, Баршыкент.
- Е. Ақсұмбе, Сауран.

15. X – XII ғасырларда Қазақстандағы қыш құмырашыларының жетістігі:

- А. Шыны,
- В. Айна.
- С. Кесе
- Д. Табақ.
- Е. Гостаған.

16. X- XI ғасырлар аралығында Боран мұнарасы салынды:

- А. Сарыарқада
- В. Батыс Қазақстанда
- С. Жетісуда

Д. Маңғыстауда

Е. Алтайда

17. Бабаджа – қатын кесенесінің салынған мерзімі:

А. Ү ғасыр

В. X- XI ғасырлар

С. ҮІ ғасыр

Д. ХҮ ғасыр

Е. ХҮІІІ ғасыр

18. XI – XII ғасырларға жататын шығыс моншасы табылған қала:

А. Отырар

В. Тараз

С. Ақсүмбе

Д. Жент

Е. Құлан.

19. Будда ғимараты табылған жер:

А. Сайрам, Сауран

В. Суяб, Шаш

С. Созақ, Жент

Д. Ақбешім, Суяб

Е. Басқамыр, Имақия.

20. Орта ғасырлардағы діни сәулет құрылысы:

А. Мешіттер

В. Мұнара

С. Қылует

Д. Керуенсарай

Е. Кесене

21. X – XII ғ. Кеңгір өзенінің бойындағы қалалар:

А. Басқамыр, Аяққамыр.

В. Жент, Шур

С. Сарайлы, Торайлы

Д. Қарнақ, Қарашық

Е. Шауғар, Сығанақ.

22. X- XII ғ. Қазақстан аумағында көлемі жағынан ірі қалалар:

А. Қапал, Лавар

В. Бурух, Хурлуг.

С. Аснас, Шур

Д. Испиджаб, Отырар

Е. Бала, Берукет.

23. Византия шеберлері қолынан шыққан күміс құмыралар табылған қала:

А. Тараз

В. Сығанақ

С. Сүткент

Д. Шауғар

Е. Шағылжан.

24. Маңызды сауда орталығы болған «көпестер қаласы» атанған қала:

А. Отырар

В. Тараз

С. Испиджаб

Д. Басқамыр

Е. Сарайлы.

25. Орталықта орналасқан ХІҮ – ХҮ ғасырлардағы сәулет өнерінің ескерткіштері болған кесенелер:

А. Қарахан, Айша –бибі.

В. Бабаджа – қатын, Бәбіш молда

С. Сатұқ Боғар хан, баба молда

Д. Айша бибі, Бабаджа қатын.

Е. Алаша хан мен Жошы.

ІХ – ХІІІ ғасырлардағы мәдениет

(қалалық мәдениет, қолөнер, сауда, сәулет өнері)

26 нұсқа

1.Ең ертедегі мешіт орны табылған қала:

А. Тараз

В. Құйрықтөбе

С. Ақсүмбе

Д. Шурдан

Е. Құлан

2.Құйрықтөбе табылған ХІ – ХІІ ғасырларға жататын қазбалар:

А. 5 айна,

В. 140 күміс

С.6 мөр

Д. 3 бөлмелі «қоржын үйлер»

Е. 8 мата қалдығы

3. Атақты қобызшы Қорқыт ата күмбезі орналасқан аймақ:

А. Ақтау.

В. Қызылорда

С. Орал

Д. Қостанай

Е. Павлодар

4. Сүйектен жасалған түйреуіштер, шахмат тастары табылған қала:

А. Сауран

В. Сайрам

С. Балғар

Д. Сығанак

Е. Сарайшық

5. Жуынды су ағатын құдық:

А. Шыңырау

В. Сардоба

С. Ор

Д. Ташнау

Е. Шұңқыр.

6. X – ХІІ ғасырларда қалалардағы басты жаңалық:

А. Мектептердің бой көтеруі.

В. Ауруханалар салынуы

С. Ойын алаңдарының пайда болуы

Д. Мешіттердің пайда болуы

Е. Театрлардың көбеюі.

7.Ақтөбе қала жұртын қазғанда табылған кірпіштегі таңда:

А. Аидың суреті.

В. Христиандық крест

С. Күннің бейнесі

Д. Мөр

Е. Бас бармақ

8. 1210 және 1217 – 1218 жылдары Хорезм шахы Мұхаммед Текеш теңге соқтырған қала:

А. Сайрам

В. Бесқамыр

С. Шаш

Д. Отырар

Е. Үзкент

9. XI ғасырдағы моншалар қалай жылытылды:

А. Ыстық кірпіш арқылы

В. Су арқылы

С. Бу арқылы

Д. Ағаш арқылы

Е. Ыстық өткізгіш каналдар арқылы.

10. Қолданбалы өнердің құрылыс материалы:

А. Ағаш

В. Қола

С. Мыс

Д. Күміс

Е. Сары топырақты балшық пен ғаныш.

11. X – XII ғасырлардағы ірі және кіші қалалардың сырдария, Шу, Талас өзендерін жағалай орналасуы:

А. Қолөнерді дамытты

А. Су жолының ашылуына әкелді

С. Өзендерге кеме жіберуге мүмкіндік берді

Д. Егіншіліктің дамығандығын көрсетеді

Е. Балшық алуды жеңілдетті.

12. Отырар, Тараз, Түркістаннан табылған шыны ыдыстар қай ғасырға жатады?

А. X

В. ХҮ

С. XIII

Д. YI

Е. Y

13. Мұсылман дінінің енуіне байланысты пайда болған ғимарат:

А. Қылуат

В. Сынтас

С. Мешіт

Д. Кесене

Е. Керуенсарай

14. Ғимараттарды өрнектеп сәндеуде оюланған кірпіштер (терракота) қолданыла бастады:

А. YI- YIII ғасырларды

В. XI – XII ғасырларда

С. YIII – XI ғасырларда

Д. ІХ – ХІІ ғасырларда

Е. YІІІ – ІХ ғасырларда

15. Оңтүстік Қазақстан мен Жетісуда Х ғасырда қалалар мен мешіттердің көптеп салына бастағанын жазған араб ғалымы:

А. Ибн – Сина

В. Әл –Фараби

С. Әл – Бируни

Д. Әл – Макдиси

Е. М.Х.Дулати

16.Х – ХІІ ғасырлардағы Ұлытау етегіндегі белгілі қалалар:

А. Тараз,

В. Тараз, Отырар

С. Алмалы, Есік

Д. Басқамыр, Аяққамыр

Е. Жаркент, Манкент

17. Отырар қаласынан табылған шығыс моншасы қай ғасырға жатады?

А. ХІ – ХІІғғ.

В. ХІІ – ХУғғ.

С. YІІІ – ІХғғ.

Д. ІХ – ХУғғ.

Е. YІІ – YІІІғғ.

18. Боран мұнарасы сияқты мешіт табылған қала:

А. Тараз маңындағы Өрнек қаласы

В. Талғар

С. Оққұм

Д. Түркістан

Е. Янкент.

19.Қазақстанның Тараз, Испиджаб, Отырар қалаларынан көптеп табылған Қытай заты:

А. Шыны ыдыстар

В. Маталар

С. Мал сүйектері

Д. Алтын бұйымдар

Е. Көне кітаптар

20. 12 жануар бейнесі салынған түрік медальоны табылған қала:

А. Созақ ауданындағы Баба ата қаласы

В. Тараз

С. Сығанақ

Д. Сунақ баба қаласы

Е. Үстірт

21. «Ғаныш» деген не?

А. Күйдірілген бор тас

В. Сары топырақ

С. Сылақ

Д. Шикі кірпіш

Е. Көзе құмыралар

22. Белгілі адамдардың құрметіне қабір басына тұрғызылған діни құрылыстың аты:

А. Ескерткіш

- В. Сардоба
- С. Кесене
- Д. Мұнара
- Е. Дұрыс жауабы жоқ.

23. «Сардоба» дегеніміз не:

- А. Құдық үстіне салынған ғимарат
- В. Қоржын там
- С. Мұнара
- Д. Тас мүсін
- Е. Жерлеу орыны.

24. Бабаджа – қатын кесенесі қай облыста орналасқан:

- А. Батыс Қазақстан облысы
- В. Оңтүстік Қазақстан облысы
- С. Алматы облысы
- Д. Жамбыл облысы
- Е. Семей қаласы.

IX – XIII ғасырлар мәдениеті
(Дін, ғылым, білім және исламның таралуы)
27 нұсқа

1. Орта ғасырлардағы отқа табынушы:

- А. Ұмай анамен байланыстырады
- В. Жер анамен байланыстырады
- С. Отпен байланыстырады
- Д. Аспан әлемімен байланыстырады
- Е. Дұрыс жауабы жоқ.

2. Оғыздар мен түркмендерде қойға табыну кең таралған ғасырлар:

- А. IX – X ғғ.
- В. X – XIII ғғ.
- С. X – XII ғғ.
- Д. XIII – XV ғғ.
- Е. XV – XVII

3. Орта Азия мен Қазақстан аумағында ислам дінінің кең тарай бастауы:

- А. Қытайлардың келуіне байланысты
- В. Шыңғыс ханның келуіне байланысты
- С. Түркілердің бөлінуіне байланысты
- Д. Арабтардың келуіне байланысты болды.
- Е. Дұрыс жауабы жоқ.

4. Оңтүстік Қазақстанда ислам діні кең түрде дами бастаған уақыты:

- А. IX ғ.
- В. X ғ.
- С. XI ғ.
- Д. XII ғ.

5. Зороастрлық фарн:

- A. Аспан әлеміне теңестіру
- B. Отқа табыну
- C. Үй жануарларына табыну. (Мысалы: Сырдария аймағында қойға табынған, оғыздар шыққа тегін қоймен байланыстырған).
- D. Ата – бабаларға табыну.
- E. Дұрыс жауабы жоқ.

6. Арабтардың «дін үшін, соғыс» ұранымен көрші елдерді жаулап алуы бастаған уақыты:

- A. 704 жыл
- B. 546 жыл
- C. 633 жыл
- D. 803 жыл
- E. 1014 жыл.

7. Халық ішінде бөтен дінді таратушылар:

- A. Батырлар
- B. Бектер
- C. Хандар
- D. Шыңғыс хан ұрпағы
- E. Миссионер деп аталған.

8. 714 жылы Шашты басып алған араб қолбасшысы:

- A. Кутейба ибн Муслим
- B. Шыңғыс хан
- C. Батый
- D. Жошы
- E. Дұрыс жауабы жоқ.

9. X ғ. ислам дінін алғаш мемлекеттік дін деп, жарияланған мемлекет:

- A. Қарақытай
- B. Батыс түрік
- C. Қарахан
- D. Түргештер
- E. Дұрыс жауабы жоқ.

10. 960 жылы Қарахан мемлекетінде исламды мемлекеттік дін деп, жариялаған:

- A. Арсылан хан
- B. Қарахан
- C. Баян хан
- D. Мұса Боғра хан

Е. Бұйрық хан.

11. Бұрын жерленген адамдардың жанына оның тірі кезіндегі заттары бірге қойылатын, мұсылманша жерлеуде:

- А. Көне ыдыстар қойылады
- В. Ештеңе қойылмайды
- С. Киімдер қойылады
- Д. Мінген жылқысы қойылады
- Е. Дұрыс жауабы жоқ.

12. Қазақ жерінде ғылым мен білім салаларының дамуына ықпал еткен дін:

- А. Будда
- В. Иудаизм
- С. Ислам
- Д. Христиан
- Е. Дұрыс жауабы жоқ.

13. X ғасырдан бастап, Қазақстанда әдеби және ғылыми шығармалар жазылған тіл:

- А. Парсы
- В. Иран
- С. Араб
- Д. Талас жазуы
- Е. Орхон жазуы

14. Орта ғасырлық Қазақстанда буддизм таралған аймақ:

- А. Солтүстік Қазақстан
- В. Оңтүстік Қазақстан
- С. Шығыс Қазақстан
- Д. Батыс Қазақстан
- Е. Жетісу аймағы.

15. Ғылым мен білім, ислам діні Оңтүстік Қазақстанда дами бастауы:

- А. XI ғ. бастап.
- В. IX ғ. бастап.
- В. XII ғ. бастап,
- Д. X ғ. бастап,
- Е. XIII ғ. бастап.

16. Белгілі ғалым, «әлемнің екінші ұстазы» Әл – Фараби өмір сүрді:

- А. 870 – 930жж.
- В. 850 – 920жж.
- С. 870 – 951жж.
- Д. 870 – 950жж.
- Е. 870 – 935жж.

17. IX – X ғасырларда өмір сүрген данышпан, шығыстың атақты ғалымы:

- A. Ибн – Сина
- B. Әл – Бируни
- C. Әл – Фараби
- D. М.Қашқари
- E. Ж.Баласағұн.

18. Әбу Насыр әл – Фараби шығармалары жазылған тіл:

- A. Парсы
- B. Иран
- C. Қытай
- D. Араб
- E. Орыс

19. Әбу Насыр әл – Фараби дүниеге келген қала:

- A. Тараз
- B. Алмалы
- C. Отырар
- D. Есік
- E. Окқұм.

20. Әбу Насыр әл – Фараби Отырар қаласында білім алған тілі:

- A. Парсы
- B. Қыпшақ
- C. Араб
- D. Орыс
- E. Қазақ.

21. Энциклопедист – ғалым, Әбу райхан әл – Бируни өмір сүрді:

- A. 973 – 1051 жылдар
- B. 974 – 1053 жылдар
- C. 973 – 1050 жылдар
- D. 975 – 1053 жылдар
- E. 970 – 1049 жылдар

22. Коперниктен 500 жыл бұрын, дүниенің геоцентрлік жүйесін және денелердің жерге тартылысын Галлилей мен Ньютоннан 600 жыл бұрын айтқан ғалым:

- A. Әл – Кинди
- B. Әбу Райхан әл – Бируни
- C. Ибн – Сина
- D. Әл – Фараби
- E. М.Дулати

23. Обу Гаихан әл - Вируни 130 – ден астам еңбек қалдырған, атақтылары:

- A. «Музыканың үлкен кітабы»
- B. «Қайырымды қала тұрғындары жайлы трактат»
- C. «Бұрынғы ұрпақтар ескерткіші», «Асыл тастар».
- D. «Медицина туралы тракта», «Астрономия»
- E. Дұрыс жауабы жоқ.

24. Түрік тілдес тайпалардың бір- біріне жақындығын зерттеген белгілі ғұлама:

- A. Әл – Фараби
- B. Әл – Кинди
- C. Тарихи Рашиди
- D. Махмуд Қашқари
- E. М.Дулати

25. Махмуд Қашқари қалдырған үш кітаптан тұратын мәңгі өшпес мұра:

- A. «Музыканың үлкен кітабы»
- B. «Бұрынғы ұрпақтар ескерткіші», «Асыл тастар»
- C. Медицина туралы трактат
- D. «Түрік тілдерінің сөздігі» («Диуани луғат ат – түрік»)
- E. «Диуани Хикмет» («Даналық кітабы»)

IX – XIII ғасырлар мәдениеті
(Дін, ғылым, білім және исламның таралуы)
28 нұсқа

1. Махмуд Қашқари туралы, өзінің атақты еңбегінде түрік тілдерін өзара салыстыра зерттеушілердің көшбасшысы болды деп пікір айтқан:

- A. М.Х. Дулати
- B. Н. А. Баскаков
- C. В. В. Бартольд

Д. Ш. Уалиханов

Е. Әл – Фараби

2. Жүсіп Баласағұн өмір сүрген жылдар:

А. 1021 – 1074 жылдар

В. 1020- 1070 жылдары

С. 1021 – 1075 жылдары

Д. 1023 – 1075 жылдары

Е. 1019 – 1075 жылдары.

3. Жүсіп Баласағұн «Құтадғу білік» еңбегін Сүлеймен Арслан ханға сыйға тартқаны үшін алған лауазым атағы:

А. Батыр

В. Бек

С. Ұлы хас – хажип

Д. Сұлтан

Е. Хан.

4. «Жастығымда бейнет бер, қартайғанша дәулет бер» деген қазақ - мақал мәтелі кездеседі

А. Әл –Фараби еңбегінде

В. Жүсіп баласағұн еңбегінде

С. Ш.Уалиханов еңбегінде

Д. Ибн – Сина еңбегінде

Е. Дұрыс жауабы жоқ.

5. Шу өзенінің бойында дүниеге келген ғұлама:

А. М.Х.Дулати

В. Ибн - Сина

С. Жүсіп Баласағұн

Д. Ш. Уалиханов

Е. Дұрыс жауабы жоқ.

6. XI ғасырдағы түркі тілдес халықтардың алғашқы ақсүйектер әдебиетінің ескерткіші:

А. «Тарих»

В. «География»

С. «Құтадғу білік»

Д. «Алгебра»

Е. « Асыл тастар»

7.Қараханидтер дәуірінің жаңа қалыптаса бастаған әдебиетінің өкілдерінің бірі, көрнекті ақын:

А. Ж.Баласағұн

В. Ахмет Иүгнеки

С. Әл – Фараби

Д. М. Дулати

Е. Йолығ тегін.

8. Ахмет Иүгнеки кітабы:

- А. «Асыл тастар»
- В. «Тарих»
- С. «Шахнама»
- Д. «Ақиқат сыйы»
- Е. «Азия»

9. Халықты инабатты, адал өмір сүріп, арамдықтан аулақ болуға шақырған түсінікті түркі тілінде жазылған дастан:

- А. «Тарих»
- В. «Тарих – и Рашиди»
- С. «География»
- Д. «Ақиқат сыйы»
- Е. «Шыңғыснама»

10. Орта ғасырлық ақын, исламның сопылық бағытының негізін салушы, насихаттанушы:

- А. С.Бақырғани
- В. М.Қашқари
- С. Ю.Хамадани
- Д. Қожа Ахмет Йасауи
- Е. Әмір Темір.

11. Қ.АқЙасауи өмір сүрді:

- А. 840 – 970жж.
- В. 1103 – 1167жж.
- С. 1021 – 1075жж.
- Д. 1030 – 1090жж.
- Е. 1499 – 1551жж.

12. Қ.А. Йасауидің еңбегі:

- А. «Құтты білік»
- В. «Асыл тастар»
- С. «Даналық кітабы» (Диуан – и хикмет)
- Д. «Тарих»
- Е. «Қорқыт ата кітабы»

13. Қ.А.Йасауидің шәкірті:

- А. Сүлеймен Бақырғани
- В. Ю. Хамадани
- С. Ә.Темір
- Д. А.Иүгінеки
- Е. И.Тегін

14. Белгілі ақын және исламды таратушы Қ.А.Йасауидің ұстазы:

- А. Арыстан баб
- В. Ю.Хамадани
- С. Сүлеймен Бақырғани

Д. Әмір Темір

Е. Әли

15. Қ.А.Йасауидің Бұхара қаласында білім алуына көмектескен ғұлама:

А. С.Бақырғани

В. Юсуф Хамадани

С. Аятолла

Д. Әмір Темір

Е. Сатұқ Боғра хан.

16. Ислам дінін уағыздаушы, орта ғасырлық белгілі ақын, ел ішінде «Хакім ата» атанған:

А. Қошқар ата

В. Бәбіш Молда

С. Сүлеймен Бақырғани

Д. Бабаб Ата

Е. Атанғай хәкім.

17. Ел аузындағы аңыз бойынша Арыстан баб өмір сүрген уақыты:

А. V – VI ғғ.

В. VI – VII ғғ.

С. VIII – IX ғғ.

Д. X – XII ғғ.

Е. IX – X ғғ.

18. Қ.А.Йасауидің кесенесін салдырған:

А. Әмір – Темір

В. Рабиға – бегім

С. Ұлықбек

Д. Сүлеймен Арслан хан

Е. Қарахан.

19. X ғ. Оңтүстік Қазақстан мен Жетісуда мешіттердің көптеп салына бастағанын жазған:

А. Әл – Жауһари

В. Әл – Макдиси

С. Әл – Фараби

Д. М. Қашқари

Е. Ибн Фадлан

20. XIII ғ. Басында Оңтүстік Қазақстанда мұсылман дінінің кең етек жая бастауына байланысты шыққан «Жүсіп – Зылиқа» атты поэманың авторы:

А. Құтыб

В. А.Иүгінеки

С. Хорезм

Д. Әли ақын

Е. Асан қайғы

21. Қ.А.Йасауидің әкесі:

- A. Мұса
- B. Ибраһим
- C. Асан
- D. Хасан
- E. Сатұқ

22. Қ.А.Йасауиді тәрбиелеп өсірген әпкесі:

- A. Айша
- B. Гауһар – Шаһназ
- C. Гүлбаршын
- D. Домалақ
- E. Қарашаш

23. Қ.А.Яссауидің анасы:

- A. Бабаджа – қатын
- B. Рәбия – бегім
- C. Мұса шайқының қызы
- D. Айша – бибі
- E. Домалақ ене.

24. Ахмет Яссауи білім алған қала:

- A. Бұхара
- B. Самарқанд
- C. Исфахан
- D. Бағдат
- E. Бейжін.

25. Фараб өлкесінен шыққан қанша фарабилер белгілі болып отыр:

- A. Ондаған
- B. Жүздегшен
- C. Мыңдаған
- D. Бірді – екілі
- E. Әзірше белгісіз.

**3 тарау. Қазақстан Моңғол шапқыншылығы дәуірінде.
Моңғолдардың Қазақстан жерін жаулап аулы.**

29 нұсқа

1. XI – XII ғғ. Моңғол тайпалары қоныстанған өлке:

- A. Орхон мен хуанхэда
- B. Селенгада
- C. Онон мен Керуленде
- D. Селенга мен Тарымда
- E. Янйзыда

2. Керей хандығы мен моңғол тайпаларының арасында жақсы қарым қатынас орнағандығы айтылады:

- A. «Тарих – и Рашидиде»
- B. «Тарихта»
- C. «Шахнамада»
- D. «Моңғолдың құпия шежіресінде»
- E. «Асыл тастарда»

3. Шыңғыс ханды тәрбиелеуде көп еңбек сіңірген керей ханы:

- A. Торы
- B. Маркус
- C. Құршакүз
- D. Есугей
- E. Сарық

4. Шыңғысханның әкесі:

- A. Бай ноян Есугей баһадүр
- B. Жебе
- C. Торы
- D. Даян
- E. Маркус

5. Моңғол империясының негізін салушы Шыңғысхан туған кезде оған берілген есім:

- A. Темучин
- B. Жошы
- C. Жебе
- D. Шағатай
- E. Әмір Темір.

6. Темучин 9 жасқа толған кезде әкесі кімдердің қолынан қаза табады?

- A. Меркіттердің
- B. Татарлардың
- C. Керейіттердің
- D. Буряттардың
- E. Қырғыздардың

7. Моңғол империясы құрылып, Шыңғысхан оның «ұлы» ханы болып сайланған жыл:

- A. 1206ж
- B. 120ж.
- C. 1210ж.

Д. 1310ж.

Е. 1410ж

8. Шыңғысхан империясы неше әкімшілік түменнен құрылды:

А. 100

В. 95

С. 1000

Д. 500

Е. 50

9. Әр түменде қанша адам болды:

А. 5 –тен

В. 10 мыңнан

С. 100- ден

Д. 2 – ден

Е. 60 – тан.

10. Моңғолдардың сол жақ әскери – әкімшілік қанаты:

А. Барунгар

В. Кул

С. Жоңғар

Д. Түмен

Е. Яса

11. Моңғолдардың оң жақ әскери – әкімшілік қанаты:

А. Кул

В. Жоңғар

С. Барунгар

Д. Түмен

Е. Түмен.

12. Моңғолияның ортаңғы әскери – әкімшілік бөлігі:

А. Жоңғар

В. Барунгар

С. Кул

Д. Аймақ

Е. Ясак

13. «Жасақ» бойынша өкімет билігінің жоғарғы органы:

А. Кеңес

В. Құрылтай

С. Орда

Д. Ақсарай

Е. Мәжіліс.

14. Шыңғысханның өзін қорғайтын жасауылы:

А. «Төлеңгіт»

В. «Кешіктен»

С. «Жасақ»

Д. «Сипахи»

Е. «Сарбаздар»

15. Шыңғысхан мемлекетінің басты заңы:

А. «Жеті жарғы»

В. «Шыңғыснама»

С. «Ескі жол»

Д. «Жасақ» («Яса»)

16. «Жасак» (Яса) заңы қанша бөлімнен тұрды?

- A. 2
- B. 3
- C. 4
- D. 6
- E. 8

17. Шыңғысхан Енисей қырғыздары мен Сібір орман халықтарын бағындырған уақыты:

- A. 1204 – 1210жж.
- B. 1207 – 1208жж.
- C. 1210 – 1212жж.
- D. 1350 – 1355жж.
- E. 1400 – 1410жж.

18. 1207 – 1208 жылдары Енисей қырғыздарын басып алған Шыңғысхан баласы:

- A. Жошы
- B. Жебе
- C. Төле
- D. Сүбедей
- E. Мұқылай

19. Шыңғысханның таңғұттардың мемлекетін, одан кейін, Тұрфан кінәздіктерін өзіне қаратып, ұйғырларды бағындырған жылдары:

- A. 1204 – 1205жж
- B. 1207 – 1209жж
- C. 1210 – 1212жж
- D. 1315 – 1335жж
- E. 1405 – 1406жж

20. Моңғол армиясы қытай жеріне басып кірді:

- A. 1200 – 1206жж
- B. 1206 – 1207жж
- C. 1211 – 1215 жж
- D. 1207 – 1208жж.
- E. 1300 – 1305жж.

21. Шыңғысхан 1217ж. Күшліктің Жетісудағы иеліктерін басып алуға аттандырғаны:

- A. Сүбедей
- B. Жебе ноян
- C. Төле
- D. Бөрте
- E. Жамұқан.

22. Шыңғысхан Жетісудағы түркі халқын өзіне тарту үшін:

- A. Ақша таратты
- B. Азық – түлік берді
- C. Қаруларын қайтарды
- D. Діни қысым жасамауды басшылыққа алды
- E. Қызметке тартты

25. Моңғолдар жетісу жеріне енген жыл:

- A. 1218ж
- B. 1206ж.
- C. 1207ж.
- D. 1200ж.
- E. 1210ж.

**Моңғолдардың Қазақстан жерін жаулап алуы
30 нұсқа**

1. Моңғолияның Қазақстанның оңтүстігі мен Орта Азияға шабуыл жасауының басты себебі:

- A. Хорезмшахпен келісім
- B. Соғысқа дайын болуы
- C. Отырар опаты
- D. Соғыс техникасын сынап көру
- E. Күштілігін көрсету

2. «Отырар опаты» дегеніміз:

- A. Қаланың суға кетуі
- B. Қаладағы індет
- C. Қаладағы жұт
- D. 1218 жылы Шыңғысхан жіберген саудагерлердің Отырарда өлтірілуі
- E. Қаладағы өрт

3. 1219 жылы Шағатай мен Үгедей қоршауға алған қала:

- A. Жент
- B. Отырар
- C. Шаш
- D. Сарай
- E. Самарқанд

4. 1218 жылы Шыңғысханға ұрыссыз берілген қала:

- A. Үргеніш
- B. Баласағұн
- C. Жент
- D. Ашнас
- E. Сығанақ

5. Моңғолдар Баласағұнды қарсыласпай берілгені үшін, қойған атауы:

- A. Чимги – Тура
- B. Шымқала
- C. Гобалық

Д. Жаманқала

Е. Аққала

6. Отырар қаласы Моңғолдарға неше уақыт берілмеген?

А. 1 ай,

В. 2 ай,

С. 1 жыл

Д. 6 ай,

Е. 10 ай.

7. Сыр бойындағы қалалардың толығымен моңғолдардың иелігіне өткен уақыты:

А. 1220 – 1224жж.

В. 1310 – 1340жж.

С. 1219 – 1220 жж.

Д. 1250 – 1255жж.

Е. 1360 – 1375жж.

8. 1223 жылы Калқа өзеніндегі шайқаста моңғолдарға кімдердің біріккен күші қарсы тұрды:

А. Арабтар мен орыстар

В. Селжұқтар мен қарақытайлар

С. Орыстар мен қыпшақтар (половецтер)

Д. Орыстар мен оғыздар

Е. Орыстар мен бұлғарлар.

9. Көп қалалар қаңырап бос қалған кезең:

А. XIII ғасырдың бірінші жартысы

В. XV ғ.

С. XVI ғасырдың бірінші жартысы

Д. XVII ғасырдың бірінші жартысы

Е. XVIII ғ.

10. 1219 жылы Шыңғысханның Ертістен сырдарияға қарай аттанғандағы әскер саны:

А. 150 мың

В. 200 мың

С. 5 мың

Д. 40 мың

Е. 90 мың

11. Шыңғысханның балаларына бөліп берген жерлерінің атауы:

А. Аймақ

В. Иқта, Сойырғал

С. Инж (жасау)

Д. Вакф

Е. Кесек

12. Жошы ұлысы алып жатқан аймақ:

А. Әмудария, Қызыл теңіз аралығы,

В. Жерорта теңізі жағалауы,

С. Батыс Моңғолия мен Алтай, Тарбағатай, Ертістің жоғарғы ағысы,
Д. Оңтүстік және Оңтүстік Шығыс Қазақстан, Жетісу мен Орта Азия,
Е. Шығыс Дешті Қыпшақ, Арал, Сырдарияның төменгі ағысы, Жетісудың солтүстік – шығыс бөлігі.

13. Шағатай ұлысы алып жатқан аймақ:

- А. Алтай, Тарбағатай
- В. Шығыс Дешті Қыпшақ, Арал, Сырдарияның төменгі ағысы, Жетісудың солтүстік – шығыс бөлігі,
- С. Батыс Моңғолия мен Алтай, Тарбағатай, Ертістің жоғарғы ағысы.
- Д. Сарыарқа.
- Е. оңтүстік және Оңтүстік Шығыс Қазақстан, Жетісу мен орта Азия.

14. Үгедей ұлысы алып жатқан аймақ:

- А. Мауараннахр
- В. Оңтүстік және Оңтүстік шығыс Қазақстан, Жетісу мен Орта Азия.
- С. Шығыс Дешті Қыпшақ, Арал, Сырдарияның төменгі ағысы, Жетісудың солтүстік – шығыс бөлігі
- Д. Жетісу, Үстірт, Маңғыстау
- Е. Батыс Моңғолия мен Алтай, Тарбағатай, Ертістің жоғарғы ағысы.

15. Төле ұлысы алып жатқан аймақ:

- А. Сарыарқа
- В. Жетісу
- С. Моңғолия жері
- Д. Маңғыстау
- Е. Мауараннахр

16. Ұлы хан атағын алған Үгедей тұрған қала:

- А. Өзкент
- В. Қарақорым
- С. Отырар
- Д. Тараз
- Е. Үрімші

17. Шыңғысхан тұсындағы Моңғол империясының астанасы:

- А. Қарақорым
- В. Чэнду
- С. Ляоян
- Д. Балықты
- Е. Сауран

18. Шыңғысхан қайтыс болған жыл:

- А. 1227ж.
- В. 1206ж.
- С. 1237ж.
- Д. 1247ж.
- Е. 1260ж.

19. Моңғол басқыншылығы қазақ халқының халық болып қалыптасуын кешеуілдетті:

- A. 1 ғасырға
- B. 150 – 200 жылға
- C. 10 жылға
- D. 5 ғасырға
- E. 25 жылға.

20. Жер көлеміне байланысты салық түрі:

- A. Үшір
- B. Зекет
- C. Қалан
- D. Баж
- E. Құшыр.

21. Әскери азық – түлікпен қамтамасыз ету үшін, жиналатын салық түрі:

- A. Зекет
- B. Үшір
- C. Тағар
- D. Қалан
- E. Баж.

22. Қай ұлы хан өлгеннен кейін Шыңғыс ұрпақтары арасында талас шиеленісе бастады?

- A. Мөңке
- B. Үгедей
- C. Жошы
- D. Шайбан
- E. Шағатай

23. Шағатай ұлысының орталығы:

- A. Алмалық
- B. Қарақорым
- C. Сарайшық
- D. Сарай Берке
- E. Сауран

24. Жошы ұлысының орталығы:

- A. Қарақорым
- B. Алмалық
- C. Сарысу мен Кеңгір өзендерінің құйылысы
- D. Жент.
- E. Тура.

25. Азаматтық, әскери істерді орындау және жазалау туралы ережелер «Жасақтың» қай бөлімінде айтылады?

- A. Үшінші
- B. Бесінші
- C. Екінші

- Д. Үшінші
- Е. Айтылмаған.

Алтын Орда 31 нұсқа

1. Жошы ұлысының жерінде құрылған алғашқы мемлекет:

- А. Ақ Орда
- В. Алтын Орда
- С. Әбілқайыр хандығы
- Д. Хулагу мемлекеті
- Е. Сібір хандығы

2. Алтын Орда кезеңі:

- А. VI – XII ғғ.
- В. X – XII ғғ.
- С. XIII ғ. ортасы – XIV ғ. басы.
- Д. XV – XVI ғғ.
- Е. XVII – XIX ғғ.

3. Алтын Орданың негізін қалаған хан:

- А. Батый
- В. Жошы
- С. Үгедей
- Д. Төле
- Е. Шағатай

4. Шыңғысханның үлкен ұлы Жошыға тиісті ұлыс:

- A. Аравия түбегі.
- B. Мауараннахр
- C. Сарытауқұм
- D. Ертіс өзенінен батыс еуропаға дейінгі жер
- E. Қызылқұм, Қаракұм, Гоби шөлі.

5. Алтын Орданың астанасы:

- A. Қажы Тархан
- B. Тура
- C. Сарай – Бату кейін - Сарай – Берке.
- D. Қарақорым
- E. Бейжін

6. Батый ханның Алтын Орданы билеген жырлары:

- A. 1206 – 1227жж.
- B. 1227 – 1255жж.
- C. 1237 – 1240жж
- D. 1337 – 1370жж.
- E. 1465 – 1731жж.

7. Еуропаға жорықты бастаған моңғол ханы:

- A. Батый хан
- B. Жошы
- C. Шағатай
- D. Үгедей
- E. Мөңке

8. Мұсылман деректерінде әділ болған моңғол ханы:

- A. Жошы
- B. Шағатай
- C. Төле
- D. Батый хан
- E. Бейбарыс

9. Алтын Ордада ислам дінінің мемлекеттік дінге айналған кезі қай ханның тұсы?

- A. Берке
- B. Өзбек
- C. Мөңке
- D. Үгедей
- E. Жошы

10. Алтын Орда қай ханның тұсында өз ақшасын шығара бастады?

- A. Берке
- B. Батуй
- C. Мөңке
- D. Шыңғыс
- E. Төле

11. Батыйдың батысқа бастаған жорығы:

- A. 1242 – 1252жж.
- B. 1236- 1242жж.
- C. 1206 – 1227жж.
- D. 1336- 1436жж.
- E. 1390 – 1395жж.

12. Қай ханның тұсында Алтын Орда біртұтас моңғол империясының тәуелсіз мемлекеті болды?

- A. Мөңке
- B. Берке
- C. Жошы
- D. Батый
- E. Төле.

13.Қазақ даласынан Египет мемлекетіне құлдыққа сатылған мәмлүк елінің 4 – ші сұлтаны:

- A. Салах – ад – дин
- B. Захар – ад – дин
- C. Кейқуыс
- D. Байбарыс
- E. Текеш

14. Берке хан өз елшісін Египетке сұлтан Бейбарысқа жіберген жыл:

- A.1240ж
- A. 1262ж.
- C. 1280ж.
- D. 1290ж.
- E. 1465ж.

15.Берке хан Кавказ жерінде жорықта қайтыс болған жыл:

- A. 1266ж
- B. 1206ж
- C. 1240ж
- D. 1280ж
- E. 1290ж.

16.Алтын орда ханы Менгу – Темірдің билеген жылдары:

- A. 1206 – 1227жж
- B. 1236 – 1242жж
- C. 1266 – 1280жж
- D. 1227- 1255жж
- E. 1357 – 1380жж

17. Алтын Орда ханы Тохтының билеген жылдары:

- A. 1206 – 1227ж
- B. 1266 – 1280ж.
- C. 1290- 1312жж

Д. 1227 – 1255жж

Е. 1357 – 1380ж.

18. Алтын Орда ханы Өзбек билеген жылдары:

А. 1390- 1312жж

В. 1206 – 1227жж

С. 1312 - 1342жж

Д. 1227- 1255жж

Е. 1369 – 1456жж

19. Алтын Орда ханы Жәнібек ханның билеген жылдары:

А. 1290 – 1312жж

В. 1227 – 1255жж

С. 1342 – 1357жж

Д. 1357 – 1380жж

Е. 1312 – 1342жж

20. Алтын Ордадағы хандық билік үшін, талас (Ұлы Дүрбелең) болған жылдар:

А. 1206 – 1227жж

В. 1227 – 1255жж

С. 1260 – 1291жж

Д. 1357 – 1380жж

Е. 1390 – 1405жж

21. Мамай мен Дмитрий Донской әскері арасында 1380 жылы болған шайқас:

А. Қатуан

В. Куликово

С. Атлах

Д. Батбақ

Е. Мәскеу.

22. Мамайдың Куликово даласындағы жеңілісін пайдаланып, Алтын Ордадағы билікті тартып алған:

А. Әмір Темір

В. Ұлықбек

С. Тоқтамыс хан

Д. Жанг – и Лой

Е. Орыс хан.

23. Алтын Ордадағы билікті нығайту үшін, Тоқтамыс ханның Мәскеуді өртеген жылы:

А. 1382ж

В. 1357ж

С. 1400ж

Д. 1460ж

24. Алтын Ордаға соғысы өте ауыр тиген мемлекет:

- A. Русь
- B. Византия
- C. Хорезм
- D. Темір мемлекеті
- E. Қытай.

25. XV ғасырдың ортасында Алтын Ордан бөлінген хандықтар:

- A. Қазан, Бұқар, Хиуа.
- B. Хулагу, Құбылай, Әмір Темір, сібір, Бұхар, Қоқан, Хиуа
- C. Ақ Орда және Боз Орда
- D. Қазақ, Жоңғар
- E. Ақ Орда, Ноғай Ордасы, Сібір, Қазан, Қырым, Астрахан.

Алтын Орда.

32 нұсқа.

1. Алтын Ордада азаматтық істерге билік жүргізді:

- A. Уәзір
- B. Даруға
- C. Беклербек
- D. Басқақ
- E. Тархан

2. Алтын Орданың соңғы ханы:

- A. Берке
- B. Шейх Ахмед

С. Тоқтамыс

Д. Мамай

Е. Өзбек

3. Түрік әулетінен шыққан әкімдер арқылы асырылатын азаматтық басқару билігі:

А. Ордав.

В. Қанқаш

С. Диуан

Д. «Мәлік»

Е. Кеңес

4. Алтын Ордада салық жинаумен шұғылданғандар:

А. Басқақ

В. Беклербек

С. Уәзір

Д. Даруғалар

Е. Бек

5. Алтын Ордада әскери істерді шұғылданғандар:

А. Сарбаз

В. Сюбашы

С. Батыр

Д. Беклербек

Е. Бек

6. Басқару қызметімен қатар, әскери бақылау жүргізген, салық жинаумен де айналысқандар:

А. Даруға

В. Бек

С. Басқақтар

Д. Төре

Е. Уәзір.

7. Ханға адал қызмет істегендерге берілген жерлер:

А. Иқта

В. Қос

С. Сойырғал

Д. Вакф

Е. Үлес

8. Алтын Орданың негізгі тілі:

А. Орыс

В. Моңғол

С. Араб

Д. Қыпшақ

Е. Қытай

9. Сарай – Беркеде жаңа ғимараттар мен мешіт салдырып, қаланы көркейткен кім?

А. Батый

В. Мамай

С. Өзбек

Д. Тоқтамыс

Е. Шейх Амет

10. Иран, Кавказ елдерімен, Египет мәмлүктерімен тығыз қарым – қатынаста болған хан:

- A. Тохты
- B. Тәуке
- C. Абылай
- D. Есім
- E. Нұралы

11. 1271ж. Византияға қарсы жорыққа шыққан Алтын Орда ханы:

- A. Өзбек
- B. Меңгу – Темір
- C. Тохты
- D. Мамай
- E. Тоқтамыс

12. Шежіре бойынша, Шыңғысхан өзінің немерелері Батый, Ежен, Шайбанға тіккізген ордалардың аталуы:

- A. Қазақ қырғыз
- B. Күнгей теріскей Орта Орда
- C. Моңғол қосыны
- D. Оң сол, Орта қанат
- E. Ақ Орда, Көк Орда, Боз Орда.

13. Орыс деректерінде Алтын Орда деген ұғым қай ғасырда пайда болған?

- A. ХҮғ.
- B. ХҮІ., Аяғында
- C. Хғ.
- D. ХІІғ.
- E. ХҮІІғ.

14. Мұсылмандардың қамқоршысы атанған хан:

- A. Берке
- B. Батый
- C. Мөңке
- D. Үгедей
- E. Тохты

15. 1235ж. Бүкіл моңғолдық құрылтайда қайда жорық жасауға шешім қабылданды?

- A. Шығысқа
- B. Батысқа
- C. Солтүстікке
- D. Оңтүстікке
- E. Ешқайда

16. Египет сұлтанына жазған хатында Өзбек хан өз елінде кімдердің азайғанын хабарлады:

- A. Зергерлердің
- B. Малшылдардың
- C. Дінсіздердің
- D. Шетелдіктердің
- E. Аудармашылардың

17. Әзірбайжан жерінде мешіт салдырған хан:

- A. Өзбек

В. Мөңкө

С. Батый

Д. Берке

Е. Тохты.

18. Исламды қарапайым халық арасына таратуға емес, мұсылман елдерімен қарым – қатынасты күшейту мақсатында қолданған хан:

А. Өзбек

В. Мөңгу Темір

С. Батый\

Д. Берке

Е. Мамай.

19. Берке 1266ж. Қай жорықта қаза тапты?

А. Шығыс Еуропаға

В. Кавказға

С. Еділ бойына

Д. Алтайға

Е. Жайық жағасына

20. Византия Алтын Орданың қай мемлекетпен байланысына кедергі жасауға тырысты?

А. Египетпен

В. Қытаймен

С. Осман империясымен

Д. Польшамен

Е. Ресеймен

21. Қай мемлекетпен келісім Алтын Орданың Жерорта теңізі бойындағы қалалармен сауда қатынасын жақсартты?

А. Византиямен

В. Мысырмен

С. Қытаймен

Д. Польшамен

Е. Үндістанмен

22. 1357 – 1380жж. Алтын Орданың қанша ханы тақ үшін бірін – бірі өлтірді:

А. 20

В. 15

С. 10

Д. 40

Е. 6

23. 1380ж. Куликово даласындағы шайқаста орыс әскерін басқарған қолбасшы:

А. Суворов

В. Багратын

С. А.Невский

Д. Петр I

Е. Дмитрий Донской

24. Тоқтамыс кімнің көмегімен Алтын Ордадағы билікке қол жеткізді?

А. Д.Донскийдың

В. Байбарыстың

С. Әмір Темірдің

Д. Еділсіннің
Е. Ноғайдың

**Ақ Орда
33 нұсқа.**

1. XIII ғасырмен - XV ғасыр басында шығыс Дешті Қыпшақта өмір сүрген мемлекет:

- А. Әбілқайыр хандығы
- В. Ақ Орда
- С. Моғолстан
- Д. Ноғай Ордасы
- Е. Сібір хандығы

2. Ақ Орданың аумағының қамтыған жерлері:

- А. Қызылқұм, Қарақұм
- В. Қазіргі Өзбекстан мен Түркіменстан жері
- С. Ферғана жотасы, Памир, Тибет
- Д. Орда Ежен мен Шайбани хандықтары жері
- Е. Алтай, Гималай, Тибет

3. Ақ Орданың Алтын Ордадан біржола бөліне бастаған уақыты:

- А. XV ғ. I жартысы
- В. XVI ғ. II жартысы
- С. XIV ғ. II жартысы
- Д. XV ғ. II жартысы
- Е. XV ғ. I жартысы.

4. Алтын Орда билігінен бөліну үшін күрес Ақ Орданың саяси тарихының нешінші кезеңі:

- А. Бірінші
- В. Екінші
- С. Үшінші
- Д. Негізгі
- Е. Соңғы

5. Орда Ежен билік құрған мемлекет:

- А. Ақ Орда
- В. Моғолстан
- С. Сібір хандығы
- Д. Астрахань хандығы
- Е. Қырым хандығы

6. Қазақстанның аумағында моңғолдардан кейін, құрылған алғашқы мемлекет:

- А. Қазақ хандығы
- В. Ақ Орда
- С. Қазан хандығы
- Д. Ноғай Ордасы
- Е. Алтын Орда

7. Ақ Орда мемлекеті неше жыл өмір сүрді:

- A. 500 жылға жуық
- B. 600 жылға жуық
- C. 240 жылға жуық
- D. 150 жылға жуық
- E. 100 жылға жуық

8. Сырдария өзенінің орта ағысындағы Ақ Орданың астанасы:

- A. Алмалық
- B. Тара
- C. Сығанақ
- D. Тура
- E. Орда Базар.

9. Ақ Орда жергілікті түрік тілінде ру - тайпалардан құралған патриархалдық - феодалдық мемлекет болды. Алтын Ордаға қарағанда Ақ Орданың этникалық негізі:

- A. Әр түрлі
- B. Бірыңғай
- C. Аралас
- D. Шашыраңқы
- E. Тұрақсыз

10. Ақ Орда қай халықтың қалыптасып, мемлекетінің құрылуына зор тарихи рөл атқарды?

- A. Өзбек
- B. Қырғыз
- C. Қазақ
- D. Түркімен
- E. Әзірбайжан

11. XIY ғасырдың екінші жартысынан бастап, Ақ Орда Алтын Ордадан біржола бөліне бастап, қай хан тұсында мүлде оқшауланды:

- A. Барақ хан.
- B. Ерден
- C. Тоқтамыс
- D. Ұрыс хан.
- E. Қойыршақ

12. 1327 – 1328 жылдары өз атынан сығанақ қаласында теңге соқтырған хан:

- A. Ерзен
- B. Барақ
- C. Ұрыс
- D. Мүбәрәк хан
- E. Тоқтақия.

13. Ақ Орданың аумағы:

- A. Мауараннахр
- B. Сарыарқа, Қызылқұм, Ферғана

С. Мойынқұм, Қызылқұм, Ферғана жотасы

Д. Ұлы Қытай жазығы.

Е. Жайық өзенінен Батыс Сібір ойпатына дейінгі, Сырдарияның орта және төменгі ағысы.

14. Ақ Орданың күш қуатын нығайтқан хан:

А. Ұрыс хан

В. Темір – мәлік

С. Қойыршақ

Д. Тоқтақия

Е. Ерзен

15. Орта Азия мен шығыс Дешті Қыпшақ арасындағы басты сауда орталығы:

А. Жент

В. Сығанақ

С. Тараз

Д. Талхиз

Е. Өзкент.

16. 1368 – 1369 жылдары өз атынан Сығанақ қаласында теңге соқтырған хан:

А. Мүбәрәк

В. Ерзен

С. Ұрыс хан

Д. Барақ

Е. Темір – Мәлік.

17. Маңғыстау билеушісі Түй – қожаның баласы, Тоқтамыстың Әмір – Темірге барып паналау себебі:

А. Туыс болғандықтан

В. Өзара келісімге байланысты

С. Шақырылу себепті

Д. Ұрыс хан қысымынан

Е. Белгісіз

18. Кім қайтыс болғаннан кейін Әмір – Темір Тоқтамысты Ақ Орданың тағына отырғызып, Алтын Орданы өзіне уақытша тәуелді етті?

А. Барақ хан

В. Мүбәрәк хан

С. Ерзен хан

Д. Тоқтақия хан

Е. Ұрыс хан.

19. 1379 жылы Тоқтамыс кімнің әскерін жеңіп, Ақ Орданың ханы атанды?

А. Мамайдың

В. Тоқтамыстың

С. Ерзеннің

Д. Темір – мәліктің

Е. Мүбәрәктің

20. Тоқтамыс Алтын Орданың бір қатар жерін өзіне қаратып, Мамай Ордасын басып алды:

- A. 1280ж.
- B. 1285ж.
- C. 1300ж
- D. 1380ж
- E. 1357ж

21. 1379 жылы Тоқтамыс Темір – Мәлікті жеңіп, билікті қолына алған қала:

- A. Сауран
- B. Сығанақ
- C. Басқамыр
- D. Аяққамыр
- E. Жент

22. 1395 жылы Әмір – Темірдің көмегімен Ақ орданың ханы болған Ұрыс ханның ұлы:

- A. Қойыршақ хан
- B. Барақ
- C. Темір – Мәлік
- D. Тоқтақия
- E. Мүбәрәк

23. 1423 – 1428 жылдары билік құрған Ақ орданың соңғы ханы:

- A. Мүбәрәк
- B. Тоқтақия
- C. Барақ хан
- D. Тоқтамыс
- E. Ұрыс хан

24. Ақ орда билеушісі болған барақтың мақсаты:

- A. Әмударияны алу
- B. Сарыарқаға орда тігу
- C. Самрақанға қол жеткізу
- D. Сырдария бойындағы қалаларды қайтару
- E. Жетісуға иелену

25. Ақ Орданың әлсіреу себебі:

- A. Жұт
- B. Індет
- C. Қуаңшылық
- D. Әмір – Темір шапқыншылығы
- E. Сауда жолдарының жойылуы.

**Ақ Орда
34 нұсқа**

1. Ақ Орданың орнына келген мемлекет:

- A. Моғолстан
- B. Қырым хандығы
- C. Астрахань хандығы
- D. Әбілқайыр хандығы
- E. Сібір хандығы

2. Ақ орданың қалалық мәдениеті дамыды:

- A. Мүбәрәк хан тұсында
- B. Ұрыс хан тұсында
- C. Ерзен хан тұсында
- D. Барак хан тұсында
- E. Темір – Мәлік тұсында

3. Ақ Орда халқының көпшілік құрамы:

- A. Шетелдіктер
- B. Аралас рулар
- C. Моңғолдар
- D. Жергілікті түрік тілдес халықтар
- E. Орыс тілділерден

4. Ақ Орда мемлекетінің түрі:

- A. Патриархалдық - феодалдық
- B. Әскери – демократиялық
- C. Құлдық
- D. Монархиялық
- E. Империялық

5. Ақ Орда халқының құрамы:

- A. Дулу, нушеби
- B. Сара, қара түргештер
- C. Қарақытай, моңғолдар
- D. Орыс, татар, қытай
- E. Қыпшақ, қоңырат, арғын, алшын, қаңлы, керей, найман, үйсін, т.б.

6. Барак ханмен соғысып, жеңіліс тапқан Әмір Темірдің немересі:

- A. Мүбәрәк
- B. Ерзен
- C. Ұлық бек
- D. Тоқтақия
- E. Барак.

7. Ақ Орданың астанасы Сығанақ қаласы сырдария өзенінің қай жағында орналасты:

- A. Бастауында
- B. Орта ағысында
- C. Төменгі ағысында
- D. Аралға құяр тұсында
- E. Онда орналаспады

8. Алтын Орда ханы Барак Ұлықбекті жеңіп, қай өзеннің бойындағы қалаларды өзіне қаратады?

- A. Шу
- B. Іле
- C. Әмудария
- D. Сыр
- E. Жем

9. Мүбәрәк хан Алтын Орда ханы Өзбектен жеңіліп, қайда кетті?

- A. Кавказға
- B. Жетісуға
- C. Моңғолдарға
- D. Маңғыстауға
- E. Қырғыз жері мен Алтайға

10. Ұрыс хан Ақ орда билігін өз қолына алып, күш – қуатын нығайтуда қай мемлекеттегі алауыздықты пайдаланды?

- A. Әмір – Темір
- B. Мысыр
- C. Моңғол
- D. Моғолстан
- E. Алтын Орда

11. Ақ Орда өзінің тәуелсіздігін қай мемлекеттен бөліну арқылы алды:

- A. Жошы ұлысы
- B. Үгедей ұлысы
- C. Алтын Орда

Д. Қазан хандығы

Е. Сібір хандығы

12. Ұрыс хан орта Азияда кімнің күшеюінен сескенді?

А. Барақтың

В. Бабырдың

С. Әмір Темірдің

Д. Мамайдың

Е. Тоқтамыстың

13. Ұрыс хан 1374 – 1375жж. Еділ бойына жорық жасай отырып, қай жерді бағындырды:

А. Қазанды

В. Царицынды

С. Пензаны

Д. Саратовты

Е. Сарай, Қажы – Тарханды алып, Кама бұлғарларын

14. Әмір – Темірді пана тұтқан Тоқтамыс кімнің баласы?

А. Мамайдың

В. Ерзеннің

С. Өзбектің

Д. Әбілқайырдың

Е. Түй – Қожаның

15. Түй – Қожа қай жердің билеушісі?

А. Жетісудың

В. Мауараннахрдың

С. Маңғыстаудың

Д. Моғолстанның

Е. Алтын Орданың

16. Әмір Темір Тоқтамысты паналатқан қай мемлекеттерді алуға тырысты?

А. Қырым, Қазан

В. Сібір, Ноғай

С. Қазақ, Қырғыз

Д. Астрахаь, Қазан

Е. Ақ Орда, Алтын Орда

17. Тоқтамыс Әмір Темірге тәуелсіздігін қай кезде жариялады?

А. Көршілермен одақ құрғаннан соң

В. Ресеймен әскери одақ құрғаннан соң

С. Қытаймен байланыс орнатқаннан соң

Д. Ақ Орда мен Алтын орданы бағындырғаннан соң

Е. Кавказдағы шайқастан соң

18. Тоқтамыстың Ақ орда мен Алтын орданы бағындырған кезі:

А. ХҮҒ. 50ж.

- В. ХІҒ. 50 ж.
- С. ХІҮҒ. 80 ж
- Д. ХҮІІҒ. 80ж
- Е. ХІІІҒ. 50ж.

19. Кавказдағы Терек өзені бойындағы 1395ж. Шайқас кімдердің арасында өтті?

- А. Мамай мен А.Невский
- В. Тоқтамыс пен Мамай
- С. Тоқтамыс пен Әмір Темір
- Д. Ұлық бек пен Барақ
- Е. Ұрыс пен Түй –қожа.

20. Әмір Темір Тоқтамысты жеңіп, қай жылы Сарай – Беркені қиратты?

- А. 1379ж
- В. 1395ж
- С. 1380ж
- Д. 1410ж
- Е. 1440ж.

21. Тоқтамыс 1380ж. Алтын Орданың бірқатар жерін өзіне қаратып, кімнің Ордасын басып алды?

- А. Жәнібектің
- В. Мамайдың
- С. Өзбектің
- Д. Беркенің
- Е. Шейх Ахмед

22. 1428жылы Шығыс Дешті Қыпшақтағы билікті қолға алған Әбілқайыр қай әулеттен еді?

- А. Орда Ежен
- В. Батый
- С. Мөңке
- Д. Шайбан
- Е. Хулагу

23. Ақ Орда малшыларының жазғы жайылымдары қай таулардың бөктерінде?

- А. Алтай, Ұлытау, Орал
- В. Алатау, Қаратау
- С. Маңғыстау, Құлантау
- Д. Саян, Памир
- Е. Тибет, Гималай

24. Ақ Орда малшыларының тұрақты қыстауы:

- А. Іле, Тарим бойы.
- В. Лепсі, Қаратал бойы
- С. Арал, Сырдың бойы, шудың төменгі ағысы

- Д. Есіл, Ертіс бойы
- Е. Еділ, жайық бойы.

25. Ақ Орда ханы Ерзен да мешіт, медреселер салдырған қалалар:

- А. Шаш, Самарқанд
- В. Бұхара, Қоқан
- С. Отырар, Сауран, Жент, Баршыкент
- Д. Атлах, Тараз
- Е. Алмалы, Талғар.

**Моғолстан
35 нұсқа**

1. Моғолстан мемлекетінің кезеңі:

- А. X – XIIғ.
- В. XIV ғасырдың ортасы – XVI ғасырдың басы
- С. XV ғасырдың басы – XVI ғасырдың аяғы.
- Д. XII – XIVғғ.
- Е. V – VIғғ.

2. Моғолстан мемлекеті құрылған жер:

- А. Сарыарқа
- В. Үстірт
- С. Маңғыстау
- Д. Шығыс Түркістан, Оңтүстік – Шығыс Қазақстан мен Қырғызстан
- Е. Мауараннахр, Арал маңы, Өзбекістан.

3. Моғолстан аталу себебі:

- А. Халық қалауынан
- В. Билеушілер шешімімен
- С. Көршілер солай атағаннан
- Д. Белгісіз
- Е. Шығыс деректерінде «моңғол» сөзіндегі «н» әрпі түсіп ұалып «моғол» сөзі қалыптасқанынан.

4. Моғолстан мемлекетінің құрылуында басты рөл атқарған әмір, дулат тайпасының ақсүйегі:

- А. Ілияс - Қожа.
- В. Поладшы
- С. Мұхаммед Хайдар Дулати
- Д. Құсайын мырза
- Е. Бабыр.

5. Әмір Поладшы хан тұқымы болмағандықтан, дулат ақсүйектері Дува ханның қай немересін 1348 жылы хан сайлады?

- А. Уайсты
- В. Есен Бұғаны
- С. Тоғылық – Темірді
- Д. Абдар – Рашид ханды
- Е. Мұхаммед ханды

6. Моғолстан қай жылы құрылды?

- А. 1348ж
- В. 1465ж.
- С. 1400ж.
- Д. 1320ж
- Е. 1396ж.

7. Шағатай хан өз мемлекетін үлестерге бергенде, өзіне адал қызмет еткен дулат әмірі Поладшыға Маңлай –Сүбе жерін бергендігін жазған тарихшы:

- А. Әбілғазы
- В. Рашид – ад – дин
- С. Мұхаммед Хайдар Дулати
- Д. Өтеміс қажы
- Е. Ж.Құрши.

8. Маңлай – Сүбе жер аумағы алып жатқан аймақ:

- А. Еділ – Жайық арасы
- В. Шу – Іле аралығы
- С. Маңғыстау
- Д. Шығыс Түркістанның Ферғанаға дейінгі жер.
- Е. Сарыарқа.

9. Қазіргі Моғолстан деп аталатын аумақтың ұзындығы мен көлемі 7 – 8 айлық жол деген жолдар кімнің еңбегінде:

- А. «Шыңғыснама»
- В. «Тарих»
- С. «География»
- Д. «Тарих – и Рашиди»
- Е. «Құтты білік».

10. Моғолстанның негізгі халқы:

- А. Дулу, нушеби
- В. Сақ, сармат
- С. Моңғол, орыс, қаңлы
- Д. Ноғай, Соғды, түргеш
- Е. Түрік тілдес тайпалар – дулат, қаңлы, арғын, барлас.

11. Моғолстанның орталығы:

- А. Алмалық
- В. Тура
- С. Тара
- Д. Талғар
- Е. Бахшасарай.

12. Моғолстанда дулат тайпасының мұралық лауазымы жоғары атақ:

- А. Бек
- В. Ұлысбегі
- С. Уәзір
- Д. Ауылбасы
- Е. Қаңқаш.

13. Мұхаммед Хайдар Дулатидың жазуынша Моғолстанда Тоғылық – Темір тұсында бір күнде ислам дінін қабылдаған адам саны:

- А. 160 мың
- В. 250мың
- С. 100 мың
- Д. 500 адам
- Е. 1000 мың.

14. «Батпақ шайқасы» қашан болды?

- А. 1380ж. 16 шілде
- В. 1360ж 16 тамыз
- С. 1365ж. 22 маусымда
- Д. 1420ж. 11 қазан
- Е. 1545ж. 22 маусымда

15. 1365ж. «батпақ шайқасында» екі жақтан қырылған адам саны:

- А. 1000 мың
- В. 100 мың
- С. 10 мың
- Д. 5000 мың

16. «Батпақ шайқасында» жеңіске жетті:

- A. Поладшы
- B. Іліяс Қожа
- C. Қамар – ад – дин
- D. Шамс ад – дин
- E. Уайс

17. 1371 -1390 жылдар аралығында Моғолстанда Ақсақ Темірдің жасаған жорығы:

- A. 20 рет
- B. 10 рет
- C. 8 рет
- D. 6 рет
- E. 3 рет.

18. Әмір – Темірдің Моғолстанға алғашқы жорығы болған жылдар:

- A. 1380 – 1390жж
- B. 1433 – 1462жж
- C. 1371 – 1372жж
- D. 1460 – 1470жж
- E. 1320 – 1325жж

19. Әмір – Темір 1380 – 1390 жылдары 120 мың қолмен жорыққа аттанды:

- A. Қазан хандығына
- B. Қытайға
- C. Моғолстанға
- D. Ноғай Ордасына
- E. Түркімендерге

20. Моғолстанда дулат әмірлерінің қолдауымен Есен – Бұғаның хан тағына отыруы:

- A. 1348 – 1352жж
- B. 1433 – 1462жж
- C. 1365 – 1371жж
- D. 1460 – 1465жж
- E. 1465 – 1482жж.

21. Моғолстан хандығы кімнің кезінде ыдырай бастады?

- A. Есен Бұғаның
- B. Уайстың
- C. Мұхаммедтің
- D. Абд –ар – Рашид ханның
- E. Жүністің.

22. Өзін Темірдің вассалы деп мойындауға мәжбүр болған Моғолстан билеушісі:

- A. Уайс
- B. Қызы Қожа
- C. Тоғылық Темір

Д. Шияс Қожа

Е. Жүніс

23. 1482 – 1485 жылдары Моғолстан ханы Жүнісхан басып алған қалалар:

А. Тараз, Құлан

В. Талхиз, Өзкент

С. Мерв, Бұқара

Д. Ташкент, Сайрам

Е. Герат, Кабул

24. Моғолстанда хандық үшін талас Уәйіс ханның қай балалары арасында жүрді?

А. Әли мен Хасан

В. Темір – Мәлік, Тоқтамыс

С. Білге, Күлтегін

Д. Жүніс пен Есен Бұға

Е. Шайбан, Орда Ежен.

25. Дулат әмірі Камар ад – диннің билік жүргізген жерлері:

А. Мауараннахрда

В. Жетісуда

С. Сарыарқада

Д. Іле мен Тарбағатайда

Е. Алтайда.

1. Әмір Темірдің руы:

- A. Түркіленген барлас руы
- B. Моңғол
- C. Парсы
- D. Қыпшақ
- E. Арғын

2. Әмір Темір өмір сүрген жылдар:

- A. 1336 – 1405жж
- B. 1312 – 1342жж
- C. 1206 – 1227жж
- D. 1227 – 1255жж
- E. 1445 – 1465жж

3. Мауараннахрдың алып жатқан аймағы:

- A. Еділ мен Жайық арасы
- B. Шу мен Іле арасы
- C. Ніл мен Ефрат аралығы
- D. Амудария мен Сырдарияның аралығы
- E. Іле мен Қаратал аралығы.

4. Әмір Темірдің Тоқтамысты пайдаланудағы түпкі мақсаты:

- A. Моғолстанды алу
- B. Қазанға шабуыл
- C. Қырымға жұмсау
- D. Ақ Орданы да, Алтын Орданы да басып алу.
- E. Мысырға аттандыру.

5. Қазақстан мен қырғызстан аумағына - Шығыс Дешті Қыпшаққа Жетісу мен Тянь – Шанға асқан қатыгез жорық жасаған:

- A. Әмір Темір
- B. Ілияс Қожа
- C. Тоқтамыс
- D. Есен Бұға
- E. Уайс

6. Әмір Темір мемлекетінің орталық қаласы:

- A. Самарқант
- B. Бұхара
- C. Шаш
- D. Қоқан
- E. Үргеніш

7. Әмір Темірдің Моғолстан әмірі Қамар ад- Динді талқандаған жер:

- A. Шаш түбінде
- B. Атбасы маңы
- C. Іле сағасы
- D. Самарқант
- E. Терек өзенінде

8. Әмір Темір мен Тоқтамыс арасында 1391 жылы 18 маусымда өткен шайқас:

- A. Куликово
- B. Батпақ

С. Құндызша

Д. Қатуан

Е. Атлах

9. Тоқтамысты жазалау үшін, Әмір Темір 1391 жылы жорыққа қанша әскермен аттанды:

А. 200 мың

В. 100 мың

С. 50 мың

Д. 12 мың

Е. 6 мың

10. Тоқтамыстың Мамай Ордасын басып алу уақыты:

А. 1370ж

В. 1380ж

С. 1391ж

Д. 1395ж

Е. 1371ж

11. Әмір Темір мен Тоқтамыс арасындағы Терек өзенінің жағасындағы шешуші шайқас уақыты:

А. 1380ж

В. 1395ж

С. 1370ж

Д. 1391ж

Е. 1301ж.

12. Әмір Темір жорықтары қай жердің экономикасы мен мәдениетінің дамуына адам айтқысыз зардабын тигізді?

А. Ноғай

В. Қырғыз

С. Қазақ

Д. Түркімен

Е. Араб.

13. 1404 – 1405 жылы қысында Әмір Темір жер қайысқан әскермен қайда аттанды:

А. Қытайға

В. Мысырға

С. Руське

Д. Мәмлүктерге

Е. Үндістанға

14. Әмір Темірдің әкесі:

А. Поладшы

В. Тарағай бек

С. Құтылық

Д. Білге

Е. Шыңғыс

15. Әмір – Темірдің Орта Азияны біріктіруі неше жылға созылды?

А. 18

В. 3

С. 6

Д. 9

Е. 12.

16. 1371 – 1372 жж. Моғолстанға жорығы барысында Темір әскері Алмалыққа жетіп, кімдерді талқандайды?

- A. Керейіттерді
- B. Наймандарды
- C. Жалайырларды
- D. Дулаттарды
- E. Үйсіндерді.

17. Әмір - Темір мемлекетінің түрі:

- A. Әскери демократиялық
- B. Құлдық
- C. Монархиялық
- D. Империялық
- E. Десократиялық.

18. Әмір Темірдің империясы ХІҮ ғасырдың 90 жылдары қамтыған елдер:

- A. Мали, судан
- B. Қытай, Жапония
- C. Польша, Венгрия
- D. Русь, Чехия, Германия.
- E. Иран, Ирак, Ауғанстан, Үндістан, кіші Азия, Еділ бойы, Кавказ, Қазақстан, Орта Азияны.

19. Әмір Темір билікте неше жыл бойы үзіліссіз болды?

- A. 35
- B. 10
- C. 20
- D. 40
- E. 50

20. Әмір Темір барлығы неше мемлекетті жаулап алды?

- A. 27
- B. 15
- C. 29
- D. 30
- E. 39

21. 1371 – 1377 жж. Әмір Темір қай жерге дейін жетті?

- A. Сауран, Шу арқылы Лепсіге дейін
- B. Сығанақ, Сарысу арқылы Қараталға дейін
- C. Жайсаңға дейін
- D. Ертіске дейін
- E. Сайрам, Талас арқылы Ілеге дейін.

22. 1397ж. Әмір Темір салдырған атақты кесене кімге арналған?

- A. А. Йассауиге
- B. С.Бақырғани
- C. М. Қашқарига
- D. Арыстан Бабқа
- E. Ю.Хамаданиге

23. Моғолстан Темірге толық тәуелдікке түсті:

- A. 1390ж
- B. 1405ж
- C. 1415ж

Д. 1399ж

Е. 1370ж

24. 1405ж. Әмір Темір қай қалада қаза болды?

А. Отырарда

В. Жентте

С. Йасыда

Д. Таразда

Е. Түркістанда

Ноғай ордасы және Батыс сiбiр

37 нұсқа

1. Алтын орданың әлсіреуі себебінен құрылған мемлекет:

А. Қазақ хандығы

В. Ноғай ордасы

С. Қоқан хандығы

Д. Бұқар әмірлігі

Е. Хиуа хандығы

2. Ноғай ордасының екінші аты:

А. Маңғыт елі

В. Едіге елі

С. Өзбек ұлысы

Д. Моғол елі

Е. Едіге Ноян ұлысы

3. Жайық бойындағы Ноғай ордасының орталық қаласы:

А. Бұлғар

В. Сарайшық

С. Сарай Бату

Д. Сарай Берке

Е. Орал.

4. Ноғай ордасының негізін қалаған:

А. Едіге

В. Нұр ад – дин

С. Уақас би

Д. Мұса мырза

Е. Жаңбыршы

5. Ноғай ордасының алғашқы алып жатқан жері:

А. Іле мен Шу арасы

В. Сыр мен Әму арасы

С. Еділ мен жайық арасы

Д. Шу мен Талас арасы

Е. Ырғыз бен Торғай арасы.

6. Алтын орданың бес ханының тұсында қолбасшы болған:

- А. Едіге
- В. Уақас
- С. Мұса
- Д. Ноғай
- Е. Жаңбыршы

7. Ноғай ордасындағы басым тайпа:

- А. Қыпшақ
- В. Арғын
- С. Маңғыт
- Д. Уақ
- Е. Керей

8. Ноғай ордасының аты неге байланысты аталған?

- А. Жердің атына
- В. Көлдің атына
- С. Таудың атына
- Д. Алтын Орда әскерінің қолбасшысы Ноғайдың есіміне
- Е. Бұлақтың атына.

9. 1580 ж. Дон, Еділ казактарының Жайық бойына шапқыншылық салдарынан біржола қираған қала:

- А. Бұлғар
- Е. қазан
- С. Сарайшық қаласы
- Д. Орынбор қаласы
- Е. Уфа

10. Ноғай ордасында Едігенің билік құрған уақыты:

- А. 1396 – 1411жж.
- В. 1370 – 1405жж.
- С. 1399 – 1450жж.
- Д. 1550 – 1555жж.
- Е. 1227 – 1310жж.

11. Қазақ ханы Жәнібек тұсында өмір сүрген ноғайлар мен қазақтарды «Екі туысқан Орда» деп атаған ғалым:

- А. Потанин
- В. Банзаров
- С. Шоқан Уалиханов
- Д. Өтениязов
- Е. Григорьев

12. Ноғай ордасы Алтын Ордадан кімнің кезінде біржола бөлінді?

- А. Едіге
- В. Нұраддин
- С. Мұса
- Д. Жаңбыршы
- Е. Уақас би

13. Ноғай ордасы ыдырау кезінде халқының көпшілігі кімдердің құрамына қосылды?

- A. Өзбектердің
- B. Қарақалпақтардың
- C. Түркімендердің
- D. Кіші жүз қазақтарының
- E. Ешкімнің

14. Ноғай ордасында түрік тайпалары басшысының атауы:

- A. Мырза
- B. Хан
- C. Бек
- D. Ноян
- E. Төре

15. Батыс Сібір хандығының астанасы:

- A. Уфа
- B. Қазан
- C. Қызыл – тура
- D. Орынбор
- E. Барнаул

16. Қадырғали Жалайыридың «Жылнамалар жинағындағы» дерек бойынша Көшім қай әулеттің ұрпағы?

- A. Уфа
- B. Қазан
- C. Шайбани
- D. Орынбор
- E. Барнаул

17. Көшім хан Батыс Сібірдің жергілікті халқына тарата бастаған діні:

- A. Буддизм
- B. Ислам
- C. Зороастризм
- D. Манихейлік
- E. Христиандық

18. Батыс Сібір ханы Ибақ өлгеннен кейін таққа келген хан:

- A. Тайбұға
- B. Махмұд Қожа
- C. Мұса
- D. Мұхаммед
- E. Шайбан

19. Тайбұға Шыңғысхан құрметіне тура қаласын қалай атаған?

- A. Орда Базар
- B. Гобалық
- C. Бейжін

Д. Чимги – Тура

Е. Қарақорым

20. Батыс Сібір Әбілқайыр ханның қарамағына өткен жыл:

А. 1380ж

В. 1428ж

С. 1260ж

Д. 1550ж

Е. 1600ж

21. Сібір хандығының негізгі жерлері:

А. Обь бойы

В. Енисей бойы

С. Батыс Сібірдің түрік тілдес халқы тұрған Тура, Тобыл өзендерінің аңғары

Д. Бия өзені бойы

Е. Ертіс бойы.

22. 1481 – 1484жылдары Ибақ хан 2 рет елшілік жіберген мемлекет:

А. Орыс

В. Ноғай ордасы

С. Қазақ хандығы

Д. Мәмлiк мемлекетi

Е. Хорезм

23. Ибақ хан орыстың қай билеушісімен сауда қарым – қатынасын орнату мақсатында шарт жасап, келісті?

А. I Василий

В. I Петр

С. Иван III

Д. Святослав

Е. Невкий

24. Биліктен шеттетілген тайбұғалықтар Ибақ ханды өлтірген жыл:

А. 1495ж

В. 1465ж

С. 1510ж

Д. 1550ж

Е. 1570ж.

25. Батыс Сібір хандығының астанасы болған Чимги Тура орнында қазір орналасқан қала:

А. Челябинск

В. Курган

С. Тюмень

Д. Омск

Е. Барнаул.

Әбілхайыр хандығы
38 нұсқа

1. Әбілхайыр Жошы ханның қай ұрпағынан тарайды:

- A. Орда Ежен
- B. Батый
- C. Шайбани
- D. Берке
- E. Белгісіз

2. Әбілхайыр жастайынан жетім қалып қай ханның қолында өсті?

- A. Мұстапа
- B. Шайбани
- C. Мәлік – Темір
- D. Жұмадық ханның
- E. Тоқа Темір

3. 20 – дан аса тайпа өкілдерінің 200 – ден аса ақсүйектері Әбілхайырды қай жылы хан сайлады?

- A. 1468ж
- B. 1428ж
- C. 1227ж
- D. 1370ж
- E. 1380ж.

4. Әбілхайыр хан билік құрған уақыты:

- A. 1428 – 1468жж

- В. 1320 – 1428жж
- С. 1348 – 1514жж
- Д. 1396 - 1496жж
- Е. 1465 – 1485жж.

5. «Өзбек ұлысы», « Өзбек хандығы», «Шайбани ұлысы» сияқты атаулар осы хандыққа тән:

- А. Моғолстан
- В. Ақ Орда
- С. Ноғай Ордасы
- Д. Әбілхайыр хандығы
- Е. Қазақ хандығы.

6. Әбілхайыр хандығының аумағы:

- А. Тұран ойпаты, Қызылқұм
- В. Қарақұм, Қызылқұм, Ферғана
- С. Инд пен Ганг аралығы
- Д. Балқан түбегі, Парсы шығанағы
- Е. Батысында – Жайық, шығысында – Балқаш, оңтүстігінде Арал мен сырдарияның төменгі ағысы, солтүстігінде - Тобыл мен Ертіс өзендерінің аралығы.

7. Ақ орданың орнына келген мемлекет:

- А. Әбілхайыр хандығы
- В. Моғолстан
- С. Астрахань
- Д. Қырым хандығы
- Е. Қазан хандығы

8. «Тоқсан екі баулы өзбек» деген шежіреге қарағанда Әбілхайыр хандығы неше ру – тайпадан құралған:

- А. 92
- В. 100
- С. 12
- Д. 32
- Е. 42

9. «Әбілхайыр хандығы үш халықтан: шайбанилер, қарақалпақтар, қазақтардан тұрады» деп жазған кім?

- А. М.Дулати
- В. Әбілғазы
- С. Өтеміс қажы
- Д. Рузбихан
- Е. Қ.Жалайыри

10. Әбілхайыр хандығының Орда - Базарға дейінгі астанасы:

- А. Чимги – тура
- В. Өзкент
- С. Тура қаласы
- Д. Қамқор

Е. Қажы Тархан.

11. Орда – Базардан кейін Әбілхайыр астанасы:

- А. Тура
- В. Чимги – Тура
- С. Сығанақ
- Д. Қамқор
- Е. Қажы Тархан.

12. Әбілхайыр хан 1431 жылы Тоқа Темір ұрпақтарын жеңген жер:

- А. Аққыстау
- В. Екіретүп
- С. Ақтау
- Д. Самарқан
- Е. Сарқан

13. Әбілхайыр ханның 1446 жылы басып алған қалалары:

- А. Отырар, Шаш, Жент, Ашнас, Сайрам, Аркөк.
- В. Үргеніш, Мерв.
- С. Балх, Самарқант
- Д. Сығанақ, Аркөк, Созақ, Аққорған, Үзкент
- Е. Тура, Чимги – Тура.

14. Әбілхайыр хан Самарқанды жаулап алды:

- А. 1428ж
- В. 1446ж
- С. 1438ж
- Д. 1440ж
- Е. 1468ж.

15. Әбілхайыр хандығын әлсіреткен Сығанақ түбіндегі ойраттармен болған соғыс уақыты:

- А. 1428 – 1438жж
- В. 1456 – 1457жж
- С. 1447- 1448жж
- Д. 1460 – 1470жж
- Е. 1545 – 1565жж.

16. Тарихи деректерге қарағанда Әбілхайыр хан Ақ орда билігін алу үшін:

- А. Күреспеді
- В. Соғыспады
- С. 20 жылға жуық күрес жүргізген.
- Д. Ұзақ шешімге келмеді.
- Е. Жоспар жасамады

17. Әбілхайыр хан Жәнібек пен Керей сұлтандарды жазалауды ойластырып, моғол хандығына жорыққа шығады:

- А. 1468ж
- В. 1368ж

С. 1208ж

Д. 1168ж

Е. 1068ж

18. Әбілхайыр қайтыс болған жер:

А. Аққыстау

В. Самарқан

С. Талғар

Д. Қаскелең

Е. Қордай.

19. Әбілхайыр ханды кімдер таққа көтерген:

А. Батырлар

В. Халық

С. Туыстары

Д. 20 – дан аса тайпа өкілдерінің 200 – ден аса ақсүйегі.

Е. Маңғыттар.

20. Әбілхайыр хандығының ең көбін құраған:

А. Қырғыздар

В. Шайбанилер

С. Қазақтар

Д. Қарақалпақтар

Е. Өзбектер.

21. Тақ үшін тартыста өлтірілген Әбілхайыр ханның мұрагері:

А. Ибақ

В. Шайх Хайдар

С. Жұмадық

Д. Уақас

Е. Мұстафа

22. Әбілхайыр хан көп уақыт пен күш жұмсап алған өңір:

А. Сарыарқа

В. Хорезм

С. Тәңіртау.

Д. Алтай

Е. Сыр өңірі, Қаратау.

23. Балқаш өңірін Әбілхайыр қай жылы алды?

А. ХІҮ ғ. 10ж

В. ХІҮғ. 20ж.

С. ХІҮғ. 30ж.

Д. ХҮғ. 40ж.

Е. ХҮІғ. 40ж.

24. Қыпшақ тұрғындарының басымдылығына байланысты алған Әбілхайыр хандығының тағы бір атауы:

- А. Дешті Қыпшақ
- В. Қыпшақ елі.
- С. Қыпшақ қонысы
- Д. Қыпшақ хандығы
- Е. Қыпшақ ордасы

25. Әбілхайырдың қайтыс болуына байланысты қай жерге жорығы аяқсыз қалды?

- А. Қаратауға
- В. Моғолстанға
- С. Сыр өңіріне
- Д. Самарқанға
- Е. Атбасарға.

**Ақ Орда, Моғолстан, Әбілқайыр хандығының
Ноғай Ордасының мемлекеттік - әкімшілік құрылымы
39 нұсқа**

1. Ақ Орда, Моғолстан, Әбілқайыр хандығында билік кімнің қолында болды?

- А. Ханның
- В. Әмірдің
- С. Уәзірдің
- Д. Бидің
- Е. Сұлтанның

2. Хандықтың ең жоғары жиыны:

- А. Құрылтай
- В. Кеңес
- С. Қан қаш
- Д. Мәжіліс
- Е. Диуан

3. Құрылтай жылына қанша рет шақырылды?

- А. Жаз айында 3 рет
- В. Жаз айында 1 рет
- С. Күз айында 5 рет
- Д. Жылына 7 рет
- Е. Жылына 9 рет.

4. Шыңғыс ханның жаулап алып, өз балаларына бөліп берген жерлері қалай аталады?

- А. Инжу
- В. Иқта
- С. Вакф
- Д. Ұлыс
- Е. Үлес.

5. Ақ Ордада, Әбілқайыр хандығында, Моғолстанда түрік тайпаларының басшылары қалай аталды?

- А. Әмір
- В. Шад
- С. Кіші хан
- Д. Ілек
- Е. Бек.

6. Ноғай ордасындағы түрік тайпасының басшысының атауы:

- А. Мырза
- В. Ноян
- С. Әмір
- Д. Тегін
- Е. Бек.

7. Хандық өкіметінің басқару аппаратында жиі қолданылған атау:

- А. Бек
- В. Ноян
- С. Шад
- Д. Түтін
- Е. Ілек

8. Дін иелерінің жерлері:

- А. Иқта
- В. Вакфтық
- С. Инжу
- Д. Ұлыс
- Е. Үлес

9. Ханға адал қызмет естегендерге берілетін жер:

- A. Үлес
- B. Сойырғал, Ихта
- C. Інжу
- D. Ұлыс
- E. Вакф.

10. Әскерлерді азық – түлікпен қамтамасыз етуі үшін жиналатын салық:

- A. Тағар
- B. Зекет
- C. Үшір
- D. Құшыр
- E. Садақа

11. Жер көлеміне байланысты салықтың түрі:

- A. Қалан
- B. Үшір
- C. Құшыр
- D. Зекет
- E. Баж

12. Жан басына және мал басына салынатын салық:

- A. Харадж
- B. Құшыр
- C. Зекет
- D. Қалан
- E. Тағар

13. Малмен төленетін мешіт жинайтын салық:

- A. Баж
- B. Зекет
- C. Харалж
- D. Үшір
- E. Зекет.

14. Отырықшы егіншілікпен айналысатын және қала тұрғындарына салынатын салықтың түрі:

- A. Зекет
- B. Баж,
- C. Харадж, Баж
- D. Құшыр
- E. Қалан.

15. Ханның баласының (мұрагерлердің) арнайы тәрбиеленушілері:

- A. Көкілташ
- B. Уәзір
- C. Атабектер
- D. Ұстаз
- E. Мұғалім

16. Моғол хандығында жастайынан сайланған хандарға ақыл – кеңесші қызметшісі:

- A. Данагөй
- B. Күлеркін
- C. Темірші
- D. «Найб»
- E. Уәзір.

17. Жиын – той, мерекелерде тәртіп, салт – дәстүрді қадағалап отыратын қызметшілер:

- A. Уәзір
- B. Жасауылдар
- C. найб
- D. Сақшы
- E. Күзетші

18. Сарай қызметінің басшысы:

- A. Сюбашы
- B. Ішік
- C. Сақшы
- D. Жасауыл
- E. Ілек

19. Ханның аңшылық қызметін басқаратын адамды қалай деп атаған?

- A. Мерген
- B. Көкілташ
- C. Миришикар
- D. Аңшы
- E. Атабек.

20. Қаладағы басқа саладағы жұмыстарды басқаратын маңызды адамдар:

- A. Миршикар
- B. Мерген
- C. Даруғалар
- D. Қараша
- E. Оғлан.

21. Қарапайым халық, кедейлер қалай аталған?

- A. Қосын
- B. Түтін
- C. Бүдүн
- D. Қараша
- E. Құл

22. Жазба деректерде ұлыс сөзі қандай ұғымды білдірген?

- A. Қараша
- B. Түтін

- С. Ел
- Д. Шаңырақ
- Е. Әулет

23. Көшпелі аудандардағы малы шағын шаруалар төлеп тұрған төлемдер:

- А. Харадж
- В. Баж
- С. Инжу
- Д. Сойырғал
- Е. Соғым, сыбаға, сауын.

24. Ақ Орда, Моғолстан, Әбілқайыр хандығы, Ноғай Ордасында жер иеленудің неше түрі болған?

- А. 1
- В. 3
- С. 4
- Д. 2
- Е. 6

25. Жазба деректерге қарағанда, сығанақ қаласы төңірегінде қанда каналдар болған?

- А. Шу, Үлкен Алматы.
- В. Ханарық, Зах.
- С. Байсейіт, Шағатай тоған.
- Д. Қарақұм, Бөріарық
- Е. Төменарық, Бозғыларық.

1. Белгілі бір тарихи аймақта құрылған хандықтардың құрылуы:

- А. Этномәдени бірлестік
- В. Әлеуметтік жиын
- С. Саяси билік
- Д. Этносаяси қауымдастық
- Е. Мәдени ұйым.

2. Қазақ халқының этникалық жағынан қалыптасуына басты рөл атқарған қай орданың тайпалары?

- А. Ноғай ордасы
- В. Алтын Орда
- С. Боз Орда
- Д. Ақ Орда
- Е. Көк Орда

3. Кімнің дерегі бойынша XIV ғасырдың аяғы - XV ғасырдың I жартысында қазақ деген этносаяси қауымдастық болды?

- А. М. Дулатидің
- В. Ф. Рашидидің
- С. Рузбиханның
- Д. Қ. Жалайыридің
- Е. Әбілғазының

4. Қазақтың халық болып құрылуын жеделдеткен оның құрамына енген қандай тайпалар одағы

- А. Торғауыт, Маңғыт
- В. Ұйғыр, Қарлұқ.
- С. Қыпшақ пен үйсін.
- Д. Теле, авар, хазар.
- Е. Оғыз, Кимек.

5. Жәнібек Керей хандармен бірігіп көшкен ру тайпалар алғашқы кезде аталды:

- А. Қыпшақ
- В. Он тайпа.
- С. Өзбек – қазақтар
- Д. Қырғыз
- Е. Қарақалпақ.

6. Египет мемлекетінің «араб – қыпшақ» сөздігінде қазақ сөзіне қандай түсініктеме берілді:

- А. Ақ, Аппақ.
- В. Сақ, сезгіш
- С. Аз, азғантай.
- Д. Еркін
- Е. Қара, мықты, ержүрек.

7.Қай тарихшының айтуынша қазақ сөзі XIII ғасырда Хорасан түркмендерінің арасында этникалық сипатта қолданған:

- A. С.Жолдасбаев.
- B. Қ.Өскенбаев
- C. Н.Атығаев.
- Д. Б.Е. Көмеков
- Е. А. Исин.

8. Қазақ сөзі көне түрік дәуірінде пайда болып XIII ғасырға дейін қандай мағынада қолданылып келді?

- A. Сақ адамдар
- B. Аппақ кісілер
- C. Аз ғана топ
- Д. Мықтылар, ержүректілер
- Е. Бостандық сүйгіш, еркін адамдар.

9.Рузбихан өзбек ұлысында үш халықтың болғандығын оның ішінде ең көбі, ер жүрегі қайсысы екендігін айтты:

- A. Қарақалпақтар
- B. Өзбектер
- C. Ноғайлар
- Д. Қазақтар
- Е. Шайбандар.

10. Қазақ халқының, қазақ жүздерінің пайда болуы туралы аңыздардың бірі:

- A. «Алаша хан»
- B. «Қорқыт ата»
- C. «Ергенекөн»
- Д. «Баба Ата»
- Е. «Шу қаған»

11. IX – X ғасырлар арасында шежірелерде қазақ атауының орнына қолданылған:

- A. Башқұрт
- B. Татар
- C. Алаш
- Д. Қырғыз
- Е. Моңғол

12. Қандай ру - тайпалар Орта Азияға көшіп, өзбек халқын құрады:

- A. Қарақалпақ
- B. Түркімен
- C. қырғыз
- Д. Өзбек
- Е. Соғды.

13. Аңыз бойынша, қотан баидың үш ұлы кімді хан көтерген?

- A. Алашаны
- B. Үйсінді
- C. Болатты
- D. Алшынды
- E. Бекарысты.

14. Алашаны хан көтеріп, үйсін – Ұлы жүз, Болат – Орта жүз, Алшын – Кіші жүз болып енші алғандарға, оларға қосылған қазақ қауымы қалай аталған?

- A. Алаш мыңы
- B. Өзбек
- C. Қырғыз
- D. Түркімен
- E. Арғын.

15. Аңыз бойынша, қазақтың түбі бір екенін білдіретін ел ауызында қалған сөз:

- A. Қара шаңырақ.
- B. Алаш мыңы
- C. Қалың қазақ
- D. Киіз туырлықты елміз.
- E. «Атамыз – Алаш, атамыз – қазақ үш жүздің ұрпағымыз».

16. «Алаш аңызындағы» Алаша болып біріккен ірі тайпа көсемдерінің аты:

- A. Қазақ, Ноғай.
- B. Қырғыз, Қыпшақ
- C. Жоңғар, Моңғол
- D. Адай, Қоңырат, Дулат.
- E. Үйсін, Болат, Алшын.

17. Алаша ханның күмбезі қай өзеннің бойында орналасқан?

- A. Сарысу
- B. Жем
- C. Қаракөңгір
- D. Ертіс
- E. Шу.

18. «Үш жүз» аңызында қазақ ру – тайпалары өздерінің ең – таңбаларын салған жер:

- A. Таңбалы Нұра.
- B. Шу
- C. Жем
- D. Сыр
- E. Келес.

19. Талас – тартыс туғанда әр ру не бойынша өз өкілдерін шығарып, талас мәселелерді шешетін болған:

- A. Ру

- В. Таңба
- С. Қару
- Д. Жебе
- Е. Мөр.

20. Қазақ халқының жүзге бөлінуі неден туған?

- А. Бірігуден
- В. Көбеюден
- С. Келіспеушіліктен
- Д. Қорғаныс қажеттілігінен
- Е. Алауыздықтан

21. Кейбір тарихшылар жүздің пайда болуы қандай санға байланысты?

- А. 100 – ге
- В. 300 – ге
- С. 1000 – ға.
- Д. 600 – ге
- Е. Ешқандай.

22. Тарихшылардың кейбірі ненің шығуын әскери – тайпалық басқарудың үштік жүйесімен байланыстырады?

- А. Елдің
- В. Жүздің
- С. Тайпаның
- Д. Рудың
- Е. Қауымның

23. Зерттеушілердің бір тобы жүздердің бөлінуін неге байланысты табиғи географиялық жағдаймен бірлікте қарастырады:

- А. Жерге
- В. Шаруашылыққа
- С. Суға
- Д. Тұрақ – жайға
- Е. Жайылымға

24. Ру таңбаларын ежелгі әулиелі орындардан да кезіктіруге болады. Сондай таңбалы тас қай мешіттің жанында?

- А. Қараман ата
- В. Қошқар ата
- С. Баба Молда
- Д. Сәт болыс
- Е. Келгенбай қажы.

25. Үш жүздің құрамына ХҮІІ – ХҮІІІ ғасырларда қанша ру – тайпалық бөліністер енген?

- А. 40
- В. 100
- С. 112
- Д. 500

**Ү тарау. Қазақстанның ХІҮ – ХҮ ғасырлардағы мәдениеті
41 нұсқа**

1.ХІІІ ғасырда қыпшақтардың сүттен қалай май алатынын, құртты, қымызды қалай жасайтындарын тандана жазғандар қай елдің саяхатшылары:

- А. Қытай
- В. Иран
- С. Үндістан
- Д. Еуропа
- Е. Мысыр.

2.ХІІІ ғасырдың соңындағы жазба деректерге қарағанда, киіз үйдің түрлері:

- А. Кірпіш, ағаш.
- В. Тас, балшық
- С. Биік, аласа
- Д. Арба үстіне тігілген жылжымалы.
- Е. Үлкен, кіші.

3. ХІҮ – ХҮ ғасырларда Қазақстанда мекендеген ру – тайпалардың әдеби шығармалары ауызша таралды, оны ғылымда қалай деп атайды:

- А. Поэзия
- В. Проза
- С. Фольклор
- Д. Дастан
- Е. Аңыз

4. Ғарыш пен жердің күн мен айдың, жұлдыздардың қайдан шыққандығы туралы жазылған аңыз:

- А. «Алаша хан»
- В. Темірқазық пен Жетіқарақшы
- С. «Жошы ханның жортуылы»
- Д. «Үш жүз»

Е. «Күннің баяны».

5. Ауыз әдебиеттегі кең тараған жанрлардың бірі:

- А. Ертегілер.
- В. Поэма
- С. Эссе
- Д. Роман
- Е. Проза.

6. ХІҮ – ХҮ ғасырлардан әлі күнге дейін тәрбиелік мәні зор батырлық, өнегелік мазмұндағы ертегілердің бірі:

- А. «Аяз би»
- В. «Мақта қыз»
- С. «Сұлушаш»
- Д. «Жерден шыққан желім батыр»
- Е. «Күннің баяны».

7. ХІҮ – ХҮ ғасырларда қыпшақтар мен қияттардың қызылбастар мен қалмақтарға қарсы соғысын суреттейтін жыр:

- А. Алпамыс
- В. Жоямерген
- С. Қобыланды батыр
- Д. Манас
- Е. Орақ - Мамай.

8. Алтын Орда ыдыраған кезде пайда болған тарихи батырлық жырлар:

- А. Алпамыс, Қобыланды
- В. Манас
- С. Ертөстік
- Д. Жоямерген
- Е. Орақ – Мамай, Ер тарғын, Ер Қосай.

9. ХІІІ – ХҮ ғасырлардан аттары бізге аңыз болып жеткен ауызша поэзия өкілдері:

- А. Бұқар жырау, Дулат, шал
- В. Ақтамберді, Жиёмбет
- С. Кетбұға, Сыпыра, Қотан, Асан қайғы.
- Д. Шалкиіз, Марғасқа
- Е. Доспамбет, Үмбетей.

10. ХІҮ – ХҮ ғасырларда халықаралық қарым – қатынастарда сөздік ретінде пайдаланған еңбектің аты:

- А. «Түрік тілдерінің сөздігі»
- В. «Орысша – парсыша сөздік»
- С. «Кодекс куманикус»
- Д. «Араб – қыпшақ сөздігі»

11. XIY – XҮ ғасырларда өыпшақтар арасынан шыққан Кутбтың әдеби шығармасы:

- А. «Жүсіп – Зылиха»
- В. «Мұхабатнама»
- С. «Қисса Рабғуза»
- Д. «Хұсрау мен Шырын»
- Е. «Шыңғыснама»

12. XIY – XҮ ғасырда жазылған сүйіспеншілік, әділеттілік тақырыбында жазған Дурбектің поэмасы:

- А. «Қисса Рабғуза»
- В. «Жүсіп – Зылиха»
- С. «Мұхабатнама»
- Д. «Хұсрау мен Шырын»
- Е. «Тарих».

13. XIY – XҮ ғасырлар аралығында белгілі өзбек ақыны Хорезмидің әдеби шығармасы:

- А. «Жүсіп – Зылиха»
- В. «Қисса –рабғуза»
- С. Мухаббатнама»
- Д. «Тарих»
- Е. Хұсрау мен Шырын»

14. XIII – XҮ ғасырларда Карпини, Рубрук, Поло, Рузбихан, Якуб жазбаларында қазақ халқының өмірінде айрықша орын алатыны:

- А. Би
- В. Айтыс
- С. Музыка
- Д. Мүсін жасау
- Е. сурет салу.

15. Асан Қайғының күйі:

- А. Сарыарқа
- В. Кішкентай
- С. Науаи
- Д. Ел айырылған.
- Е. Ақсақ құлан.

16. Ноғайлы кезеңіндегі күйлер:

- А. «Бес төре», «Қоңыр күйі»
- В. «Қорқыт», «Қамбар»
- С. «Жарым патша», «Қазан»
- Д. «Ақсақ құлан», «Жошы ханның жортуылы», «Шора батыр», «Әмір ақсақ», «Қамбар».
- Е. Болмаған.

17. «Дешті уалаяты Берке ханға бағынған кезде дінсіздердің көп бөлігін ол ислам дініне кіргізді», - деп жазған Өтеміс қажының кітабының аты:

- А. «Тарихи – ит ашиди»
- В. «Жылнамалар жинағы»
- С. «Тарих»
- Д. «Шыңғыснама»
- Е. «Түрік шежіресі»

18. XIY ғасырда исламның таралуына қатты көңіл бөлген хандар:

- А. Шағатай, Төле
- В. Шыңғыс, Үгедей
- С. Сасы Бұға хан, Ерзен хан.
- Д. Өзбек хан, Тоғылық Темір хан
- Е. Жошы хан, тоқтамыс хан.

19. Көне Отырар қаласының батыс жағында 3 шақырым жерде орналасқан кесене:

- А. Қараша би
- В. Ибраһим Ата
- С. Йасауи
- Д. Қошқар Ата
- Е. Арыстан баб

20. Арыстан баб кесенесіндегі бөлме саны:

- А. 2
- В. 1
- С. 3
- Д. 6
- Е. 9.

21. Ел ауызындағы аңыз бойынша Арыстан баб өмір сүрген уақыт:

- А. II – III ғғ.
- В. IV – V ғғ.
- С. V – VI ғғ.
- Д. VI – VIII ғғ.
- Е. X ғ – XI ғғ.

22. Әмір Темірдің бұйрығымен салынған сәулет өнерінің ғажайып туындысына айналған кесене:

- А. Арыстан баб
- В. Йасауи
- С. Айша бибі
- Д. Бабаджа - қатын
- Е. Қарахан.

23. Қожа Ахмет Йасауи кесенесі орналасқан қала:

- А. ШЫМКЕНТ
- В. Түркістан
- С. Жетісай
- Д. Асықаата
- Е. Мақтаарал

24. Қожа Ахмет Йасауи кесенесін салуға Әмір Темір бұйрық берген жыл:

- А. 1305ж
- В. 1397ж
- С. 1330ж
- Д. 1380ж
- Е. 1390ж.

25. Йасауи кесенесінде залдың ортасында тұрған үлкен тайқазан жасалған жыл:

- А. 1199ж
- В. 1299ж
- С. 1399ж
- Д. 1499ж
- Е. 1599ж.

**Қазақстанның ХІҮ – ХҮ ғасырлардағы мәдениеті
42 нұсқа**

1. Қожа Ахмет Йасауи кесенесіндегі ең негізгі бөлме:

- А. Кітапхана
- В. Үлкен ақсарай
- С. Кіші ақсарай
- Д. Көрхана
- Е. Тайқазанды бөлме.

2. Қожа Ахмет Йасауи кесенесінің биіктігі:

- А. 41,6м
- В. 60м
- С. 37,5м
- Д. 70м
- Е. 23,5м.

3. Рабиға Сұлтан Бегімнің басына қойылған құлпы тасы табылған жер:

А. Қызылорда

В. Отырардағы Арыстан баб кесенесі жанынан

С. Сауран

Д. Түркістандағы Қожа Ахмет Йасауи күмбезінің ішінен

Е. Шымкент

4. Ислам дінінің көрнекті өкілі, әрі уағыздаушы, әрі ақын:

А. Дәуітбек

В. Рабиға Бегім

С. Қожа Ахмет Йасауи

Д. Қарахан

Е. Айша бибі.

5. XIY – XUY ғасырлардағы сәулет өнерінің тамаша үлгісін көрсеткен кесене :

А. Қарахан

В. Дәуітбек кесенесі

С. Айша бибі

Д. Бабаджа – қатын

Е. Арыстан баб.

6. Сығанақ қаласының маңында орналасқан бір күмбезді кесене:

А. Йасауи

В. Көккесене

С. Айша бибі

Д. Қарахан

Е. Арыстан баб

7. X- XII ғасырларда Қарахан мемлекеті кезінде өркендей бастаған сәулет өнерінің тамаша туындысы:

А. Дәуітбек

В. Айша бибі кесенесі

С. Йассауи

Д. Алаша хан

Е. Рабиға Бегім

8. Ұлытау ауданындағы Қаракеңгір өзенінің жағасында салынған кесене:

А. Дәуітбек

В. Йасауи

С. Қарахан

Д. Алаша хан кесенесі

Е. Рабиға Бегім.

9. Тасаттық деген не?

А. Көкке табыну

В. Ас беру

С. Белгі тас қою

Д. Зікір салу

Е. Қуаңшылық жылдары жасалатын ырым

10. Бойтұмар деген не?

- A. Тіл – көзден сақтайды деп сенетін бұйым «аң құстың тісі, тырнағы, қауырсыны,
- B. Айна
- C. Білезік
- D. Моншак
- E. Дәрі.

11. Қазақстанның байырғы тұрғындары түсінігіндегі аспан әлемі:

- A. Көк аспан
- B. Күркіреуік
- C. Бір құдай
- D. Көк тәңірі
- E. Бір жаратқан.

12. «Кодекс Куманикустың» тілі:

- A. Қыпшақ
- B. Оғыз
- C. Бұлғар
- D. Қытай
- E. Шағатай.

13. Оғызнаманың тілі:

- A. Қыпшақ
- B. Бұлғар
- C. Оғыз
- D. Шағатай
- E. Қытай.

14. Берке ханның дінсіздердің көбін ислам дініне кіргізгенін өзінің «Шыңғыснама» еңбегінде жазған кім:

- A. Өтеміс қажы
- B. Рузбихан
- C. Йасауи
- D. Құтб
- E. Рабғұзы.

15. Ислам дінінің таралуы туралы жазылған ШүУалихановтың еңбегінің аты:

- A. «Тарих»
- B. «Ислам діні»
- C. «Жылнамалар жинағы»
- D. «Түрік шежіресі»
- E. «Тарих – и – Рашиди».

16. Түркістанда кесенесі бар, Әмір Темірдің немере қызы, Әбілқайыр Шайбанидің әйелі:

А. Бабаджа – қатын

В. Айша бибі

С. Рабиға Сұлтан Бегім

Д. Домалақ ана

Е. Ұмай ана.

17. Йасауи кесенесін дүниежүзіндегі ең ірі құрылыс деп бағалады:

А. М.Дулати

В. Ф.Рузбихан

С. Әбілғазы.

Д. Ш.Уалиханов.

Е. Өтеміс қажы.

18. Йасауи кесенесі жоспары жағынан да Орта Азияда теңдесі жоқ, бірегей екенін жазған:

А. С.П.Толстов

В. М.М.Герасимов

С. Э.Мэйер.

Д. М.Е.Массон

Е. П.С.Паллас.

19.ХҮ ғасырдың екінші жартысында салынған Рабиға Сұлтан Бегімның кесенесі неше бөлмеден тұрады:

А. 3

В. 5

С. 7

Д. 9

Е. 11

20. Қаракенгір бойындағы Жошы хан кесенесінің салынған стилі:

А. Қытай

В. Грек- Рим

С. Қыпшақ

Д. Моңғол

Е. Қимақ – қарлұқ

21. Отырар қаласындағы күрделі сәулет – құрылыстарының ішіндегі ерекше назар аудартатыны:

А. Монша

В. Мешіт

С. Тұрғын үй

Д. Театр

Е. Керуен сарай

22. Шайбан әулетінен шыққан хандарды жерлейтін кесенелер кешені салынған жер:

А. Йасы.

В. Отырар

С. Сайрам

Д. Сауран

23. Араб әрпімен жазылған «Араб – қыпшақ сөздігі» («Терд – жуман түркі уа – раби») шыққан жыл:

- А. 1045ж
- В. 1145ж
- С. 1345ж
- Д. 1245ж
- Е. 1445ж

24. ХІҮ – ХҮ ғасырларда қай тілдегі жазба әдебиет дамыды?

- А. Қытай
- В. Қыпшақ
- С. Ұйғыр
- Д. Үнд
- Е. Соғды

25. Қазіргі кезде Венециядағы қасиетті Марк шіркеуінде сақтаулы тұрған сөздік:

- А. Түрік тілдерінің
- В. Араб тілдерінің
- С. Араб – қыпшақ
- Д. Ешқандай
- Е. Кодекс Куманикус.

1.Қазақ хандығының құрылу алғышартының бірі қай мемлекеттердегі оқиғаларға байланысты?

- А. Қимақ, қыпшақ
- В. Ұйғыр, оғыз
- С. Алтын Орда, Сібір хандығы
- Д. Әбілхайыр хандығы мен Моғолстан хандығы.
- Е. Ноғай ордасы, Қырым хандығы.

2.Қазақ хандығының алғашқы құрылған кездегі алып жатқан жері М.Х.Дулатидың жазуынша:

- А. Қозыбасы мен Шу аймағы
- В. Сарыарқа
- С. Үстірт
- Д. Алтай
- Е. Алатау

3.Қазақ хандығының негізін қалаған хандар:

- А. Керей мен Жәнібек
- В. Жошы, Шағатай
- С. Батый, Орда Ежен
- Д. Берке, Жәнібек
- Е. Өзбек, Мұхаммед.

4.Керей мен Жәнібек сұлтандарды құшақ жая қарсы алған Моғолстан ханы:

- А. Есен – Бұға
- В. Жүніс
- С. Тоғылық Темір
- Д. Рашид
- Е. Уәйс.

5. «Қазақ сұлтандары хижраның 870 жылдары (1465 – 1466жж). билей бастады» деген мәлімет келтірген тарихи шығарма – Мұхаммед Хайдар Дулатидың кітабы:

- А. «Тарих»
- В. «Тарих – и Рашиди»
- С. «Тарихи жазбалар»
- Д. «Түрік шежіресі»
- Е. «Шыңғыснама»

6.Қазақ хандығының алғашқы территориясы:

- А. Іле, Қаратал бойы
- В. Лепсі, Бүйен маңы
- С. Шу мен Талас өзендерінің маңы
- Д. Балқаш көлі жағасы
- Е. Қалғұты, Ырғайты өзендері бойы

7. Қазақ хандығының құрылуы жайында айтқан тарихшы:

- A. Өтеміс қажы
- B. Ибн Рузбихан
- C. Мұхаммед Хайдар Дулати
- D. Йолығ тегін
- E. Қ. Жалайыри

8. ХҮғ. 70 жылдарында қазақ хандарының басып алған жерлері:

- A. Іле – Өмудария аралығы
- B. Памир, Гималай
- C. Ферғана, Кашмир
- D. Сырдария мен Қаратау өңірі.
- E. Алакөл, Жайсаң аралығы.

9. 1470 ж. Керей бастаған қол шабуыл жасаған қала:

- A. Жентке
- B. Түркістанға
- C. Үргенішке
- D. Шашқа
- E. Балхашқа

10. Қазақ хандығы үшін саяси – экономикалық және әскери стратегиялық жағынан маңызы зор болған қай өзеннің бойындағы қалалар?

- A. Өмудария
- B. Іле
- C. сырдария
- D. Орал
- E. Ертіс

11. ХҮ ғ. 50 – 70жж. Керей мен Жәнібек хандарға қосылған адамдар саны:

- A. 50000
- B. 200000
- C. 100000
- D. 300000
- E. 400000

12. ХҮғ. аяғындағы Қазақ хандығының негізгі қарсыласы:

- A. Шайбани хан
- B. рашид хан
- C. Есен – бұға хан.
- D. Тоғылық Темір
- E. Әмір Темір

13. ХҮғ. Қазақ хандығының құрылуы қарсаңындағы наймандардың мекені:

- A. Алтай, Тарбағатай

- В. Өмудария, Сырдария бойы
- С. Ферғана, Кашмирді
- Д. Ұлытаудан Есілге дейін.
- Е. Маңғыстау

14. ХҮ ғ. Қазақ хандығының құрылуы қарсаңындағы қоңыраттардың мекені:

- А. Тибетті, Тарбағатайды
- В. Памирді, Ферғана
- С. Гималайды
- Д. Түркістан мен Қаратау аралығында
- Е. Ұлы Қытай жазығында

15. ХҮғ. Қазақ хандығының құрылуы қарсаңындағы арғындардың мекені:

- А. Батыс Қазақстанда
- В. Тұрфан ойпаты
- С. Ертістен батысқа қарай, Орталық Қазақстанда
- Д. Қытайды
- Е. Жетісуды.

16. ХҮғ. Қазақ хандығының құрылуы қарсаңындағы дулаттардың мекені:

- А. Сарыарқаны
- В. Үстіртті
- С. Сырдария – Өмудария арасын
- Д. Алатау, Памир, Тибетті.
- Е. Іле, Шу, талас өзендері, Ыстықкөл маңы, Оңтүстік Қазақстан.

17. ХҮғ. Қазақ хандығының құрылуы қарсаңындағы қаңлылардың мекені:

- А. Каспий маңы ойпатын
- В. Торғай ойпатын
- С. Қарақұм.
- Д. Қаратау бауыры, Сырдария мен Жетісу өзендері
- Е. Тарбағатай жоталарын

18. ХҮғ. қазақ хандығының құрылуы қарсаңындағы үйсіндердің мекені:

- А. Маңғыстауда
- В. Жетісуда
- С. Каспий маңында
- Д. Сарыарқа
- Е. Алтайда

19. ХҮғ. Қазақ хандығының құрылуы қарсаңындағы жалайырлардың мекені:

- А. Қытай

В. Моңғолия

С. Қаратау, Сырдария бойы мен Жетісу.

Д. Мысыр

Е. Көкшетау, Торғай.

20. ХҮғ. Қазақ Хандығының құрылуы қарсаңында керейлер мекені:

А. Арал, Каспий маңы

В. Әмудария, Сырдария бойы

С. Іле, Шу бойы

Д. Тарбағатай, Ертіс бойы, Зайсан көлі маңы мен Обь және Тобыл өзендері бойы

Е. Үндістан, қытай, Моңғолия.

21. Қай хандықтың құрылуы мен нығаюы ішкі феодалдық қырқыстар мен тартыстарды тоқтатты?

А. Әбілқайыр

В. Қазан

С. Батыс Сібір

Д. Қырым

Е. Қазақ

22. Этникалық жақын топтардың, қазақ рулары мен тайпаларының бірігуіне қай хандықтың құрылуы әсер етті?

А. Әбілқайыр

В. Қазан

С. Батыс Сібір

Д. Қазақ

Е. Қырым

23. ХҮ ғасырдың соңына қарай Қазақ хандығына енген қалалар:

А. Бұқара, Самарқан

В. Үргенім, Өзкент

С. Шаш, Отырар

Д. Созақ, Сығанақ, Сауран

Е. Хорезм, Сарай.

24. Қазақ хандығының шаңырағы Қазақстанның қай жерінде көтерілді?

А. Сарыарқада

В. Батыс Жетісуда

С. Маңғыстауда

Д. Батыс Алтайда

Е. Үстіртте

25. қазақ хандығының негізін қалаған алғашқы хандардың бірі Жәнібектің шын есімі:

А. Әбілмансұр

В. Әбдікерім

- С. Сұлтансаид
- Д. Абд – ар Рашид
- Е. Әбусаид

1.2.Қасым хан 44 нұсқа

1.Қасым хан билік құрған жылдар:

- А. 1511 – 1518жж
- В. 1518 – 1519жж
- С. 1519 – 1520жж
- Д. 1520 – 1521жж
- Е. 1521 – 1525жж

2. «Жәнібек ханның ұлдары арасында аса белгілі болғаны Қасым хан» деп кім жазды?

- А. Қадырғали Жалайыри
- В. М.Дулати
- С. Әбілғазы
- Д. Әл – Жувейни
- Е. Өтеміс қажы

3. Қасым хан қарамағындағы әскер саны 300 мыңға жуық жетті деп жазған:

- А. Мұхаммед Хайдар Дулати
- В. Бабыр
- С. Ф.Рузбихан
- Д. У. Кухистан
- Е. Әл – Хорезми.

4.Оңтүстікте – Сырдария алабы, Түркістан аймағы, Сыр бойы қалалары қазақ хандығына қай ханның кезінде қосылды?

- А. Қасым хан
- В. Есім
- С. Керей
- Д. Бұрындық
- Е. Шығай

5. Қасым хан тұсындағы бастапқы астана:

А. Тараз

В. Сауран

С. Созақ

Д. Сығанақ, кейін көшірілді – Түркістанға

Е. Отырар, кейін Сарайшыққа көшірілді.

6. ХҰҒ. бас кезінде қазақ хандығының Сыр бойына билік жүргізуіне бөгет жасаған хан:

А. Әбілқайыр

В. Тоқа Темір

С. М.Шайбани

Д. Әмір Темір

Е. Абд – ар Рашид.

7. Қасым хан қай қалада қайтыс болды?

А. Созақта

В. Сарайшықта

С. Шашта

Д. Сауранда

Е. Сайрамда

8. Жәнібек пен Қасым хандар кесенелері салынған қала:

А. Түркістан

В. Сарайшық

С. Шаш

Д. Бұқара

Е. Қойлық

9. Қасым хан кезінде қазақ мемлекеті халқының саны қаншаға жетті?

А. 1 млн-ға,

В. 2 млн-ға.

С. 3 млн –ға.

Д. 5 млн-ға

Е. 7 млн-ға.

10. Қасым хан ел басқаруымен даладағы билік кімнің ұрпақтарына көшті?

А. Керей

В. Жәнібек

С. Әбілқайыр

Д. Мұхаммед Шайбани

Е. Әмір Темір

11. Қасым хан қайтыс болғаннан кейін Түркістан аймағы кімнің иелігінде болды?

А. Абд – ар Рашидтің

В. Әмір Темірдің

С. Убайдуллах Сұлтанның

Д. Бабырдың

Е. Мұхаммед Хайдар Дулаттың

12. Бүкіл Дешті Қыпшақ ханына айналған билеуші:

А. Керей

В. Жәнібек

С. Қасым

Д. Тахир

Е. Дұрындық

13. Қасым ханның ішкі саясатының негізі:

А. Күш қолдану

В. Алауыздық

С. Баяу әрекет

Д. Қазақтарды этникалық жағынан біріктіріп, бір орталықтан басқару жүйесін құруы,

Е. Ешкімге сенбеуі.

14. Қасым хан кезіндегі заң:

А. Жеті жарғы

В. жасақ

С. Дала жарғысы

Д. Қасым ханның қасқа жолы

Е. Болмаған

15. Қасым ханның заңдарына кірген ереже:

А. Емшілік тәртібі

В. Балгерлік жолы

С. білім, оқыту

Д. Неке қию тәртібі

Е. Мүлік заңы, қылмыс заңы, әскери заң, елшілік жоралары, жұртшылық заңы.

16. Қасым ханның заңдары елдегі саяси жағдай шиеленіскен кезде тіған деп тұжырымдаған қазақ ғалымы:

А. Ш.Уалиханов

В. Н.Потанин

С. П.Паллас

Д. Ә.Марғұлан

Е. Н.Массон.

17. Қасым хан кезінде Қазақ хандығының аумағы Солтүстік – батыстағы қай өзеннің бойын қамтыды?

А. Еділ

В. Днепр

С. Днестр

Д. Жайық

Е. Тобыл

18. Қасым хан қай қалада отырып, билік жүргізді?

А. Отырарда

В. Ташкентте

С. Созақта

Д. Сайрамда

Е. Түркістан қаласында, өмірінің соңында Сарайшықта отырып билік жүргізді

19. Қасым хан Моғол хандығының билеушісі Саид ханға шайбанилерге қарсы күресте жәрдем беруден бас тарту себебі:

А. Қаруы аздықтан

В. Әскер күші жетіспеді

С. Қыстауға көшетін мезгіл жақын қалуына байланысты

Д. Саид хан мен араз болғандықтан

Е. Ауырып қалуынан

20. Саид ханның Түркістанға кетуі Қасым ханның қай жерге билігінің нығая түсуіне себеп болды?

А. Сарыарқаға

В. Алтайға

С. Үстіртте

Д. Жетісуға

Е. Мауараннахр

21. Сыр бойындағы қалалары үшін күрес Қасым ханның қай уақыттағы сыртқы саясатының басты бағыты болды?

А. ХҮІғ. басындағы

В. ХҮІғ. ортасындағы

С. ХҮғ. соңындағы

Д. ХҮғ.

Е. ХҮІІғ.

22. Мауараннахр билеушісі Мұхаммед Шайбани қазақ хандығына қатысты жүргізген саясат:

А. Дипломатиялық қатынас орнату

В. Бейбіт көршілік

С. Саяси одақ құру

Д. Экономикалық жағынан күшеюіне жол бермеу

Е. Экономикалық байланыс орнату.

23. Қасым хан тұсында Қазақ хандығы тәуелсіз, дербес мемлекет ретінде қай аймаққа белгілі болды?

А. Орта Азия мен Еуропаға

В. Мысырға

С. Иранға

Д. Арабияға

Е. Цин империясына

24. Қасым ханның тұсында қай елдермен сауда - саттық және дипломатиялық байланыстар орнатылды?

А. Орта Азия хандарымен, Еділ бойындағы елдермен, Батыс Сібір хандығымен, Ресеймен

В. Иран, Осман империясымен

С. Ұлы Моғолдар империясы, Жоңғар хандығымен

Д. Цин, Мин империяларымен

Е. Мысыр, Арабиямен.

Хақназар хан

45 нұсқа

1. Хақназар билік құрған жылдар:

А. 1528 -1560жж

В. 1538 – 1580жж

С. 1580 – 1590жж.

Д. 1582 – 1596жж

Е. 1598 – 1628жж

2. ХҮІ ғасырдың 2 жартысында Хақназар хан өзіне қосып алған ел:

А. Жоңғар хандығы

В. Сібір хандығы

С. Иранды

Д. Египетті

Е. Ноғай Ордасы

3. Моғол хандығына қарсы соғыстардағы сәтсіздік, Ойраттардың шапқыншылық жорықтарының салдарынан Хақназар хан:

- А. Сібірден айрылды
- В. Еділ бойына көшті
- С. Сыр бойына қоныс тепті
- Д. Жетісудың бір шама жерін уысынан шығарып алды
- Е. Ордасын ауыстырды.

4. 1570 жылдары аяғында Хақназар хан билігінде болды:

- А. Жетісудың шығысы
- В. Алтай
- С. Жетісудың батыс бөлігі
- Д. Тарбағатай
- Е. Тибет

5. ХҮІ ғасырдың ІІ жартысында Жетісу қазақтарының жағдайын ауырлатқан оқиға:

- А. Жұт
- В. Індет
- С. Тасқын
- Д. Ойраттардың тонаушылық жорықтары
- Е. Құрғақшылық

6. Хақназар ханның сыртқы саясаттағы бағытын өзгертуге не әсер етті:

- А. Қытай шапқыншылығы
- В. Жұт
- С. Індет
- Д. Жоңғарлардың тонаушылық жорықтары
- Е. Сібір ханы мен Моғолстан билеушілерінің шапқыншылық жорықтары.

7. 1569 – 1573жж. Қазақ хандығына жіберілген орыс елшісі:

- А. К.Тевкелев
- В. В.Степанов
- С. Б.Доможиров
- Д. Т.Чебуков пен С. Мальцев.
- Е. П.Карпини

8. Сібір ханы Көшімге қарсы тұру үшін Хақназар хан кіммен одақтасты?

- А. Сібір ханы Көшіммен
- В. Баба сұлтанмен
- С. Абд – ар Рашид ханмен
- Д. Өзбек ханы Абдаллахпен
- Е. Абақ сұлтанмен

9. Баба сұлтанның жіберген адамдары Хақназар ханды, оның туыстарын өлтірген жыл:

- А. 1580ж
- В. 1585ж
- С. 1590ж
- Д. 1595ж
- Е. 1560ж

10. Хақназар хан өлгеннен кейін хан тағына кім отырды?

- A. Шығай хан
- B. Тәуекел хан
- C. Есім хан
- D. Жәңгір хан
- E. Тәуке хан.

11. Хақназар туралы «өзін патша, әрі ұлы князьбен татумын» деп санайды», - деп жазған орыс елшісі:

- A. Борис Доможиров
- B. Семен Мальцев
- C. Третьяк Чебуков
- D. Иван Грозный
- E. Құтылығмұхаммед Тевкелев.

12. Хақназар деректерде қазақтармен қоса тағы кімдердің ханы ретінде аталады?

- A. Жоңғарлардың
- B. Ноғайдың
- C. Қырғыздардың
- D. Таңғұттардың
- E. Шайбанилердің

13. Ноғай ордасындағы билік үшін күрес нәтижесінде қырқысқан екі топ пайда болды. Біреулері Мәскеу кінәздігіне қосылуды, ал екінші топ қай хандыққа қосылуды жақтады:

- A. Моғол хандығына
- B. Жоңғар хандығына
- C. Сібір хандығына
- D. Хақназар билеген қазақ хандығына
- E. Қазан хандығына.

14. Қай Орданың ыдырауы Орыс мемлекетінің шекарасын қазақ хандығына жақындата түсті?

- A. Ноғай Ордасының
- B. Алтын Орда
- C. Ақ Орда
- D. Көк Орда
- E. Боз Орда

15. Хақназар көп Ноғай ордасының көптеген ұлысын қосып алды. Ноғайлар Кіші жүздің қай тайпалық одағы құрамында кірді?

- A. Жетіру
- B. Алшын
- C. Байұлы
- D. Әлімұлы
- E. Ноғай.

16. Хақназар хан кезінде қазақ жасақтарының тегеурінді шабуылына шыдамаған ноғай мырзалары қай жаққа қарай ығысты?

- A. Ертіске

В. Тообылға

- С. Сырдариядан Каспий жағына дейін
- Д. Жайық пен Еділдің батыс жағына, Дон даласына
- Е. Жем бойына

17. Хақназар хан кімдердің қауіп төндіруіне байланысты Шайбани әулетімен қатынас орнатуға ұмтылып, ташкент қаласына бағытталған соғыс қимылдарын тоқтатты?

- А. Қырғыздардың
- В. Орыстардың
- С. Ноғайлардың
- Д. Сібірліктердің
- Е. Қалмақтардың

18. Хақназар хан кіммен «Дос болып, өзара көмектесу» жөнінде «ант беріскен шарт» жасасты?

- А. Моғолстан ханы Абд – ар Рашидпен
- В. Бұхар ханы II Абдаллахпен
- С. Сібір ханымен
- Д. Мәскеу князімен
- Е. Ноғай ордасымен

19. Хақназар ханның Бұхар ханы II Абдаллахпен жүргізген дипломатиялық шарасы:

- А. Халық құптаған шара болды, бейбітшілік орнады
- В. Билеуші топқа тиімді болды
- С. Шайбанилерге қолайсыз болды
- Д. Қалмақтардың наразылығын басты
- Е. Ноғайлардың қазақтарға қосылуына итермеледі.

20. Абдаллах хан өзін қолдағаны үшін Хақназар ханға сыйға тартқан жер:

- А. Түркістан аймағындағы бірнеше қала
- В. Бұқара маңындағы бірнеше қала
- С. Самарқан
- Д. Жент
- Е. Үргеніш

21. 1579ж. кімдердің арасында билік үшін талас басталды:

- А. Абдаллах хан мен Иван Грозный
- В. Абдаллах хан мен Абд-ар Рашид
- С. Абдоллах хан мен Хақназар хан
- Д. Абдоллах хан мен Ташкент маңын билеуші Баба сұлтан
- Е. Абдоллах хан мен Қалмақ ханы.

22. Хақназар хан билігі үшін таласқан Абдаллах хан мен Баба сұлтанға қалай қарады?

- А. Әлсірету үшін екеуін де қолдайды
- В. Абдаллахты қолдамады

- С. Баба Сұлтанды қолдамады
- Д. Екеуін соғыстырмауға тырысты
- Е. Екеуімен жеке – жеке соғысты.

23. Баба сұлтан өзін қолдағаны үшін, Хақназар ханға сыйға тартқан жер:

- А. Жентті
- В. Сайранды, Созақты
- С. Түркістан, Сауранды
- Д. Үргенішті
- Е. Бұқараны

24. Ресеймен қатынас жасауда Хақназар хан кімнің жолын ұстанды?

- А. Әкесі Қасымның
- В. Әз Жәнібектің
- С. Керейдің
- Д. Шайбанидің
- Е. Батыйдың

25. Шығыс хан Хақназар мен Жалым сұлтанды өлтірген Баба Сұлтанға қарсы күресте кіммен бірлесіп қимылдады?

- А. Абд – ар Рашидпен
- В. Абдаллахпен
- С. Ш Иванмен
- Д. Сұлтан Саидпен
- Е. Батыр Қонтайшымен.

Тәуекел хан
46 нұсқа

1.Шығай ханның баласы Тәуекел хан билік етті:

- A. 1511 – 1518жж
- B. 1538 – 1580жж
- C. 1580 – 1582жж
- D. 1582 – 1598жж
- E. 1598 – 1628жж.

2. 1583 жылы Тәуекел хан Өзбек ханмен жасасқан «Ант беріскен шартты» бұзып қай қалаларды басып алды?

- A. Бұқараны, Жентті, Созақты
- B. Сауран, Түркістан, Отырар, Сайран
- C. Самарқанда, Үргенішті
- D. Тараз, Құланды
- E. Мерке, Аспараны

3. 1597 – 1598 жылдары қысында Абдаллах хан мен оның баласының арасындағы шайқасты тиімді пайдаланған Тәуекел хан соғысқа шығып Ташкент қаласының түбінде кімнің әскерін жеңді?

- A. Баба сұлтанның
- B. Абд – ар Рашидтің
- C. III Иван Грозныйдың
- D. Абдаллах ханның
- E. Саид сұлтанның

4. Тәуекел хан 1598 жылдың жазында көп жасақ жиып баса көктеп кірген жер:

- A. Сарыарқа
- B. Алтай
- C. Мауараннахр
- D. Ферғана
- E. Қаратау өңірі.

5. Қазақ хандарының ұзақ жылдар жүргізген соғыстары немен аяқталды?

- A. Самарқанды алумен
- B. Бұқараны алумен
- C. Сарайшыққа орналасумен
- D. Сыр бойындағы камал – қалаларды және ірі қала – Ташкентті қазақ хандығының құрамына қосумен
- E. Шет елді көріп қайтумен.

6. Тәуекелдің басты мақсаты:

- A. Қалмақтарға кеткен тұтқындарды босату
- B. Өзбек хандығына кеткен қалаларды қайтару
- C. Қарақалпақтармен соғысу.
- E. Ноғайларды қосып алу.

7. 1583 жылы Баба сұлтанды жеңіп, Хақназар хан мен Жалым сұлтанның кегін қайтарған:

- A. Тәуекел сұлтан
- B. Жәнібек мен Керей хандар
- C. Қасым хан
- D. Саид сұлтан
- E. Шахмұханбет сұлтан

8. В. Степанов бастаған орыс елшілерінің қазақ хандығына келген жылы:

- A. 1500ж
- B. 1530ж
- C. 1595ж
- D. 1570ж
- E. 1580ж.

9. 1594 жылы Ресейге барған Тәуекел ханның елшісі:

- A. Шахмұханбет сұлтан
- B. Шығай хан
- C. Құл – Мұхаммед
- D. Жалым сұлтан
- E. Саид сұлтан

10. Өзін қазақ және қалмақтың ханымын деп санаған қазақтың ханы:

- A. Керей
- B. Тәуекел
- C. Қасым
- D. Хақназар
- E. Жәнібек

11. 1598 жылы Тәуекел ханның қайтыс болуына қай қаладағы, соғыста алған ауыл жарақаты себеп болды?

- A. Самарқандағы
- B. Түркістандағы
- C. Бұхарадағы
- D. тараздағы
- E. Сарайшықтағы

12. Тәуекел сұлтан 1582ж. кіммен соғысып Йасы маңында жеңіске жетті?

- A. Абдаллахпен
- B. Баба сұлтанмен
- C. Абд – ар Рашидпен
- D. Иван Грозныймен
- E. Шахмұханбетпен.

13. Йасы маңындағы Тәуекел бастаған қазақ сұлтандарының 1582ж. жеңісін кім пайдаланып кетті?

- A. Абдаллах хан
- B. Жалым сұлтан
- C. Саид сұлтан
- D. Моғол ханы
- E. Қалмақ ханы.

14. Тәуекел хан көреген саясаткер болды. Ол қазақ хандығының беделін қандай деңгейге дейін көтерді?

- A. Халықаралық
- B. Рулық

С. Гаипалық

Д. Аймақтық

Е. Өлкелік

15. Тәуекел хан ненің арқасында қазақ хандығының беделін халықаралық деңгейге дейін көтере білді?

А. Қатаң мінезі

В. Әкесі Шығайдың беделі

С. Шетелдің көмегі

Д. Байлықпен

Е. Сәтті жорықтары мен жемісті дипломатиялық жұмыстары нәтижесінде.

16. Тәуекел хан өзінің бір баласын қарақалпақтарды басқаруға қойды, ол қалмақтарды басқаруға кімді қойды?

А. Інісі Шахмұханбетті

В. Жалым сұлтанды

С. Құлмұханбетті

Д. Ораз Мұханбетті

Е. Көшімді.

17. Бақталасы Баба сұлтанның құтылған соң, Абдаллах хан кімдерді жазалау шараларын бастады?

А. Қалмақтарды

В. Қазақ сұлтандарын

С. Қарақалпақтарды

Д. Ноғайларды

Е. Ауғандарды

18. 1597 – 1598жж. кімдердің арасында қайшылық туды?

А. Абдаллах – Баба

В. Абдаллах – Саид

С. Абдаллах хан мен баласы

Д. Абдаллах – Шығай

Е. Абдаллах - Хақназар.

19. Абдоллах хан мен баласының арасындағы қайшылыққа Тәуекел хан қалай қарады?

А. Табыстырды

В. Бірлікке шақырды

С. Екеуімен кеңесті

Д. Оны тиімді пайдаланып, Абдоллах әскерін ойсырата жеңді

Е. Абдоллахқа көмек ұсынды

20. Тәуекел хан 1597 – 1598жж. Абдоллах ханның әскерін қай қаланың түбінде ойсырата жеңді?

А. Сарайшық

В. ташкенттің

С. Түркістанның

Д. Үргеніштің

Е. Тараздың.

21.1596ж. Тәуекел хан жаулап алған қалалар:

- A. Өзкент, Жент
- B. Талғар, Алмалық
- C. Тараз, Суяб
- D. Ақши, Искандер, Мунши, Ташкент, Самарқан.
- E. Түркістан.

22. 1598ж. қазақ хандары қандай жаңа әулетпен қазақ хандығына қосылған жерлерді заңдастыру шартын жасасты:

- A. Шайбани
- B. Самани
- C. Аштархани
- D. Хуланидтер
- E. Селжұқтар.

23. Құл Мұхаммед бастаған қазақ елшілігіне Тәуекел билеген қазақ хандығын «өзінің патшалық қол астына» алатынын хабарлаған:

- A. Иван Грозный
- B. I Василий
- C. I Петр
- D. Феодор (Мәскеу кнәзі)
- E. II Елизавета.

24. Тәуекел хан аттандырған қазақ елшілігі Мәскеуде қай елдің елшілермен жолығуға рұқсат сұрап, келісім алады?

- A. Египеттің
- B. Иранның
- C. Қазан хандығының
- D. Арабияның
- E. Анголаның

25.1598ж. Сібір хандығы жойылғаннан кейін оның құрамындағы қазақ тайпалары қай хандыққа келіп қосылды:

- A. Қазақ
- B. Хиуа
- C. Бұхара
- D. Қашғар
- E. Қазан.

**Есім хан
47 нұсқа**

1. Есім ханның билік құрған жылдары:

- A. 1465 – 1466жж
- B. 1598 – 1628жж
- C. 1511 – 1518жж
- D. 1538 – 1580жж
- E. 1582 – 1590жж.

2. Есім ханның басты мақсаты:

- A. Сыр бойы қалаларын алу
- B. Зор байлықты иемдену
- C. Хандықты бір орталыққа бағындырған мемлекет құру.
- D. Даңқты болу
- E. Өзінің туыстарын байыту

3. Есім ханның қалмақтарды талқандаған уақыты:

- A. 1427ж
- B. 1627ж
- C. 1527ж
- D. 1727ж
- E. 1827ж

4. Қазақ хандығы мен Өзбек хандығының арасындағы ұзақ жылдар жүргізілген соғыстың нәтижесі:

- A. Хиуаны алды
- B. Үргеніш бас иді
- C. Балх жеңілді
- D. Мерв берілді
- E. Қазақ хандығының жеңіске жетіп, Ташкентті қосып алды.

5. Қазақ – бұхар соғысында есім хан қолдаған ұтымды соғыс тәсілі:

- A. Тұтқиылдан шабуылдау
- B. Шегіне жүріп соғысу
- C. Демалып барып, жалғастыру
- D. Қорғанысты шайқас
- E. Тың күштерді үстемелеу.

6. ХҮІ ғасырдың басында бір мезгілде билік құрған екі хан:

- A. Шығай, Тәуекел
- B. Жәнібек, Қасым
- C. Керей, Шығай
- D. Хақназар, Бұрындық
- E. Есім, Тұрсын.

7.1011 жылы ташкент түбінде иманқұлды жеңген:

- A. Тәуекел
- B. Есімхан
- C. Шығай
- D. Керей
- E. Қасым

8. Далалық заңдарға байланысты айтылған заң:

- A. «Жасақ»
- B. «Жеті Жарғы»
- C. «Далалық жарғы»
- D. «Есім ханның екі жолы»
- E. «Қасқа жол»

9. Тұрсын хан өзін, Ташкент қаласының билеушісі деп жариялаған жыл:

- A. 1313ж
- B. 1613ж
- C. 1413ж
- D. 1513ж
- E. 1713ж

10. Тұрсын ханның бүлігі:

- A. «Тайторы көтерілісі»
- B. «Қатаған қырғыны»
- C. «Албандар көтерілісі»
- D. «Ботбайлар көтерілісі»
- E. «Хазар бүлігі»

11. Тұрсын ханның сенімді тірегі:

- A. Маңғыттар
- B. Саны көп Қатаған руы
- C. Ноғайлар
- D. Қыпшақ руы
- E. Қырғыздар.

12. «Қатаған қырғыны» болған жыл:

- A. 1527ж
- B. 1627ж
- C. 1327ж
- D. 1647ж
- E. 1657ж.

13.ХҮІІ ғ. қазақ хандығының ішкі саяси жағдайы тұрақсыздығын оңтүстікте неше хан болғаны көрсетеді?

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4
- E. 5.

14. Есім хандығының астанасы Түркістан қаласы болды, ал Тұрсын хандығының ордасы орналасқан қала:

- A. Жент
- B. Отырар
- C. Ташкент
- D. Тараз

Е. Қашқар.

15. Есім хан кіммен одақтасты?

- А. Отырар бегімен
- В. Хиуа ханымен
- С. Герат билеушісімен
- Д. шалыш пен Тұрфан қалаларын билеген Әбд – ар Рахым ханмен
- Е. Тараз әкімімен

16. Тұрсын ханның одақтасы:

- А. Хиуа ханы
- В. Тараз әкімімен
- С. Герат билеушісімен
- Д. Жаркент пен қашқар қалаларының әміршісі Әбдар – Латип
- Е. Отырар бегімен

17. Тұрсын қазақтың қай сұлтанының баласы болатын?

- А. Жәдік
- В. Жәнібек
- С. Жалым
- Д. Шахмұхаммед
- Е. Ораз – Мұхамед

18. «Еңсегей бойлы ер Есім» деп «ұзын бойлы, батыр денелі болғаны үшін дәріптеген» деп жазған:

- А. Қ.Халид
- В. Әбілғазы
- С. М.Дуллати
- Д. Жувейни
- Е. Хорезм.

19.1628 – 1652 жылдары хан тағына отырған Есім ханның баласы:

- А. Қасым
- В. Тәуке
- С. Жәңгір
- Д. Абылай
- Е. Нұралы.

20.Халық неге Жәңгір ханды «Салқам Жәңгір» деп атаған?

- А. Бойына қарап
- В. Жүйрік атына бола
- С. Жоңғарларға қарсы күрестегі ерліктері үшін
- Д. Ала жорғасы үшін
- Е. Қазақ – Бұхар соғысындағы ерлігі үшін

21. 1643ж. Жәңгір хан қолы мен жоңғар әскерлері арасындағы шайқас:

- А. Атлах
- В. Орбұлақ
- С. Катуан
- Д. Куликово
- Е. Бородино

22. Орбұлақ шайқасында қазақтың 600 жауынгері жоңғардың қанша әскеріне қарс тұрды?

А. 10 мың

В. 20 мың

С. 50 мың

Д. 30 мың

Е. 70 мың

23. Жәңгірдің сәлемін естіген Самарқан әкімі Жалаңтөс батыр қанша әскер әкеліп, Орбұлақ шайқасына қатысты?

А. 10 мың

В. 20 мың

С. 40 мың

Д. 60 мың

Е. 90мың.

24.Орбұлақ шайқасында қол бастап шыққан қазақ батырлары:

А. Бердіқожа, Қабанбай

В. Сәмен, Наурызбай

С. Өтеген, Шонжар

Д. Тойшыбек, Діқанбай

Е. Қарасай, Ағынтай, Көксерек, Жиёмбет, Сарпың және т.б.

Тәуке хан тұсындағы Қазақ хандығы

48 нұсқа

1.Жәңгірдің ұлы Тәуке билік құрған жылдар:

А. 1680 – 1715жж

В. 1511 – 1518жж

С. 1518 – 1538жж

Д. 1538 – 1590жж

Е. 1590 – 1595жж

2. Тәукенің хандық үкіметі кезіндегі астанасы:

А. Түркістан

В. Сарайшық

С. Жаркент

Д. Қашқар

Е. Тұрфан

3.Тәуке ханның заңдар жинағы:

А. «Жеті жарғы»

В. «Дала жарғысы»

С. «Жасақ»

Д. «Ескі жол»

Е. «Қасқа жол»

4.Тәуке ташкент қаласының маңындағы үш жүздің басын қосқан Құрылтай шақырған жер:

А. Орбұлақ

В. Күлтөбе

С. Ойжайлау.

Д. Атантай сайы

Е. Аңырақай.

5. «Жеті жарғы» заңдар жинағын жасауға қатысқан билер:

- A. Диканбай, Келгенбай
- B. Абайылда, Сырым
- C. Төле би, Қазыбек би, Әйтеке би.
- D. Туғанбай, Сарпық
- E. Сыпатай, Батырбек.

6. «Жеті жарғы» бойынша барлық рулар бірлестігінің басшысы болды:

- A. Хан
- B. Би
- C. Ақсақал
- D. Сардар
- E. Батыр.

7. «Жеті жарғы» бойынша Құрылтай кеңесіне жіберілмей, дауыс беру құқығынан айырылды:

- A. Бас киімсіз кісі
- B. Сақал мұртсыз адам
- C. Кісе тақпаған жігіт
- D. Қарусыз келген адам
- E. Шапан кигендер.

8. 1680 жылы Жоңғарлардың Қазақстанға шабуыл кезінде аман қалған қала:

- A. Самарқан
- B. Бұхара
- C. Түркістан
- D. Үргеніш
- E. Хиуа.

9. 1710 жылы Жоңғарларға қарсы тойтарыс беру үшін үш жүздің өкілдері бас қосты:

- A. Сұлутөрде
- B. Ойжайлауда
- C. Мойынкүмда
- D. Қызылқүмда
- E. Қарақүм маңында

10. 1694 жылы I Петрмен елші Аталықов арқылы сауда байланысын дамытуға келісім жасаған хан:

- A. Жәңгір
- B. Тәуекел
- C. Тәуке
- D. Есім
- E. Шығай

11. Тәуке ханның сыртқы саясаттағы мақсаты:

- A. Көршілермен соғыс
- B. Қалмақтардан кек алу
- C. Бақталас елдерді жою

Д. Шет елдерді қосып алу

Е. Көрші мемлекеттермен одақ құру және бейбіт қатынас орнату.

12. Аягөз маңында қазақтар мен жоңғарлар арасында үш күнге созылған күрес болған жыл:

А. 1618

В. 1718

С. 1518

Д. 1818

Е. 1318

12. 1715 жылы тәуке өлгеннен кейін оның мирасқоры:

А. Әбілқайыр

В. Қайып

С. Жолбарыс

Д. Сәмеке

Е. Бөкей.

13. «Жеті жарғы» бойынша хандықтың ішкі өмірімен сыртқы саяси өмірінің аса маңызды мәселелерін шешетіндер:

А. Билер

В. Ақсақалдар

С. Батырлар

Д. Уәзірлер

Е. Ру басылар.

14. «Ақтабан шұбырынды, Алакөл сұлама» басталған жыл:

А. 1623

В. 1618

С. 1723

Д. 1718

Е. 1818.

15. Тәуке ханды жас кезінде әкесі Жәңгір бірнеше рет елшілікке жіберген хандық:

А. Әбілқайыр

В. Қазан

С. моғол

Д. Қырым

Е. Сібір.

16. Тәуке хан тағына отырған соң хандықта кімдердің билігін шектеуге тырысты:

А. Билердің

В. Сұлтанардың

С. Ақсақалдардың

Д. Нояндардың

Е. Мырзалардың

17. Тәукенің кезінде «билер кеңесі» қай жерлерде өткізілген?

- А. Тараз, Мерке
- В. Талғар, Кеген
- С. Ордабасы, Түрген.
- Д. Шаш, Қоқан
- Е. Түркістан жанындағы - Битөбеде, Сайрам маңындағы - Мөр төбеде және Ангрен қаласына жақын Күлтөбеде.

18. Үш жүздің басын қосып, хандықты нығайтуда ненің рөлі өте зор болды:

- А. Билер кеңесінің
- В. Батырлар кеңесінің
- С. Ақсақалдар
- Д. Бектер
- Е. Даруғалар.

19. Тәуке хан тұсында хандықты атқарушы өкіметке айналды:

- А. Ақсақалдар
- В. Билер
- С. Төрелер
- Д. Батырлар
- Е. Рубасылар.

20. Хандықтағы соттық мансапты кімдер ғана атқаруға тиіс болды?

- А. Төре сұлтан
- В. Хан мен билер
- С. Рубасы
- Д. Батырлар, Қолбасылар
- Е. Ақсақалдар.

21. Тәуке қырғыздарды қай би арқылы басқарды?

- А. Төле би
- В. Қоқым би
- С. Әйтеке би
- Д. Сасық би
- Е. Қазбек би

22. Тәуке хан хандыққа қараған қарақалпақтардың бір бөлігін қай би арқылы басқарды?

- А. Сасық би
- В. Қоқым би
- С. Төле би
- Д. Әйтеке би
- Е. Қазбек би

23. Күлтөбенің басында «күнде жиын» деген сөз қандай заң жасаларда қалған?

- А. «Дала Жарғысы»
- В. «Жасақ»
- С. «Ескі жол»

- Д. «Қасқа жол»
- Е. «Жеті жарғы»

24. Әйтеке би қай батырдың ұрпағы?

- А. Қарасай
- В. Сәмен
- С. Көксерек
- Д. Жалаңтөбе
- Е. Ағынтай

25. Қазыбек биге «Саңқылдап тұрған даусың бар екен. Енді қаз дауысты Қазыбек бол» деген кім?

- А. Қалмақ ханы
- В. Бұқар ханы
- С. сібір ханы
- Д. Моғол ханы
- Е. Орыс кнәзі.

II тарау. Қазақ мемлекетінің ХҮІ - ХҮІІ ғасырлардағы әлеуметтік – экономикалық жағдайы

**2.1.Қазақ хандығының мемлекеттік – әкімшілік құрлымы.
49 нұсқа**

1.Қазақ хандығының құрылымы неше сатыдан тұрады?

- А. 1
- В. 3
- С. 5
- Д. 7
- Е. 8.

2.Қазақ халқының ең бірінші қоғамдық басқару жүйесі:

- А. Ауылдық басқару
- В. Рулық басқару
- С. Тайпа
- Д. Қара
- Е. Орда би

3. Қазақ хандығында ауылды басқаратын адам:

- A. Хан
- B. Рубасы
- C. Ауылнай немесе ауылбасы
- D. Батыр
- E. Бек.

4. Қазақ хандығында ата – аймақты басқаратын адам:

- A. Батыр
- B. Бек
- C. Ақсақал
- D. Тархан
- E. Би.

5. Қазақ хандығында руды басқарған басшы

- A. Бек
- B. Әмір
- C. Сұлтан
- D. Ру биі және рубасы
- E. Төре.

6. Қазақ хандығында ұлысты басқарды:

- A. Әмір
- B. Бек
- C. Тархан
- D. Сұлтан
- E. Рубасы.

7. Қазақ хандығында үш жүзді басқарды:

- A. Төре
- B. Хан
- C. Тархан
- D. Ілек.
- E. Тегін.

8. Қазақ хандығында жүз биінің атауы:

- A. Ру биі
- B. Ордаби
- C. Тегіндер
- D. Ақсақал
- E. Ұлыс бегі

9. Ұлы жүз құрамына кірген тайпалар:

- A. Уақ, найман
- B. Жетіру, Әлімұлы
- C. Адай, шеркес
- D. Қоңырат, арғын, керей, қыпшақ
- E. Албан, дулат, жалайыр, суан, сіргелі, сары үйсін, ысты, ошақты, шапырашты, қаңлы.

10. Орта жүз құрамына кірген тайпалар:

- A. дулат, қоңырат
- B. Уақ, керей
- C. Адай, ноғай
- D. Арғын, найман, уақ, керей, қоңырат, қыпшақ
- E. Балқор, Хазар.

11. Кіші жүз құрамына кірген тайпалар:

- A. Дулат, қоңырат, қырғыз әлі
- B. Уақ, арғын, кете
- C. 12 ата Бабайұлы, 6 ата Әлімұлы, Жетіру.
- D. Адай, ноғай, ботбай.
- E. Сіргелі, жаныс, жайылқамыс.

12. Қазақ хандығында хандық неден тұрды:

- A. Жеті жүзден
- B. Жеті рудан
- C. Тоғыз тайпадан
- D. Үш жүзден
- E. Тоғыз аймақтан.

13. Қазақ хандығында ата – аймақ неден тұрды:

- A. Аталас рудан
- B. 9 тайпадан
- C. 9 төре ауылынан
- D. 40 рудан
- E. Жеті атадан қосылатын бірнеше ауылдан.

14. Бүкіл қазақ ұлтының бас қосқан кеңесі:

- A. Қаңқаш
- B. Орда
- C. Кеңес
- D. Мәжіліс
- E. Құрылтай немесе маслихат.

15. Қазақ халқында хан көтерудің қандай жүйесі қолданылды?

- A. Бұйрық арқылы тағайындау
- B. Жоғарыдан бекіту
- C. Билер таңдауы бойынша
- D. Мұрагерлік, сайланып қойылатын
- E. Ешқандай

16. Қазақ хандығында Ханды сайлауға қатысты:

- A. Халық қалаулылары
- B. Билер ғана
- C. Төрелер ғана
- D. Тек батырлар
- E. Барлық рулардың атақты сыйлы шонжарлары.

17. Хан сайлауға жиналғандардың хан малын бөлісіп, кейін өзіне тарты ету дәстүрі:

- A. Тартыс
- B. Бәйге
- C. Көкпар
- D. Көк бөрі
- E. Ханталапай.

18. Ханды көтерген киізді бөліп алу:

- A. Ханталапай
- B. Тәбәрік
- C. Сыбаға
- D. Сарқыт
- E. Үлес.

19. Ханды қорғап жүретін, өз елнен іріктеп алған жасағы.

- A. Төлеңгіттер
- B. Жасақ
- C. Қол
- D. Баһадүр
- E. Сардар

20. Қазақ жүздері ХҮ – ХҮІ ғасырларда қалай қалыптасты?

- A. Рулар боуынша
- B. Ауылға қарай
- C. Адам саны бойынша
- D. тайпалар одағы негізінде
- E. Жер көлеміне қарай.

21. Жүз деген:

- A. Ру жері
- B. Тайпа жері
- C. Ауылдар
- D. 100 қалалық өлке
- E. Тарихи – шаруашылық аймақ.

22. Хандыққа сайлаудың басты шарты:

- A. Қожадан шығуы
- B. Батыр болуы
- C. Шыңғыстың ұрпағы болуы
- D. Бай – қуаттылығы
- E. Қалада тұруы.

23. Бейбітшілік жағдайдан ханның рұқсатынсыз, рұқсат берілмеді:

- A. Үйленуге
- B. Көшіп қонуға
- C. Егін салуға
- D. Мал бағуға
- E. Отын тасуға.

24. ХҮІ – ХҮІІ ғасырларда қазақ хандығы халқының құрамы қандай екі топтан тұрды?

- A. Байлар мен қарасүйектер
- B. Қожалар мен төрелер
- C. Ақсүйектер мен қарасүйектер
- D. Сұлтандар мен малшылар
- E. Егіншілер мен ақсақалдар.

25. Ақсүйектерге жатты:

- A. Билер
- B. Шыңғыс ұрпақтары, араб саналатын қожалар
- C. Батырлар
- D. Қалалықтар
- E. Шетелдіктер.

2.2. Қазақ халқының ХҮІ – ХҮІІ ғасырлардағы шаруашылығы 50 нұсқа

1. Көшпелі шаруашылық дегеніміз қандай шаруашылық?

- A. Қой бағатын
- B. Түйе бағатын

- С. Сибір бағатын
- Д. Аралас түлік бағатын
- Е. таза малмен айналысатын

2. Қыста қазақ ауылдары ұсақ топтарға бөлініп, малдарын жайды:

- А. Тау бөктерлерінде
- В. Далаға
- С. Көл жағасында
- Д. Көше бойында
- Е. Көрші ауылда

3. ХҮІ – ХҮІІ ғасырларда түйе мен қой – ешкілер үшін қыстық жайылымға таңдалатын жер:

- А. Балқаш бойы
- В. Үстірт
- С. Қызылқұм шөлі
- Д. Маңғыстау
- Е. Тарбағатай.

4. Қыста мал бағатын көшпелі қазақ ауылдары үшін ең қауіптісі:

- А. Жұт
- В. Мал ауруы
- С. Қалың қар
- Д. Жол болмауы
- Е. Жыртқыш аңның шабуылы.

5. Малды ауылдың мал төлдеуіне сәйкес көктемгі көшу:

- А. Көктеу
- В. Қыстау
- С. Күзеу
- Д. Жайлау
- Е. Отау

6. Көктемгі көштің қозғалуы жас төлдердің жағдайына байланысты сегіз – он шақырымнан аспайтын көшудің қазақша атауы:

- А. Қазақы көш
- В. Маң – маң көш
- С. Ұлы көш
- Д. Қозы көш
- Е. Маңырама көш.

7. Қозылардың жүнін қырқатын мезгіл:

- А. Сақпан
- В. Қырқықтық
- С. Қозы көзем
- Д. Қозы қырқу
- Е. Қоздату.

8. Көшпелі қазақтар суық басталысымен көшті:

- А. Қыстауға
- В. Күзеуге

- С. Көктеуе
- Д. Жайлауға
- Е. Еш жерге

9. Малы жоқ, көшіп қонуға жоқ, егіншілікпен айналысатын кедей:

- А. Жатақ
- В. Жалқау
- С. Құл
- Д. Күң
- Е. Тұрғын.

10. Мал аураулары:

- А. Тұмау, шешек
- В. Талма, алапес
- С. Тырысқақ, қояншық
- Д. Ешкіде - кебенек, қойда – топалаң, сиырда – қарасан, жылқыда - маңқа, түйеде - ақшешек.
- Е. Оба, сүзек.

11. Қазақтар қай кезде «менің ата- бабамның сүйегі жатқан жер, менің қыстауым» дейді:

- А. Бабасын еске алғанда
- В. Сағынғанда
- С. Ауырғанда
- Д. Тәң сәріде
- Е. Қыстау үшін талас туып арызданғанда

12. Қазақ халқының әлеуметтік – экономикалық өмірінде алатын тарихи маңызы зор:

- А. Күзеу
- В. Жайлау
- С. Қыстау
- Д. Көктеу
- Е. Ауыл.

13. Қазақтарда қыстау иелерінің аттарының сақталу себебі:

- А. Есте сақтау үшін
- В. Қазақтар өте сирек жағдайда ғана қыстаулардың орнын ауыстырғандықтан
- С. Өздері тұрғызғандықтан
- Д. Сатып алғандықтан.
- Е. Адаспау үшін.

14. Қазақтарда көп жағдайда қыстау жанына не орналасқан?

- А. Ошақтар
- В. Көмбелер
- С. Зираттар
- Д. Құрт жаятын шилер
- Е. Азық сақтайтын ұралар

15. Кейбір орыс және еуропа ғалымдарының қазақтар отты жерлерді қуалап жаз, қыс демей көшіп жүреді деген пікірлері неге негізсіз?

- A. Олар маусымды көші – қонды түсінбеген
- B. Олар қазақ даласында болмағаннан
- C. Өздері көшіп көрмегендіктен
- D. Мал өнімін тұтынбағандықтан
- E. Қазақша білмегендіктен

16. Маусымды көшіп – қону дегеніміз:

- A. Жайлауға көшу
- B. Күзеуге көшу
- C. Қыстауға көшу
- D. Жыл мезгілінің ерекшелігіне қарай мал басын аман сақтау үшін көшіп – қону.
- E. Көктеуге көшу.

17. Маусымды көш – қон неше мезгілге бөлінеді?

- A. 1
- B. 2
- C. 4
- D. 5
- E. 6.

18. Маусымды көші – қонның пайдасы:

- A. Малшылар бір – бірімен араласу үшін
- B. Малшыға ыңғайлы
- C. таза ауа үшін керек
- D. Жайлымды дұрыс пайдалануға мүмкіндік береді
- E. Болмаған

19. Жартылай көшпелі өмір дегеніміз:

- A. Қалаған мезгілде көшіп – қону
- B. Қыстауда егін салумен де айналысу
- C. қыстауда қора – жай салу.
- D. Малшылықпен қатар сауда – саттықты қоса алып жүру.
- E. Малшылыққа қоса аң аулау.

20. Қыстаудан көшкенде әр жерге от жағып түтіндетіп, мал – жанды соның арасында өткізудің себебі:

- A. Қыстан қалған ауру – мырқау, бәле – жала болса, от жалынымен жанып, жоқ болсын деген ырым.
- B. Түтінді ем деп білгендіктен
- C. Түтін исін шығарып, аруақтарға сиынғандықтан
- D. Малды семірту үшін
- E. Төлді семірті үшін.

21. Жеркепе деген не?

- A. Жер астындағы үй
- B. Жас төлге арналған күрке

- С. Ғас үйі
- Д. Кірпіш қора
- Е. Балшықтан салынған қора.

22. Қазақтар көктеуде неше ай тұрған?

- А. 5
- В. 2
- С. 6
- Д. 3
- Е. 4

23. Қыстау мен көктеудің арасы неше шақырым болған?

- А. 20- 25
- В. 10- 15
- С. 30 – 40
- Д. 40- 45
- Е. 80 -90

24. Жайлау мен көктеу арасы солтүстік, солтүстік батыс аудандарда қанша шақырымды құраған?

- А. 100 – 150
- В. 150 – 200
- С. 500 – 1000
- Д. 2000 – 2500
- Е. 3000 – 5000

25. ХҮІІ ғасырдағы деректерге қарағанда, қазақ зергерлері алтындап, қымбат тастармен әшекейлеп жасаған сәукелелердің құны:

- А. 1 жылқы
- В. 1 үйір жылқы
- С. 1000 қой
- Д. 1000 түйе
- Е. 5 үйір жылқы.

2.3.Қазақ халқының ХҮІ – ХҮІІ ғасырлардағы мәдениеті

51 нұсқа

1.Көшпелі қазақтарда жылжымалы арба үстіне орнатылды:

- А. Жылжымалы үй
- В. Үй – күйме
- С. Арба үй
- Д. Көшпелі үй
- Е. Шатыр

2.Көшпелі қазақтарда тұрғын үйді екі түрі болды, олар:

- А. Киіз үй, қамыс үй
- В. Киіз үй, тас үй
- С. Киіз үй, жылы үй
- Д. Киіз үй, ағаш үй
- Е. Киіз үй, жер үй.

3.Киіз үй үш бөліктен тұрды, олар:

- А. Шаңырақ, ошақ, есік.
- В. Есік, шаңырақ, кереге
- С. Уық, шаңырақ, кереге
- Д. Есік, шаңырақ, киіз
- Е. Шаңырақ, уық, кереге.

4.Киіз үйді жауып тұратын киіздер:

- А. Туырлық, үзік, түндік
- В. Түндік, туырлық, жамау
- С. Кілем, үзік, туырлық
- Д. Түндік, клем, үзік.
- Е. Түндік, туырлық, киіз.

5. ХҮІ – ХҮІІ ғасырлардағы қазақтардың жазғытұрым киімдері:

- А. Ішік тон, шалбар, көйлек.
- В. Көйлек, шалбар, шапан, бешпент
- С. Камзол, бешпент, шапан, ішік
- Д. Ішік шапан, бешпент, көйлек.
- Е. Көйлек, бешпент, камзол, шапан.

6. ХҮІ – ХҮІІ ғасырлардағы қазақтардың қысқы киімдері:

- А. Көйлек, шалбар, шапан, бешпент
- В. Ішік, шалбар, тон, көйлек
- С. Камзол, бешпент, көйлек, шапан
- Д. Ішік, тон, шалбар, тымақ
- Е. Тымақ, ішік, камзол, тон.

7. Қыздардың үйлену тойындағы бас киімі:

- А. Бөрік
- В. Тымақ
- С. Тақия

Д. Қалшақ

Е. Сәукеле

8. Жазба әдебиет мұрасы «Жамиғат тауарих» («Жылнамалар жинағы») атты кітаптың авторы:

А. М. Дулати

В. Әл – Фараби

С. Қадырғали Жалайри

Д. М. Х. Дулати

Е. Әбілғазы.

9. Есім ханның кіші жүздегі ел басқарушысы, әскер басы, батыры:

А. Жиёмбет жырау

В. Әйтеке би

С. Барақ сұлтан

Д. Қалқаман

Е. Тұрсын

10. ХҮІ – ХҮІІ ғасырлардағы лиро – эпостық жырдың бірі:

А. Айман – Шолпан

В. Қалқаман – Мамыр

С. Қыз Жібек

Д. Қозы Көрпеш – Баян

Е. Алпамыс.

11. Мұхаммед Хайдар Дулатидың парсы тілінде жазған еңбегі:

А. «Тарихи – Мұхамедия»

В. «Тарих – и Рашиди»

С. «Жами ат – тауарих»

Д. «Шежіре ат – түрік»

Е. «Мұстафа әл - ахбар»

12. Қадырғали Жалайридің еңбегі:

А. «Шежірелер жинағы»

В. «Тарих –и Рашиди»

С. «Жами ат – тауарих»

Д. «Мұстафа әл – ахбар»

Е. «Шыңғыснама».

13. ҮІ ғасырда жазылған «Шыңғыснама» авторы:

А. Қадырғали Жалайыри

В. Өтеміс қажы

С. Әбілғазы

Д. Маржани

Е. Әл – Фараби

14. Шах – Махмұд Шорастың еңбегі:

А. «Тарих»

В. «Шыңғыснама»

С. «Тарих – и Рашиди»

Д. «Шежіре ат – түрік»

Е. «Мұстафа әл – ахбар»

15. Жеті мың жолдан тұратын Марғасқа жыраудың жыры:

А. «Елім – ай»

В. «Еңсегей бойлы ер есім»

С. «Қобыланды батыр»

Д. «Қатаған Тұрсын хан»

Е. «Көшпейді».

16. ХҮІ ғ. 40 жылдардағы Усман Кухистаниддың жазған кітабы:

А. «Тарихи – Рашиди»

В. «Шежіре ат – түрік»

С. «Шыңғыснама»

Д. «Мұстафад әл – ахбар»

Е. «Тарих – и Абулхаир- хани»

17. Қ.Жалайри «Жылнамалар жинағы» атты еңбегін сыйға тартты:

А. Тәуекел ханға

В. Оразмұхаммедке

С. Ф.Романовқа

Д. Лжедмитрийге

Е. Б.Годуновқа.

18. Әбілғазы Бахадүр хан еңбегі:

А. «Түрік шежіресі»

В. «Тарих – и Рашиди»

С. «Мұстафад әл - ахбар»

Д. «Шыңғыснама»

Е. « Тарихи – Мұхамедия»

19. Абылай ханның ақылшы биі:

А. Бұхар жырау

В. Сыпыра жырау

С. Кетбұға жырау

Д. Үмбетей жырау

Е. Болмаған

20. Соқпалы аспаптар:

А. Домбыра, қобыз.

В. Даңғыра, дауылпаз, дабыл

С. Қылқобыз, шертер

Д. Жетіген, сырнай

Е. Сазсырнай, қоңырау.

21. Ішекті музыкалық аспаптар:

А. Сырнай, керней.

В. Жетіген, шертер, домбыра, қобыз

С. Даңғыра, дабыл.

Д. Асатпаяқ, дауылпаз

Е. Сазсырнай, қоңырау.

22. Сілкіп ойнайтын аспаптар:

А. Жетіген, шертер

В. Домбыра, қобыз

С. Керней, сырнай

Д. Асатаяқ, қоңырау.

Е. Дұрыс жауабы жоқ.

23. Үрлеп ойнайтын аспаптар:

А. СЫБЫЗҒЫ

В. Домбыра, қобыз

С. Жетіген, шертер

Д. Асатаяқ, қоңырау.

Е. даңғыра, дауышпаз.

24. М. Дулатидің Тарих – и рашиди қай тілде жазылған?

- А. Парсы
- В. Араб
- С. Қытай
- Д. Үнді
- Е. Шағатай

25. Өтеміс қажының «Шыңғыснама» еңбегі не туралы:

- А. Шайбани әулеті туралы
- В. Әмір Темір әулеті туралы
- С. Хулагидтер мемлекеті туралы
- Д. Мәмлүктер туралы
- Е. Қыпшақ даласын билеген Жошы әулетінің тарихы туралы.